

Ñ'oom naya cantyja 'naa' Jesucristo na seiljeii

Marcos

Tyoñequiaa Juan ñ'oom ndyuaa na tjaa nn'a' c'om
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 ¹ Luaa waa na jna' ñ'oom naya cantyja 'naa' Jesucristo, Jnda Ty'ooots'om.

² Jnda seicandañ'ena' ñ'oom na seiljeii profeta Isaías, matsona': Majñoñetyaya cwii moso 'na'ya na wjaajndyee jo njom'. Jom nncwji'yuu'ñê cantyja 'na', cha mam'a'c'eendye nn'a' quia na nncue'cañoom'.

³ Jom ts'a' na jndei matseinei' ndaa nn'a' jo ndo' yuu tjaa nn'a' c'om.

Matsoom: “Calajndaa'ndyo' naquii' n'om'yo' cha'cwijom cwii nato na juu jo' ndyocwjee'cañoom nquii na nntsa'ntjom 'o.

Cata'ndyo'xcwe'yo' cha'cwijom cwilayo'yo' nato na ñoom.”

⁴ Ñ'oommei' seicandañ'ena' quia na to' Juan na tyotseits'oomñê nn'a' ndyuaa yuu tjaa nn'a' c'om. Tyoñequiaa' ñ'oom na calcwe' n'omna jnaa'na cha nntseit'ma' ts'om Ty'ooots'om joona ndo' nleits'oomndyena.

⁵ Jndye nn'a' tye' na m'aa' na jna'na cha'waa ts'ondaa Judea ñequio tsjoom Jerusalén. Jnda na lcwe' n'omna jnaa'na, seits'oomñê joona ts'om jndaa Jordán.

⁶ Juan'ñee' tyocwe' liaa na tuiina' ñ'e' soo' camello. Chi'tye' xcwee'e' cwii tja'. Tyocwaa'a' calcaa ntyue' ndo' tyo'om tsiom' jndaa.

⁷ Luaa ñ'oom na tyoñequiaa' ndaa nn'a', tyotsoom:

—Mandyontyjo nque' na t'ma'ti tseixmaa', nchiiti ja. Ticatseixma'ya na cwe' ja nndi'ntjo'ya nnoom na nntseicana'a lcoom'm. ⁸ Ja matseits'oomndyo 'o ñequio ndaatoo, saa nque' nntseits'oomñê 'o ñequio Espíritu Santo.

Na teits'oomñe Jesús
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Tiempo'ñee' jna' Jesús tsjoom Nazaret, ts'ondaa Galilea. Tyje'cañoom Juan ndyuaa yuu na tjaa nn'a' c'om. Ndo' seits'oomñe Juan jom ts'om jndaa Jordán. ¹⁰ Quia na jluee'e' naquii' ndaa mantyjache' nty'iaa'a' na seicanaañ'ena' tsjo'luee. Jndyocue Espíritu Santo cha'cwijom catu'. Jndyocaljo nacjoom'm. ¹¹ Ndo' teic'uaa na seinei' Ty'ooots'om cañoom'luee. Matso:

—'U cwiluiindy' Jndaaya na jee' candy' ts'o'o'ya. Cantyja 'na' 'u ñequii'che' mañequiaana' na nei'ya.

Ñe'queⁿ tsaⁿjndii xjeⁿ Jesús

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Ndo' mantyjacheⁿ tjañ'oom Espíritu Santo Jesús cwiicheⁿ ntyja yuu tjaa nn'aⁿ c'om. ¹³ Jo' ljoo'ñê wen'aaⁿ xuee. Tyoqueⁿñe tsaⁿjndii na nlqueⁿ xjeⁿ jom. Mati tyom'aaⁿ Jesús quii'ntaaⁿ quioo' wjee. Ndo' tquie'cañom ángeles na tyondye'ntjomna nnoom.

Matop' Jesús ts'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ ts'ondaa Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Jnda na tju' Herodes Juan w'aancjo, quia jo' tja Jesús ts'ondaa Galilea. Jo' jo' tyoñequiaaⁿ ñ'oom naya ndaa nn'aⁿ cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om. ¹⁵ Tyotsoom:

—Jnda tue'ntyjo xjeⁿ na ñne'quiandyo' na nntsa'ntjom Ty'ooots'om 'o. Calayu'yo' ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ ndo' calcwe' n'om'yo'.

Ma'maⁿ Jesús ñequiee nn'aⁿ na cwitjeii' calcaa

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Yocheⁿ na mawinom Jesús 'ndyoo ndaaluee Galilea, nty'iaaⁿ'aⁿ Simón ñequio tyjee tsaⁿ'ñeeⁿ Andrés. Cwituee'na tsqui' 'naaⁿ'na ts'om ndaaluee ee joona ts'iaaⁿ 'naaⁿ'na na cwitjeii'na calcaa. ¹⁷ Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Quio'yo' ñ'e'ndyoo ndo' ja nnts'aa na nlatjom'yo' nn'aⁿ tachii cwe' calcaa.

¹⁸ Joona mañoom' 'ndyena lqui' 'naaⁿ'na. Ty'ena ñ'e'ñê.

¹⁹ Tjatjatyeen chjoowi' 'ndyoo ndaaluee. Tuee'cañoom Jacobo ñ'eⁿ tyjee tsaⁿ'ñeeⁿ na jndyu Juan. Joona ntseinda Zebedeo. M'aⁿ'na ts'om w'aandaa, cwila'yona lqui'tsaⁿ 'naaⁿ'na. ²⁰ Mantyja tqueeⁿñê joona, quia jo' 'ndyena tsotyena Zebedeo ts'om w'aandaa ñequio na'ntjoom'm. Ty'ena ñequio Jesús.

Tsaⁿ na tyoleiñ'oom jndyetia

(Lc. 4:31-37)

²¹ Ty'ena tquiena tsjoom Capernaum. Quia na tue'ntyjo xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos quia jo' tjaquiee' Jesús naquii' wats'om. Tooⁿ'oⁿ na tyo'mooⁿ ndaa nn'aⁿ. ²² Ndo' ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, jeeⁿ tjawee' n'omna. T'moⁿ'na' ndaana na waa najndeii na matseixmaaⁿ, ee ñ'oom na tyo'mooⁿ cajndatina', nchii cwe' cha'na ñ'oom na cwit'mooⁿ nn'aⁿ na jndo' n'om chiuu t'maⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. ²³ Ndo' naquii' wats'om'ñeeⁿ tyje'cañoom cwii ts'aⁿ na maleiñ'oom jndyetia juu. Jndei tyotseixuaa tsaⁿ'ñeeⁿ ñ'oom ndyuee jndyetia'ñeeⁿ.

²⁴ Tsoom nnom Jesús:

—¿Ljo' l'ue ts'om' ñ'e'ndyô jâ, 'u Jesús na jna' Nazaret? ¿Aa jndyo' na jndyo'tsei'tyui' na laxmaa'yâ najndaayâ? Jâ macwitajnaa'â 'ñee' cwiluiindy'. Nncu' cwiluiindy' na lju' ts'om' na jna' na m'aa' Ty'oots'om.

²⁵ Quia jo' seitia' Jesús jndyetia'ñee'. Tsoom:

—Catseiche'. Calui' naquii' ts'om tsa'm'aa'.

²⁶ Ndo' s'aa jndyetia'ñee' na seicantyeen' tsa'ñee' ndo' tyoteiñe. S'aa' na seixuaa jndei, jnda jo' jluee'e' naquii' ts'om tsa'ñee'. ²⁷ Ndo' cha'tso nn'a' na nty'iaa na luaa' tuii jee' tyuena. Tyota'x'eena ndaa nc'iaana, tyoluena:

—¿Ljo' ma'mo'na' na luaa' tuii? Cwa cwii ñ'oom xco cwindyaaya je'. Ee tsa'm'aa' waa najnei' na matsa'ntjoom mei' jndyetia ndo' cwila'candana ñ'oom na matsoom.

²⁸ Mañoom' t'om ñ'oom cantyja 'naa' Jesús cha'waa ts'ondaa Galilea.

Sein'ma' Jesús staxee' Simón Pedro

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Ndo' jnda na jlui'na wats'om, ty'ena waa' Simón ñ'e' Andrés, ndi ñ'e' Jacobo ñ'e' Juan. ³⁰ Tquierna. Ndo' jo' jo' m'aa' staxee' Simón. Waa cjoo' jnduu na matseicona' juu. Mañoom' jla'candii nn'a' Jesús na wii' yuscu'ñee'. ³¹ Quia jo' tjantyjaa' Jesús tsa'ñee', t'uee' ts'o, seiwee' juu. Mañoom' ntquiuñe na matseicona' juu. Mana to' na mandintjom ndaana.

Sein'ma' Jesús jndye nn'a'wii

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Majuu tmaa'ñee' jnda na tjacue ñe'quoom', tquie'cho nn'a' nn'a'wii ñ'e' nn'a' na maleichuu jndyetia na m'aa' Jesús. ³³ Manndyo ndyuendye nn'a' tsjoom'ñee' na tquierna na cwe' 'ndyoots'a w'aa'ñee'. ³⁴ Xje'ñee' sein'maa' jndye nn'a'wii cha'tso nnom ntycu na cwitjoomna. Mati jndye jndyetia tjei'e' naquii' n'om nn'a'. Mei' tñquiaa' na nla'nei' jndyetia'ñee' mei'cwii ñ'oom ee tical'ue ts'oom na nndye nn'a' cantyja 'naa'a'. Ee jndyetia'ñee' manquiuna 'ñee' cwiluiñê.

Jesús mañequiaa' ñ'oom ts'ondaa Galilea

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Teincoo cwiiche' xuee ndicwa' jaa'che' teicantyyaa', tjaa' cwii joo yuu na ñenque'. Jo' jo' tyotseinei' nnom Ty'oots'om. ³⁶ Ndo' Simón ñequio nc'iaa'a' ty'entyjona naxe' Jesús na cwil'ueena jom. ³⁷ Jnda na jliuna jom, jluena nnoom:

—Jndye nn'a' jee' cwil'uee 'u.

³⁸ Tsoom ndaana:

—Cjaaya nt'omcheⁿ njoom na nndyoo' cha mati jo' ñnequiaya ñ'oom naya na nndye nn'aⁿ. Ee maxjeⁿ ts'iaaⁿwaa' na qui na jndyoo^ya.

³⁹ Quia jo' tyomanoom cha'waa ts'ondaa Galilea. Tyoñequiaaⁿ ñ'oom naya naquii' lan'om 'naaⁿ naⁿñeeⁿ cwii cwii joo. Ndo' tyocwjeeⁿeⁿ jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ.

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na chuu tycu lepra

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Tyjee'cañoom cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ Jesús na chuu tycu lepra. Tco'xtye jo nnoom, s'aa ty'oo, tso:

—Ta, ntyjii 'u nndaⁿ nntsein'maⁿ ja, xeⁿ wajnaⁿ na maty'iomna'.

⁴¹ Jesús t'oom na wi' ts'oom tsaⁿñeeⁿ. Seilloom ts'ooⁿ, tyeⁿnquioom'm juu. Tsoom nnom:

—Maxjeⁿ maty'iomna' na ljo'. Can'maⁿ.

⁴² Mantya tsu tycu lepra. Mana ljuu' tjaaⁿaⁿ cha'waañê. ⁴³ Jnda jo' jñom Jesús tsaⁿñeeⁿ, tyeⁿ ñ'oom tsoom nnom:

⁴⁴ —Meiⁿcwii ñ'oom ticatsu' ndaa nn'aⁿ chiuu tuui na n'maⁿ. Saa cja', cja'tseica'moⁿndyu' nnom tyee. Ndo' quiaa' quioo' nnoom na matseit'maaⁿndyu' Ty'oⁿots'om cha'xjeⁿ na tyotsaⁿntjom Moisés. Ee laa'ti' nncwji'yuuñena' ndaa nn'aⁿ na jnda n'maⁿ.

⁴⁵ Saa quia na tja tsaⁿñeeⁿ, tooⁿoⁿ na tyotseineiiⁿ, tyotsoñ'eeⁿ chiuu waa na n'maaⁿ. Jo' chii mañoom' t'om ñ'oom ndiocheⁿ. Cwe' jo' seicu'na' na nncjaaquiee' Jesús meiⁿnquia tsjoom ee jeeⁿ jndye nn'aⁿ nnc'oontyjaa'na xeⁿ nliuna jom. Jo' chii ljoo'ñê yuu tjaa nn'aⁿ c'oom ndo' tqie'cañom nn'aⁿ na m'aaⁿ na jndye joo jnaⁿna.

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

2 ¹ Jnda na teinom cwantindyo xuee, tue'cañoomnnda' Jesús tsjoom Capernaum. Ndo' teic'uaa ñ'oom na jnda tyjeeⁿeⁿ, m'aaⁿ waa' cwii ts'aⁿ. ² Jndye nn'aⁿ tjomndyena jo' jo' hasta tileicwiiⁿjndeiⁿ w'aa. Meiⁿ cwe' 'ndyoots'a tîcandaa nlquie'cañomna. Ndo' tyoñequiaaⁿ ñ'oom' Ty'oⁿots'om ndaana. ³ Ndo' jo' tqie'cañom ñequiee nn'aⁿ na m'aaⁿ Jesús. Tquoñ'omna cwii ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee. ⁴ Quia na nty'iaana na tîcandaa nnc'oontyjaa'na na m'aaⁿ ee na jeeⁿ tyeeⁿ m'aⁿ nn'aⁿ, quia jo' ty'ewana xqueⁿ w'aa. Jla'canaaⁿndyena ndyeyu na meintyjee' Jesús. Jla'c'oⁿna tsuee na ndii' ts'aⁿwii'. ⁵ Quia na nty'iaa' Jesús na cwila'yuy'a n'om naⁿñeeⁿ, tsoom nnom nquii ts'aⁿ na wii':

—'U jndaaya, jnda seit'maⁿ ts'ooⁿya 'u cha'tso jnaⁿ na niom.

⁶ Ndo' nt'om nn'aⁿ na cwi'tmoⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés na teindyuaandye jo' jo', jndye ñ'oom tyola'tiuuna naquii' n'omna na ticuee' n'omna Jesús. ⁷ Jla'neiⁿ cheⁿnquieena naquii' n'omna, jluena: “Tsaⁿm'aaⁿ '¿chiuu na luaa' matsoom? Cwa ñ'oom ntjeiⁿ matseineiiⁿ”

nacjoo' Ty'oots'om ee macanda jom ndaa nntseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿ nn'aⁿ." ⁸ Ndo' ntyjii Jesús na luaa' m'aaⁿ n'omna. Tsoom ndaana:

—¿Chiuu na ticuaaya nquiu'yo' ñ'eⁿndyo? ⁹ ¿Cwaaⁿ ñ'oom cwila'tiuu'yo' na tijndei'tina' na nntsjoō nnom tsaⁿwii'm'aaⁿ? ¿Aa nchii cha'na jnda tsjoō nnoom na matseit'maⁿ ts'ooⁿya jnaaⁿaⁿ na waa? Oo ¿aa nchii jndei'tina' nquiu'yo' na nntsjoō na quicantyjaaⁿ, catseilcwiiñê tsuee 'naaⁿaⁿ ndo' cjaacaⁿ? ¹⁰ Queⁿ'yo' cwenta, ja na cwiluindyō tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nntsjoō juu ñ'oom na nquiu' 'o na jndei'tina'. Quia jo' quia na jnda tco'yana' tsaⁿm'aaⁿ nla'noⁿ'yo' na majndeiiticheⁿ ja waa najndo nnom tsjoomnancue na ndaa nntseit'maⁿ ts'ooⁿya jnaaⁿ nn'aⁿ.

¹¹ Quia jo' tsoom nnom ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee:

—'U re, matsjooya njom', quicantyja'. Catseilcwiiindy' tsuee 'naⁿ. Cja'to' wa'.

¹² Ndo' mantya teicantyja tsaⁿñeeⁿ, seilcwiiñê tsuee 'naaⁿaⁿ. Jluueⁿeⁿ na jndoo' cha'tsonde naⁿñeeⁿ. Jeeⁿ tjawee' n'omna na luaa' tuii. Tyola't'maaⁿndyena Ty'oots'om, tyoluena:

—Meiⁿjom ndii' tyoonty'iaaya na nluii na luaa'.

Ma'maⁿ Jesús Leví na mati jndyu Mateo

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Jnda tuii na luaa', tja Jesús cwiicheⁿ cwii ndii' 'ndyoo ndaaluee ndo' jndye nn'aⁿ ty'entyjaa'na jom. Tyo'mooⁿ ndaana. ¹⁴ Cwii xuee mawinoom yuu na cwitioom nn'aⁿ ts'iaaⁿndaana cwentaa' gobiernom. Jo' jo' noom'm cwii ts'aⁿ na jndyu Leví jnda Alfeo. Wacatyeeⁿ tsaⁿñeeⁿ na macoñoom s'om na cwitioom nn'aⁿ. Tso Jesús nnoom:

—Candyotseijomndyu' ñequio ts'iaaⁿ 'naⁿya.

Ndo' teicantyja tsaⁿñeeⁿ, tjatseijomñe ñ'eⁿ Jesús.

¹⁵ Cwii xuee m'aaⁿ Jesús waa' Leví ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Jo' jo' wacatyeeⁿ nacañoom' meiⁿsa ñequio naⁿñeeⁿ na cwicwa'na. Ndo' mati majndye nn'aⁿ na cwito'noom ts'iaaⁿndaⁿ nn'aⁿ cwentaa' gobiernom ñequio nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'oots'om cantyja na nquiu nn'aⁿ fariseos, teindyuaandyena ñ'eⁿñê. Ee jndye nn'aⁿ ty'entyjona naxeeⁿeⁿ. ¹⁶ Saaⁿ nn'aⁿ fariseos ñequio nc'iaana na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, quia na nty'iaana na macwa' Jesús ñequio nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'oots'om ndo' ñequio nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom, ta'x'eena ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, jluena:

—¿Chiuu waayuu na macwaaⁿaⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om ndo' ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'oots'om?

¹⁷ Jnda na jndii Jesús na luaa' cwiluena, tsoom ndaana:

—Nn'aⁿ na tiwii titjoondyena ts'aⁿ na mach'ee nasei. Saaⁿ nn'aⁿ na wii, tjoondyena tsaⁿñeeⁿ. Ja nchii na jndyoo na nncwaⁿya nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja na maty'iomyana', ja jndyoo na nncwaⁿya nn'aⁿjnaⁿ.

¿Chiuu na tyoola'cwejndo'ndye nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús?

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na tyoñequiaa Juan tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na cwila'naaⁿ nn'aⁿ fariseos, m'aⁿna na cwila'cwejndo'ndyena cwii xuee. Ndo' nt'omndye joona ty'entyjaa'na Jesús, ta'x'eena nnoom, jluena:

—Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa Juan cwila'cwejndo'ndyena ndo' majo'ti cwil'a nn'aⁿ fariseos, saa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa', tyoola'cwejndo'ndyena. ¿Chiuu na tyool'ana?

¹⁹ T'o Jesús cwii ñ'oom na cwe' tjañoom' cantyja 'naaⁿ nqueⁿ. Tsoom ndaa naⁿñeeⁿ:

—Nn'aⁿ na cwila'jomndye na macoco ts'aⁿ ¿aa maty'iomna' na nla'cwejndo'ndyena yocheⁿ na ndii ñ'eⁿ tsaⁿs'a'ñeeⁿ ñ'eⁿndyena? Cantyjati xuee na m'aaⁿ ñ'eⁿndye naⁿñeeⁿ na cwiwit'maaⁿ na tocoom, ticatsona' na nla'cwejndo'ndyena. ²⁰ Saa manncue'ntyjo xuee na nncwji'na' jom quii'ntaaⁿna, quia ljo'cheⁿ nla'cwejndo'ndyena.

²¹ Seineiⁿticheⁿ Jesús cwii ñ'oom na tjañoom' cantyja 'naaⁿ ñ'oom xco na ma'mooⁿ ndaana. Tsoom:

—Ts'aⁿ na matseyo liaa, ticaty'iomna' na nncwjaa'ñê cwii taⁿ liaa xco na tyootmaⁿ na nntseyooⁿ liaa ntsaa. Ee na ljo' nnts'aaⁿ, quia nntmaⁿ liaa tquie quia jo' nncjaatei liaa xco, nntyjaañena' liaa ntsaa, ndo' cwajndiiti nnc'ioo'ñena' liaa ntsaa'ñeeⁿ. ²² Mati ts'aⁿ na mach'ee winom tijoom nntioom juuna' tjaⁿ na jnda teijndyo. Ee xeⁿ na ljo' nnts'aa ts'aⁿ nnt'ioo' tjaⁿñeeⁿ, mana cwiwi'ndaa'na', ndo' mati nlcwe' winom. Jo' chii maty'iomna' na ts'om tjaⁿ xco nnc'oocuena'.

Cwit'ioo'ndyena xu'lqueeⁿ xuee na cwita'jndye nn'aⁿ

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Cwii xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos, mawinom Jesús yuu na niom ntjom lqueeⁿ trigo. Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, yocheⁿ na cwiwinomna jo' jo', to'na na cwit'ioo'ndyena meiⁿ ndyee xu'lqueeⁿ.

²⁴ Nt'om nn'aⁿ fariseos jluena nnom Jesús:

—Queⁿ cwenta naⁿm'aⁿ, ¿chiuu na cwil'ana cwii na ticatsa'ntjomna' xuee na cwita'jndyaaya?

²⁵ T'o Jesús, tsoom ndaana:

—O, ¿aa nchii jnda jla'naⁿyo' ñ'oom chiuu s'aa David quia na seitjoona' na nlcwaaⁿaⁿ? Saa tyoolancjoo'ndyo' cantyja 'naaⁿaⁿ. Jom t'oom na ñejnoom'm ndo' mati nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê. ²⁶ Tjaqueⁿeⁿ naquii' wats'om 'naaⁿ Ty'ooots'om ndo' tcaaⁿ tyoo' nnom Abiatar tyee na cwiluiitquieñe. Jnaaⁿaⁿ ntyoo'ñeeⁿ. Tcwaaⁿaⁿ joona' ndo' mati tquiaaⁿ na tcwa' nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê. Ndo' ntyoo'ñeeⁿ na jnda tquia nn'aⁿ

nnom Ty'oots'om, ticwanaaⁿ na nlcwa' meiⁿnquia ts'aⁿ, macanda ntyee wanaaⁿ na nlcwa'na juuna'.

²⁷ Tsoticheⁿ Jesús ndaana:

—Tqueⁿ Ty'oots'om xuee na nnta'jndyee nn'aⁿ cha na nnteijndeina' joona, nchii seijndaa'ñê na nnts'aana' xjeⁿ 'o na nndu'yo' na jeeⁿ t'maⁿ xuee tseixmaⁿna'. ²⁸ Jo' chii ja na cwiluiindyö ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee waa na matseixmaⁿya na nntsjoö ljo' wanaaⁿ na cal'a nn'aⁿ xuee na cwita'jndyaaya.

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na jnda tjateii cwii ts'o

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

3 ¹ Cwiicheⁿ cwii ndii' tjaquiee' Jesús naquii' wats'om. Jo' jo' m'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jnda tjateii cwii ts'o. ² Jeeⁿ tyoqueⁿ nn'aⁿ fariseos cwenta ljo' nnts'aaⁿ, aa nntsein'maaⁿ tsaⁿñeeⁿ juu xuee na cwita'jndyeena, ee jeeⁿ queeⁿ n'omna na ndaa nlqueⁿna ñ'oom nacjoom'm. ³ Quia jo' tsoom nnom ts'aⁿ na jnda tjateii ts'o:

—Quicantyja', cwintyje' xcwe quii'ntaaⁿ naⁿm'aⁿ.

⁴ Ndo' tsoom ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo':

—Ja mawax'aya ndaa'yo', xuee na cwita'jndyaaya ¿aa wanaaⁿ na cateijndei ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ na wi' matjom, oo aa ticateijneiⁿ juu? ¿Aa cwji'n'maa'ñê x'iaaⁿaⁿ na ticue', oo aa ca'ñeeⁿ na cue'?

Saa joona yacheⁿ jla'cheⁿna. ⁵ Quia jo' nty'iaaⁿaⁿ ndaa nn'aⁿ ndiocheⁿ, seiloo'ñê ñ'eⁿndyena. Tquiaana' na chjoo' ts'oom ee sei'nooⁿoⁿ na jeeⁿ quie' n'omna. Tsoom nnom tsaⁿs'a'ñeeⁿ:

—Catseiliuu' ts'o'.

Seiliuu tsaⁿñeeⁿ ts'oⁿoⁿ ndo' mana tco'yana' jom. ⁶ Saa nn'aⁿ fariseos mantya jlui'na, tyo'maⁿna ñequio nn'aⁿ 'naaⁿ Herodes chiuu nl'ayoona na nla'cuee'na Jesús.

Jndye nn'aⁿ tjomndye 'ndyoo ndaaluee

⁷ Quia jo' tjannda' Jesús 'ndyoo ndaaluee ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Cwii tmaaⁿ nn'aⁿ ty'entyjo naxeeⁿeⁿ na jnaⁿna ts'ondaa Galilea. ⁸ Ndo' mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ tyondyena cantyja 'naaⁿ jndye nnom ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyoch'eeⁿ. Quia jo' jndyendyena jnaⁿna ts'ondaa Judea ñequio tsjoom Jerusalén, ñequio ndyuaa Idumea, ñequio xndyaa' jndaa Jordán, ndo' ñequio ndiocheⁿ tsjoom Tiro ñ'eⁿ Sidón. Ty'entyjaa'na jom. ⁹ Jo' chii sa'ntjoom nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na cala'jndaa'ndyena cwii w'aandaa chjoo na nleil'uee'ñê cha tints'aana' na 'oontquieena jom ee tyeeⁿ na jeeⁿ jndye nn'aⁿ m'aⁿ nacañom'm. ¹⁰ Ee nc'e na jnda sein'maaⁿ jndyendye nn'aⁿ, jo' chii cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ na ndicwaⁿ chona ntycu, tyola'canto'ndyena nacañom'm na ñe'nquio'na jom cha nn'maaⁿna. ¹¹ Ndo' jndyetia na m'aⁿ naquii' n'om nn'aⁿ,

meiⁿyuucheⁿ na nty'iaana jom, l'ana naquii' n'om naⁿñeeⁿ na cata'na cantyena jo nnoom. Tyola'xuaana, tyoluena:

—'U cwiluiindyū' Jnda Ty'oots'om.

¹² Saa Jesús jndei'na' tyotsa'ntjoom na ticat'moōⁿna 'ñeeⁿ cwiluiñê.

Ma'maⁿ Jesús canchoo'we nn'aⁿ na nla'jomndye ñ'oom 'naaⁿ'aⁿ

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Tjawa Jesús cwii ta, ndo' tqueeⁿñê nn'aⁿ na macwjii'ñê cwentaaⁿ'aⁿ na c'oonā na m'aaⁿ. ¹⁴ Tqueeⁿ canchoo'wendyena na nñ'eeⁿna ñ'eⁿñê ndo' na njñoom joona na nñe'quiana ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. Matseicajndyuna' joona apóstoles. ¹⁵ Tquiaaⁿ cantyja najndeii na tseixmaaⁿ na nla'xmaⁿna cha nndaā nla'n'maaⁿna nn'aⁿ ndo' nndaā nntjeii'na jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ. ¹⁶ Nmeiiⁿ ncuee nchoo'we nn'aⁿ na tjeii'ñe Jesús cwentaaⁿ'aⁿ: Simón, tsaⁿ na seicajñoom Pedro, ¹⁷ Jacobo ñequio tyjeeⁿ Juan, ntseinda Zebedeo, joona seicajñoom Boanerges, ñ'oomwaa' ma'moⁿna' na jeeⁿ chona ndyueena, ¹⁸ Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo jnda Alfeo, Tadeo, Simón, tsaⁿ na matii'ñe ñ'oom ñ'eⁿ tmaaⁿ' nn'aⁿ cananista. ¹⁹ Ndo' ñ'eⁿ Judas Iscariote, ts'aⁿ na tquiaa cwentā Jesús.

Cwilueyoona na Jesús tsaⁿjndiitquiee matseixmaaⁿ

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Jnda jo' tja Jesús yuu na mac'eeⁿ, ndi ñ'eeⁿ naⁿñeeⁿ. Ndo' tjomndyennda' cwii tmaaⁿ' nn'aⁿ yuu na m'aaⁿ hasta tileinquiaana' na nlcwaaⁿ'aⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê. ²¹ Jnda na jndye nn'aaⁿ' nqueⁿ na luaa' matjoom, ty'ec'omna jom na jndei'na' ee cwilue nn'aⁿ na jnda seintjeiⁿna' jom.

²² Nt'om nn'aⁿ na cwit'moōⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés na jnaⁿ Jerusalén, tyoluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ' matseixmaaⁿ Beelzebú, juu tsaⁿjndiitquiee. Nc'e najndeii na matseixmaⁿ, jo' na macwjeeⁿ'eⁿ jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ.

²³ Tqueeⁿñe Jesús naⁿñeeⁿ ndo' seineiiⁿ ñ'oom tjañoom' ndaāna. Tsoom:

—¿Chiuu nnts'aayuuna' na nquii Satanás mawjaⁿ nacjoo' nqueⁿ na macwjeeⁿ'eⁿ jndyetia ñequio ntyjenaⁿjndiiñê naquii' n'om nn'aⁿ? ²⁴ Xeⁿ m'aaⁿ cwii gobiernom na cwitoⁿ'ndye nn'aⁿ 'naaⁿ'aⁿ, nt'om cwi'oo nacjoom'm ndo' nt'om cwila'jomndye ñ'eⁿñê, tsaⁿñeeⁿ xocaljoo'ñetyeeⁿ ts'iaaⁿ. ²⁵ Ndo' mati nn'aⁿ na m'aⁿ cwii w'aa xeⁿ cwila'ntja'ndyena, xoc'omna na ñ'e'naaⁿ', maxjeⁿ nnt'oom'ndyena. ²⁶ Ndo' majo'ti cantyja 'naaⁿ' Satanás, xeⁿ na matseiwēñê nacjoo' ntyjenaⁿjndiiñê quia jo' xocaljotyeⁿ cantyja najneiⁿ na matsa'ntjoom joona. Ee xeⁿ na luaa' mach'eeⁿ, quia jo' matseintycwiiñê cheⁿnqueⁿ.

²⁷ 'Tjaa'naⁿ ts'aⁿ na ndaa na cwe' nncjaaquiee'to waa' ts'aⁿ na jeeⁿ jndei na nncwji' 'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ. Saa xeⁿ nntseityeⁿjñeeⁿ tsaⁿñeeⁿ quia ljo'cheⁿ ndaa nncwji'ñ'eeⁿ 'naaⁿ. Maluaa' matseijomna' ñ'eⁿndyo ja quia macwjii'a naⁿjndii ñ'eⁿ jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ.

²⁸ 'Mayuu'cheⁿ candye'yo' nntsjo, ndaa nntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om cha'tso nnom na cwila'tjoondye nn'aⁿ ñequio meiⁿnquia ñ'oom wi' na ntjeiⁿna' na cwiluena. ²⁹ Saa meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matsoyuu na cwiluii ts'iaaⁿ 'naⁿya cwe' cantyja najndei tsaⁿjndii, tsaⁿñeeⁿ matseineiⁿ ñ'oom ntjeiⁿ nacjoo' Espíritu Santo. Ndo' na ljo' tijoom nntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om tsaⁿñeeⁿ. Jnaⁿwaa' tijoom cantycwiina'.

³⁰ Luaa' tsoom ndaa naⁿñeeⁿ na cwit'mooⁿ ljei na tqueⁿ Moisés. Ee joona tyoluena na jom tseixmaaⁿ tsaⁿjndiitquiee.

Jesús, tquie ntyjeeⁿ na m'aaⁿ ñ'eⁿ tsoñeeⁿ

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Tquiecañom ntyjee Jesús ñequio tsoñeeⁿ yuu na m'aaⁿ saa ch'eⁿ ljoo'ndyena nc'e na jeeⁿ tyeeⁿ m'aⁿ nn'aⁿ. Cwe' jla'cwanomna ñ'oom na calueeⁿeⁿ ch'eⁿ. ³² Jo' chii nn'aⁿ na meindyuaandye nacañom'm jlueña nnoom:

—Aa ndi', jnda tyjee' tso'ndyo' ñ'eⁿ ndyenty'iu'. M'aⁿna ch'eⁿ, cwil'ueena 'u.

³³ Saa t'ooⁿ ndaana tsoom:

—Nndye'yo' nntsjo ndaa'yo' 'ñeeⁿ cwiluiiñe tsondyo ndo' ndyentyjo.

³⁴ Jnda chii nty'iaaⁿ'aⁿ ndiocheⁿ ndaa nn'aⁿ na meindyuaandye nacañom'm, tsoom ndaana:

—Queⁿ'yo' cwenta, ncjo'yo' cwiluiindyoy' tsondyo ñequio ndyentyjo.

³⁵ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mach'ee yuu na l'ue ts'om Ty'oots'om, tsaⁿñeeⁿ cwiluiiñe ti'tyjo, ndo' nomtyjo, ndo' tsondyo.

Ts'aⁿ na tjacju' lqueeⁿ trigo

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

4 ¹ Cwiicheⁿ cwii ndii' tquie'cañom cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye na m'aaⁿ Jesús 'ndyoo ndaaluee. Tooⁿ'oⁿ na ma'mooⁿ ndaana. Ndo' jeeⁿ ndya' tyola'canto'ndyena nacañom'm. Jo' chii tjacuoⁿ ts'om w'aandaa chjoo na meintye'cheⁿna' ts'om ndaaluee. Tjacjom ts'omna' ndo' cha'tsondye nn'aⁿ ljoo'ndyena 'ndyoowi' ndaaluee tyuaatcwii.

² Jndye ñ'oom tjañoom' teil'uee'ñê na tyo'mooⁿ ndaa nn'aⁿ.

Tue'cañoomna' na tsoom ñ'oomwaa:

³ —Candye'yo' ñ'oomwaa: Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ, tjacjoom'm lqueeⁿ trigo. ⁴ Ndo' yoch'eⁿ na majoom'm lqueeⁿñee, nt'om tquiaa ts'om nato. Ndo' tquie cantsaa, tcwa'yo' joona'. ⁵ Nt'om lqueeⁿ tquiaana' tyuaa na jeeⁿ ljo' yuu na tita m'aaⁿ ts'o. Lqueeⁿñeeⁿ tyuaa' t'oomna' ee tita tiona'

ts'o. ⁶ Saa na jeeⁿ jmeiⁿ tyonty'iaa' ñe'quoom', t'uaana'. Tjacaana' ee na tinjoom ty'e nch'ioo'na'. ⁷ Nt'om lqueeⁿ tquiaana' yuu na meintyjee' nda' l'oo nioom. Tyuaa'ti tjawindye l'oo nioom'ñeeⁿ, tco'na' ntjom, nc'e naljo' tjaa'na' ljo' tue' l'a lqueeⁿñeeⁿ. ⁸ Saa nt'om lqueeⁿ tquiaana' yuu na ya ts'o. T'oomna', ty'ewijndana', jndye lqueeⁿ tue'. Nt'om tjei'na' cwii xuu waljoo' yom ts'oom lqueeⁿ trigo na cwii ts'oom lqueeⁿ tjacju' tsa'ñeeⁿ. Ndo' nt'om tjei'na' we xuu waljoo' xcwe na cwii ts'oom lqueeⁿ tjacjoom'm. Ndo' nt'om tjei'na' ñequiee xuu na cwii ts'oom lqueeⁿ na tjacjoom'm.

⁹ Quia jo' tso Jesús ndaana:

—'Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

Luaa ts'iaa' ñ'oom tjañoom'

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Jnda na tju'na' na ñenquii Jesús ñequio nn'aⁿ canchoo'wendye ndo' ñequio nt'om nn'aⁿ na mati cwicañ'eeⁿtyeⁿ ñ'eⁿñê, ta'x'leena ljo' ñe'ca'moⁿ ñ'oom tjañoom'ñeeⁿ. ¹¹ Ndo' tsoom ndaana:

—Mañequiaa Ty'ooots'om na 'o cala'noⁿ'yo' ñ'oom na tyooliu nn'aⁿ cantyja na matsa'ntjoom. Saa nn'aⁿ na tyoola'jomndye ñ'eⁿndyo, ñenquii' ñ'oom tjañoom' matseinaⁿya ndaana. ¹² Jo' chii mach'leena' na mayuu'cheⁿ meiiⁿ na jndye ndii' ndyena ñ'oom na mañequiaya, saa xocala'noⁿ'na. Ndo' meiiⁿ na jndye ndii' nnty'iaana ts'iaaⁿ na mats'aa saa tixoqueⁿna cwenta. Ee cwil'ayana na nmeiiⁿ cha tilcwe' n'omna, tintseit'maⁿ ts'om Ty'ooots'om jnaaⁿna.

Luaa ma'moⁿ ñ'oom na tjacju' ts'aⁿ lqueeⁿ trigo

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Quia jo' tsoom ndaana:

—¿Aa maxjeⁿ ticala'noⁿ'yo' ñ'oom tjañoom'waa'? ¿Chiuu nl'aa na nla'noⁿ'yo' nt'omcheⁿ ñ'oom tjañoom'? ¹⁴ Juu ts'aⁿ na tjacju' lqueeⁿ trigo, jo' ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom' Ty'ooots'om. ¹⁵ Lqueeⁿ na tqiaa ts'om nato, jo' nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'ooots'om na mañequiaa ts'aⁿ, saa mantya macwji' Satanás ñ'oom'ñeeⁿ naquii' n'omna. ¹⁶ Ndo' lqueeⁿ na tqiaa yuu na jeeⁿ ljo' tyuaa, jo' nn'aⁿ na ya cwindye ñ'oom' Ty'ooots'om. Neiiⁿna cwito'ñoomna juuna'. ¹⁷ Saa tiyo cwindyena ee matseijomna' joona cha'na jnda lqueeⁿñeeⁿ na tinjoom ty'e nch'ioo'na'. Ndo' quia na maco'wi'na' joona oo cwila'wjee nn'aⁿ joona nc'e na cwila'yu'na, mantya cwi'ndyena. ¹⁸ Lqueeⁿ na tqiaa naquii' l'oo nioom, jo' nn'aⁿ na ya Cwindye ñ'oom' Ty'ooots'om. ¹⁹ Saa naⁿñeeⁿ jeeⁿ m'aaⁿ n'omna chiuu cwii 'oom'aⁿtina. Maquiu'nn'aⁿna' joona na ñe'cwityandyena, ndo' jeeⁿ cwila'queeⁿ n'omna na ñe'calei'chona cha'tso nnom 'naⁿ. Cha'tso nmeiⁿ matseicatsuuna' ñ'oom' Ty'ooots'om naquii' n'omna. Jo' chii tileicanaⁿjndeina' na nl'ana yuu na cjawee'

ntyjii Ty'oots'om. ²⁰ Saa m'aⁿ nn'aⁿ na ya cwindye ñ'oom' Ty'oots'om. Cwila'ljona juuna' naquii' n'omna. Cwiqueⁿndyena na cwil'ana yuu na ya. Matseijomna' joona cha'na lqueeⁿ na tquiaa yuu na jeeⁿ ya ts'o. Nt'om naⁿñeeⁿ matseijomna' cantyja 'naaⁿna cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' cwii xuu waljoo' yom ts'oom. Ndo' nt'omndyena matseijomna' cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' we xuu waljoo' xcwe. Ndo' nt'omndye naⁿñeeⁿ matseijomna' joona cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' ñequiee xuu.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ xjocanti

(Lc. 8:16-18)

²¹ Jnda jo' seineiⁿtyeeⁿcheⁿ ndaana:

—¿Aa nnts'aacheⁿna' na nntseicw'aa ts'aⁿ xjocanti ndo' nncwjaañeyom juuna' nacjee' ts'oom maquila, oo na nlcoom'm juuna' nacjee' jnduu? ¿Aa nchii ndye nntseintyjaaⁿ juuna'? ²² Cha'tso na mats'aa je' na ticaliu cha'tsondye nn'aⁿ, mancjo'yo' nlacanooⁿ'yo' ndaana. Ndo' cwii cwii ñ'oom wjaañoom' na matseinaⁿya je' maxjeⁿ nncue'ntyjo na nla'noⁿ nn'aⁿ meiⁿnquiayuucheⁿ. ²³ 'Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

²⁴ Ndo' mati tsoom ndaana:

—Queⁿ'yo' cwenta cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ na cwindye'yo'. Ee cha'xeⁿ na cwiqueⁿndyo' na cwindye'yo', malaa'ti' ñnequiaa Ty'oots'om na nla'noⁿ'yo'. Ndo' nnts'aaⁿ na nntsaala'noⁿ'ti'yo' nc'e na cwiqueⁿ'yo' cwenta. ²⁵ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mayuu' matseiljo ñ'oomya naquii' ts'om, m'mooⁿtyaya nnom. Saa ts'aⁿ na ticatseiljo ñ'oomya naquii' ts'om, tsaⁿñeeⁿ mach'eena' cwe' ts'iaaⁿndyo cantyjati chjoowi' ñ'oom na mantyiityeeⁿ.

Ñ'oom tjañoom' cantyja na 'oowijnda lqueeⁿ trigo

²⁶ Mati tsonnda' Jesús ndaana:

—Juu na matsa'ntjom Ty'oots'om, matseijomna' cha'xeⁿ na cwiluii quia na maju' ts'aⁿ lqueeⁿ trigo nomtyuaa. ²⁷ Jnda na tjoom'm lqueeⁿ wjaⁿ. Nntsom, nneiⁿncooñê, mmaaⁿñê, cwe' laa'ti' cwiwinom jndye xuee, jndye tsjom. Ndo' lqueeⁿñeeⁿ nnc'oomna', wjaawindyena' saa tsaⁿñeeⁿ ticatsei'nooⁿ'oⁿ chiuu cwiluiiyuu na cwi'oowijndana'. ²⁸ Ee tyuaa ticaⁿna' ts'aⁿ na nnteijndeii na nnc'oom ntjom. Najndyee cwi'oom jnda, ndo' 'oowindyena'. Ndo' cwiwaa' xu'lqueeⁿ. Jnda jo' macwjaañena' n'om lqueeⁿ. ²⁹ Ndo' quia na jnda tmaⁿ lqueeⁿ, 'oocatyje nn'aⁿ joona' ee na jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nnoⁿna'.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ lqueeⁿ mostaza

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Ndo' mati tsoom:

—Juu na matsa'ntjom Ty'ooots'om, ðljo' ñ'eⁿ matseijomna'? Ndo' ðljo' ñ'eⁿ nla^{joo}'na na m'moⁿ'na' chiuu jaawit'maⁿ cantyja na matsa'ntjoom?

³¹ Matseijomna' cha'na cwii lqueeⁿ mostaza na nnom' ts'aⁿ. Tjaa'naⁿ cwiicheⁿ lqueeⁿ na cachjooti na cwinom nn'aⁿ. ³² Jnda na jnom' ts'aⁿ lqueeⁿ ñeeⁿ cwi'oomna', wjaawindyena', mawinom'na' cha'tso ntjom na tiquiwindye. Cwileitana' hasta cantsaa na cwi'oontyja cwita'jndyeeyo' ncwaⁿ l'o ts'oom'ñeeⁿ.

Ñequii'cheⁿ ñ'oom tjañoom' seineiⁿ Jesús quia t'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ.

(Mt. 13:34-35)

³³ Jndye nt'omcheⁿ ñ'oom tjañoom' teil'uee'ñe Jesús quia tyotseineiⁿ ndaaⁿ tmaaⁿ na'neeⁿ, cantyjati na ndaaⁿ nla'noⁿ'na. ³⁴ Cha'tso ñ'oom na tyotseineiⁿ ndaana, ñenquii'cheⁿ ñ'oom tjañoom'. Ndo' jndanquia quia na tju'na' na ñenqueⁿ ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, quia jo' seineiⁿndyeyoom ñ'oom'ñeeⁿ ndaana.

Seicheⁿ Jesús jndye ñ'eⁿ nmoⁿ ndaaluee

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Mañejuu xuee'ñeeⁿ quia na jnda tmaaⁿ, tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê:

—Cjaaya xndyaa' ndaaluee, ntyjawa'ñeeⁿ.

³⁶ Quia jo' 'ndyena nn'aⁿ na jndyendye. Tuona ts'om w'aandaa na maxjeⁿ njom Jesús. Ty'eñ'omna jom. Mati ty'ela'jomndye nt'omcheⁿ l'aandaa. ³⁷ Xjeⁿñeeⁿ jndeiⁿ tiao jndye nnom ndaaluee tyontquiena' nmoⁿ ts'om w'aandaa hasta wjaatoo'na' wjaatiomna' ndaatoo. ³⁸ Saa nquii Jesús watsom jo ts'aaⁿ w'aandaa, wantyeeⁿ cwii liaa ndyaa. Joona jla'nlcwina jom, jluena nnoom:

—'U Maestro, ðaa maxjeⁿ tjaa na coch'eena' 'u meiiⁿ na nncwjaaya?

³⁹ Quia jo' teicantyja Jesús, seitiaaⁿ'aⁿ jndye. Seineiⁿ nnom ndaaluee, tsoom:

—Cuacheeⁿ, cjameiⁿntyje'.

Quia jo' teicheⁿ jndye ndo' su s'aana' nnom ndaaluee. ⁴⁰ Ndo' tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê:

—ðChiuu na jeeⁿcheⁿ tyue'yo'? ðAa maxjeⁿ tjoocheⁿ na nlayu'ya n'om'yo'?

⁴¹ Saa joona yacheⁿ tyocatyuena. Tyoluena ndaaⁿ ntyjeena:

—ðÑeeⁿ cwiluiiñe tsaⁿ'm'aaⁿ? Jnda'jom meiiⁿ jndye, meiiⁿ ndaaluee cwila'candana' ñ'oom na matsa'ntjoom.

Ts'aⁿ Gadara na maleiñ'oom jndyetia

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

5 ¹ Tquiēna xndyaa' ndaaluee, ndyuaa Gadara. ² Quia na jlui' Jesús ts'om w'aandaa mantya jnaⁿ cwii ts'aⁿ wats'omtyue' na m'aaⁿ jndyetia naquii' ts'om. Jndyocatjomñe Jesús. ³ Ñequii' mac'eⁿ tsaⁿñeeⁿ yuu niom ndei'luaa. Ndo' meiⁿcwii ts'aⁿ taticandaa nntseityeⁿ jom, meiⁿñ'eⁿ l'uaancjo. ⁴ Ee jndye ndii' jnda ñejla'tyeⁿ nn'aⁿ nc'eeⁿ ñequio l'oqⁿ ñ'eⁿ l'uaancjo. Saa jom tyoc'ioo'ñe l'uaancjo'ñeeⁿ nch'u nch'u ntaⁿ. Tjaa meiⁿ cwii ts'aⁿ na ndaa nlqueⁿ xjeⁿ jom. ⁵ Naxuee, natsjom ñequii'cheⁿ tyomanoom quii'ntaaⁿ ndei'luaa ndo' quii' jndaa. Matseixuaⁿ jndei ndo' matseiquee'ñe cheⁿnqueⁿ ñequio ljo'. ⁶ Quia na nty'iaa'tquiaaⁿ Jesús, jndyoleinoom, tjantjyaaⁿaⁿ tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom. ⁷⁻⁸ To' Jesús na matseineiⁿ nnom jndyetia, tsoom:

—'U jndyetia, calui' naquii' ts'om tsaⁿm'aaⁿ.

Jo' chii t'o tsaⁿñeeⁿ. Jndei seineiⁿ tso:

—¿Ljo' nntsa' ñ'eⁿndyo ja, 'u Jesús na cwiluiindy' Jnda Ty'ooots'om na m'aaⁿ nandyeticheⁿ? Ñequio xuee' Ty'ooots'om, mats'aa ty'oo njom' na tilco'wi' ja.

⁹ Ndo' tax'ee Jesús 'ndyoo tsaⁿñeeⁿ, tsoom:

—¿Chiuu jndyu'?

T'o jndyetia, tso:

—Ja jndyuya Jndye Meiⁿ, ee na jndye meiⁿ caya.

¹⁰ Quia jo' jndye ty'oo tyoch'ee tsaⁿñeeⁿ na tincwji' Jesús joo jndyetia ndyuaa'ñeeⁿ. ¹¹ Ndo' jo' jo' ndyoo' waa cwii ta yuu na m'aaⁿ cwii tmaaⁿ calcu na cwicwa'. ¹² Joo jndyetia'ñeeⁿ tyol'ana ty'oo nnom Jesús, jluena:

—Cwe' na cajñom' jâ yuu na m'aⁿ calcu. Quiaa' ñ'om' na nncuooyâ naquii' n'om jooyo'.

¹³ Quia jo' tquiaa Jesús ñ'oom'm na ljo' cal'ana. Jo' chii jlui'na, ty'equeie'na naquii' n'om calcu'ñeeⁿ. Jleinomyo', teityu'yo' yuu na nty'a 'ndyoo ndaaluee. Mana nchjeeñena' jooyo' quii' ndaa. Ndo' tmaaⁿ calcu'ñeeⁿ tuee' cha'na we meiⁿ jooyo'.

¹⁴ Quia jo' nn'aⁿ na tyojndoo' calcu jla'tyuaa'na, ty'ela'candiina nn'aⁿ quii' tsjoom ndo' jo jndaa na luaa' tuii. Jlui' nn'aⁿ, tquiocanty'iaana chiuu waa na tuii. ¹⁵ Tquiēna na m'aaⁿ Jesús. Jliuna ts'aⁿ na jeeⁿ cwajndii ñetjom, jnda macweⁿ liaa ndo' jnda tco'yañ'eⁿna' jom. Jeeⁿ ndya' seicaty'uena' joona. ¹⁶ Ndo' nn'aⁿ na nty'iaandaa chiuu waa na tuii, tcuu tcuu jla'neiⁿna ndaa nn'aⁿ na tquiocanty'iaa. Jla'candiina chiuu waa na n'maⁿ ts'aⁿ na ñejleiñ'oom jndyetia ndo' chiuu na tjoom calcu'ñeeⁿ. ¹⁷ Quia jo' cha'tso nn'aⁿ to'na na tyotaⁿna nnom Jesús na calueeⁿeⁿ ndyuaa tsjoomna.

¹⁸ Xjeⁿ na majaacuonnaⁿaⁿ ts'om w'aandaa, tjatseicandyoo'ñe juu ts'aⁿ na ñeseixmaⁿ jndyetia naquii' ts'om, macaⁿ na wjaa ñ'eⁿñê. ¹⁹ Saa Jesús ticwancueⁿeⁿ. Tsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Cja'lcwe' wa' na m'aⁿ nn'aⁿ!. Catsu' ndaana cwanti na jeeⁿ t'maⁿ naya na s'aa Ty'ooots'om ñ'eⁿndyu', ndo' chiuu na ty'oom na wi' ts'oom 'u.

²⁰ Quia jo' tja tsaⁿñeeⁿ ndyuua na m'aⁿ njoom Decápolis. Tooⁿoⁿ na tyotseicañeeⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ naya na s'aa Jesús ñ'eⁿñê. Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ ndyuua'ñeeⁿ jeeⁿ tjawee' n'omna.

Yuscuchjoo jnda Jairo ndo' yuscu na tyenquiuu' liaa' Jesús

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Teixndyaañennda' Jesús ndaaluee ñequio w'aandaa. Quia na tueⁿeⁿ mantyja ty'entyjaa' cwiicheⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿ jom. ²² Cwii ts'aⁿ na jndyu Jairo na cwiluiitquieñe cantyja 'naaⁿ wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, tyje'cañoom tsaⁿñeeⁿ jo' jo'. Quia na ljeiiⁿ Jesús, tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom. ²³ S'aaⁿ ty'oo, tsoom:

—Nomjndaaya mañe'cueeⁿeⁿ. ¿Aa tijoom nntsa' cwii naya'ñeeⁿ na nncja', cja'catioo' l'o' nacjoom'm cha na nn'maaⁿ na nncwando'tyeeⁿ?

²⁴ Ndo' tja Jesús ñ'eⁿ tsaⁿñeeⁿ. Mati jndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ ty'entyjo, jo' chii s'aana' na jeeⁿ tyeeⁿ wjaⁿ. ²⁵ Ndo' na quii'ntaaⁿ naⁿñeeⁿ ñ'eⁿ cwii yuscu na jeeⁿ nioom wii' na jnda canchoo'we chu na tyoojaameintyjee' na cwicaa nioom'm. ²⁶ Jeeⁿ wi' ñetjoom na jndye nnom nasei tyol'a nn'aⁿ jom. Ndo' cha'tso 'naaⁿaⁿ jnda seicatsoom. Saa tjaa'naⁿ na teijndeina' jom, yacheⁿ nioomti matjoom. ²⁷ Jnda ñejñeeⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesús, jo' chii tjantyjoⁿ naxeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ ndo' tyenquioom'm liaa'. ²⁸ Ee na jnda seitioom naquii' ts'oom: “Xeⁿ cwe' na nndañ ñequiuu'a liaⁿaⁿ, quia jo' nn'maⁿya.” ²⁹ Ndo' jnda na tyenquioom'm, mantyja taa'. Ntyjiicheeⁿ na jnda n'maaⁿ tycu na weeⁿeⁿ. ³⁰ Saa Jesús sei'nooⁿoⁿ na n'maⁿ cwii ts'aⁿ ñequio najndeii na matseixmaaⁿ. Quia jo' taqueeⁿ, nty'iaaⁿaⁿ ndaā cha'tso nn'aⁿ. Tax'eeñê ndaana:

—¿Ñeeⁿ cwii 'o tyenquiuu' liaya?

³¹ Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê jluena nnoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, jeeⁿ tyeeⁿ m'aⁿ nn'aⁿ nacañom'. Ndo' na mawaxe' ndaayâ, xocandaā nl'uuyâ ñeeⁿ tyenquiuu' lia'.

³² Saa manty'iaaⁿaⁿ ndiocheⁿ nacañom'm cha nljeiiⁿ ñeeⁿ juu tyenquiuu' liaⁿaⁿ. ³³ Ndo' juu yuscu'ñeeⁿ, jeeⁿ cwiteiñê na macaty'ueeⁿ ee na ntyjiicheeⁿ na jom jnda tco'yana'. Seicandyoo'ñê, tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom Jesús. Tjei'yuu'ñê na jom tyenquioom'm. ³⁴ Tso Jesús nnoom:

—'U nomjndaaya, nc'e na matsei'yu' ñ'eⁿndyo, jo' na jnda n'maⁿ!. Jnda jndyaandyu' tycu na ñetjom'. Cja'to' wa'. Ty'ooots'om cjaa ñ'eⁿndyu'.

³⁵ Yocheⁿ na ndicwaⁿ matseineiⁿ Jesús nnom yuscu'ñeeⁿ, tquie'cañom nn'aⁿ na jnaⁿ waa' Jairo, juu ts'aⁿ na cwiluiitquieñe wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Jluena nnoom:

—Jnda tue' nomjnda'. ¿Ljo' nntsa' na cwimatseicachjuu'ti' Maestrom'aaⁿ?

³⁶ S'aa Jesús ndoo' ticañeeⁿ ñ'oom na jlue naⁿñeeⁿ. Tsoom nnom ts'aⁿ na cwiluiitquieñe cantyja 'naaⁿ wats'om:

—Tinty'ue'. Macandā na catseyu' ñ'eⁿndyo ja.

³⁷ Meiⁿ tatinquiaaⁿ na nnc'oola'jomndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ ñ'eⁿñê na wjaⁿ waa' tsaⁿñeeⁿ. Macandā tjañ'oom Pedro, ñequio Jacobo ñ'eⁿ Juan, tyjee Jacobo'ñeeⁿ. ³⁸ Jnda na tquiena waa' ts'aⁿ na cwiluiitquieñe cantyja 'naaⁿ wats'om, jndyena na jeeⁿ c'uaa cam'aⁿ nn'aⁿ najndeii cwila'xuaa na cwityuee. ³⁹ Jnda na tjaqueⁿeⁿ quii' w'aa, tsoom ndāa naⁿñeeⁿ:

—¿Chiuu na jeeⁿ c'uaa m'aⁿyo' na cwityuee'yo'? Yuscuchjoom'aaⁿ nchii na jnda tueeⁿeⁿ. Cwe' na watsom.

⁴⁰ Saa joona cwe' cwincona jom. Quia jo' tjeiiⁿeⁿ cha'tsondye naⁿñeeⁿ ch'eⁿ. Jnda jo' tjañ'oom tsotye yuscuchjoo ñ'eⁿ tsondyee, mati ndyee naⁿñeeⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê. Ty'equie'na na m'aaⁿ ts'oo chjoo. ⁴¹ T'ueeⁿ ts'o ts'oo chjoo. Tsoom nnom:

—Talita, cumi. (Ñ'oomwaa' matsona': 'U leii, matsjoo njom', quicantyja'.)

⁴² Mañoom' teicantyja yuscuchjoo'ñeeⁿ. Tooⁿoⁿ na manoom ee ts'aⁿ na canchoo'we chuu' jom. Ndo' nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' mañoom' tquiaana na jeeⁿ tjawee' n'omna, hasta tyueneiiⁿna. ⁴³ Quia jo' Jesús seicoom'm ndyueena na ticaluena nnom mei'cwii ts'aⁿ ljo' tuui. Ndo' tsoom na quiana na nlcwa' yuscuchjoo'ñeeⁿ.

Tja Jesús tsjoom Nazaret

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

6 ¹ Jlui' Jesús tsjoom'ñeeⁿ, tjalcweeⁿeⁿ ndyuaa tsjom'm. Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ty'ena ñ'eⁿñê. ² Quia na tuee' xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos, tjaquiee' Jesús naquii' wats'om 'naaⁿna, tooⁿoⁿ na tyo'mooⁿ ndāana. Ndo' jndye nn'aⁿ na tyondye ñ'oom na tyoñequiaaⁿ jeeⁿ tjawee' n'omna. Jluena:

—¿Yuu chuu tsaⁿm'aaⁿ cha'tso ñ'oommeiⁿ na jeeⁿ yana'? Ndo' ¿yuu jnaⁿ na jeeⁿ jndo' ts'oom? ¿Chiuu waayuu na jeeⁿ jndye nnom ts'iaaⁿ t'maⁿ mach'eeⁿ na tiquinty'iaaya? ³ Ndo' tsaⁿm'aaⁿ, ¿aa nchii cwe' ts'aⁿ na macuñe n'oom? ¿Aa tiyuu' na jom jnda María? Ndo' ntyjeeⁿ, ¿aa nchii Jacobo ñequio José ndo' Judas ñequio Simón? Ndo' mati yolcu ntyjeeⁿ m'aⁿna quii'ntaaⁿya.

Jo' chii t'omna na tineiiⁿna jom. ⁴ Quia jo' tso Jesús ndāana:

—Majndye nn'aⁿ m'aⁿ na cwila't'maaⁿndye profeta. Saa macanda nn'aⁿ ndyuuaaⁿaⁿ ñequio nn'aaⁿaⁿ ñequio nn'aⁿ waⁿaⁿ tixocala't'maaⁿndyena jom.

⁵ Macwe' jo' tjaa'naⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ na s'aaⁿ quii'ntaaⁿna. Macanda tiom l'ooⁿ nacjoo cwantindye nn'aⁿwii na sein'maaⁿ joona. ⁶ Ndo' s'aana' na jeeⁿ jnda ntyjeeⁿ na tileica'la'yu' naⁿñeeⁿ. Jnda chii tjawinoom njoom nch'u na ndyoo' tsjom'm. Tyo'moⁿtyeeⁿ ndaa nn'aⁿ.

Majñom Jesús nn'aⁿ canchoo'wendye

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Quia jo' t'maaⁿ nn'aⁿ canchoo'we na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tquiaaⁿ najndeii na tseixmaaⁿ na nla'xmaⁿna cha ndaa nntjeii'na jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ. Ndo' tooⁿoⁿ na majñoom we wendyena ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. ⁸ Ndo' sa'ntjoom na meiⁿcwii 'naⁿ tic'oon'omna nato, meiⁿ chetsja', meiⁿ tyoo', meiⁿ tsjo'ñjeeⁿ. Macanda ts'oom l'eii wanaaⁿ na nnc'oon'omna, ⁹ ñequio l'oom na ñjoomna. Ndo' manda liaa na cwee'na na cwi'oona. ¹⁰ Mati tsoom ndaana:

—Meiⁿyuucheⁿ waa' ts'aⁿ na nntsquie'yo', caljoo'ndyo' jo' jo' hasta xjeⁿ na nlui'yo' tsjoom'ñeeⁿ. ¹¹ Saa xeⁿ nntsquie'yo' cwii tsjoom na tiñe'cato'ñoom nn'aⁿ 'o, meiⁿ tiñe'candyena ñ'oom ndyue'yo', quia na nlui'yo' tsjoom'ñeeⁿ, calaquia'yo' ts'ojndaa na chuu' nc'ee'yo' cha na nncwji'yuu'ñena' nacjoo naⁿñeeⁿ na tîcato'ñoomna ñ'oom' Ty'oots'om. Mayuu'cheⁿ ndye'yo' nntsjoo, xuee na nncu'xeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ, t'maⁿti nawi' nntjoom nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ, nchiiti na nntjoom nn'aⁿ tsjoom Sodoma ñ'eⁿ Gomorra.

¹² Ndo' jlui' nn'aⁿ na jñom Jesús. Ty'enquiana ñ'oom na calcwe' n'om nn'aⁿ jnaaⁿna. ¹³ Mati majndye jndyetia tyotjeii'na naquii' n'om nn'aⁿ. Tyoty'oomndyena seitye nacjoo nn'aⁿ wii na tyola'n'maⁿna naⁿñeeⁿ.

Cantyja na tue' Juan, tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Ndo' Herodes, ts'aⁿ na matsa'ntjom, jñeeⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús ee cha'waa ndyuuaa'ñeeⁿ jnda t'oom' ñ'oom'ñeeⁿ. Saa luaa seitioom cantyja 'naaⁿ Jesús, tsoom:

—Tsaⁿm'aaⁿ ¿aa nchii juu Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ? ¿Aa nchii jom jnda wando'xcoom na tueeⁿeⁿ, jo' chii waa na matseixmaaⁿ na cwicandaa mach'eeⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿmeiⁿ?

¹⁵ Saa nt'omcheⁿ nn'aⁿ tyolue:

—Profeta Elías luaa'.

Ndo' nt'omcheⁿ tyolue:

—Luaa' profeta cha'na joo profeta na tyom'aⁿ tandyo xuee.

¹⁶ Quia na jndii Herodes ñ'oommeiⁿ na cwilue nt'omcheⁿ, tsonnaaⁿaⁿ:

—Maxjeⁿ Juan luaa', ts'aⁿ na sa'ntjoⁿ na catyjena xtyo'. Jnda wando'xcoom na tueeⁿeⁿ.

¹⁷⁻¹⁹ Ee Herodes ñequio tsaⁿ na jndyu Felipe joona cwii nquieendyena. Saa Herodes m'aaⁿ ñ'eⁿ scuu' tyjeeⁿ. Herodías jndyu yuscu'ñeeⁿ. Ndo' tyotso Juan nnoom:

—'U ticatsa'ntjomna' na mañ'oom' scuu' t'iu'.

Jnaaⁿ ñ'oomwaa' na jeeⁿ ndya' jndoo' yuscu Herodías Juan. Jo' chii seincjoo'ñe yuscu'ñeeⁿ nnom Herodes ndo' jom je' seiyoomb'm, sa'ntjoom na cala'tyeⁿna Juan, chii catuee'na juu w'aancjo. Herodías queeⁿ ts'oom Juan hasta l'ue ts'oom na calacuee'na juu saa tileicandaa. ²⁰ Ee Herodes nquiaⁿaⁿ juu. Sei'nooⁿoⁿ na tseixmaⁿ Juan cantyja na maty'iomyna' ndo' na jnda tqueⁿlju' Ty'ooots'om naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ. Jo' chii tyowañom'm juu cha ticats'aa yuscu'ñeeⁿ nawi' ñ'eⁿñe. Ñequio na xcwee' ts'oom tyoñeeⁿ ñ'oom na tyoñe'quiaa tsaⁿñeeⁿ saa tijndye sei'nooⁿoⁿ ñ'oom na tyotseineiⁿ Juan. ²¹ Saa tue'ntyjo xjeⁿ na juu Herodías ljeiiⁿ chiuu ya na nndaⁿ nnts'aaⁿ. Ee tuee' xueechuu' Herodes, tyola't'maaⁿndyena jom. Tquiaaⁿ nantquie na tcwa' nn'aⁿ na cwiluiitquiendye cantyja 'naaⁿaⁿ, ñequio nn'aⁿ na cwitsa'ntjom sondaro, ndo' ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ts'ondaa Galilea.

²² Quia jo' tjaquiee' yuscundyua jnda Herodías yuu cwicwa' naⁿñeeⁿ, seijnom jo ndaana. Jeeⁿ tjawee' ts'om Herodes ndo' mati nn'aⁿ na jla'jomndye ñ'eⁿñê. Tsoom nnom yuscundyua'ñeeⁿ:

—Caⁿ cantyjati na l'ue ts'om' nooⁿ, ndo' ja ñnequia.

²³ Seityeⁿtyeeⁿ ñ'oom, tsoom:

—Meiⁿnquia na nlcaⁿ nooⁿ, ñnequia hasta meiiⁿ xcwe cantyja na matsa'ntjoⁿ.

²⁴ Jlui' yuscu'ñeeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, tax'eeⁿ nnom tsoñeeⁿ:

—Naⁿ, ¿ljo' nlcaaⁿa?

T'o tsaⁿñeeⁿ nnom jnaaⁿ:

—Caⁿ xqueⁿ Juan, tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ.

²⁵ Mantyja seityuaaⁿaⁿ, tjaquiee'nnaaⁿaⁿ na m'aaⁿ rey Herodes, tsoom:

—Ja l'ue ts'oⁿ na maje'ndyo quiaa' nooⁿ cwii xio na njom xqueⁿ Juan, tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ.

²⁶ Na luaa' tso tsaⁿñeeⁿ, jeeⁿ seichjoo'na' ts'om Herodes. Saa nc'e na jnda tqueⁿtyeeⁿ ñ'oom'm ñequio na ndyecheⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, jo' chii tîcandaa' ts'oom na nntseichueeⁿeⁿ ñ'oom. ²⁷ Mantyja jñoom cwii sondaro 'naaⁿaⁿ, sa'ntjoom na cjaac'oom tsaⁿñeeⁿ xqueⁿ Juan. ²⁸ Quia jo' tja sondaro'ñeeⁿ w'aancjo, tjacatyjeeⁿ xtyo' Juan. Jnda chii jndyoñ'oom juuna' ts'om cwii xio. Tquiaaⁿ nnom yuscu'ñeeⁿ ndo' juu tqiaaⁿ nnom tsondyee.

²⁹ Jnda na jndye nn'aⁿ na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿ Juan, quia jo' ty'ec'omna sei'ts'o 'naaⁿaⁿ. Ty'ecat'iuuna jom.

Tquiaa Jesús na tcwa' 'om meiⁿ naⁿnom

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Nn'aⁿ na jñom Jesús ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ tjomndyennda'na na m'aaⁿ. Tyoluenaa nnoom cha'tso ts'iaaⁿ na jnda ñel'ana ndo' cha'tso ñ'oom na jnda ñet'mooⁿna. ³¹ Quia jo' tsoom ndaana:

—Cjaaya, nntsaaya cwii joo yuu na ñencjoo jo jnda na nnta'jndyaaya.

Ee yuu na tyom'aⁿna jndye ts'aⁿ, nn'aⁿ na cwiquie ndo' nn'aⁿ na cwi'oo, meiⁿ tileicju'naaⁿñena' na nlcwa'na. ³² Jo' chii jlui'na na ñenquieena ñ'eⁿ w'aandaa na 'oona cwii joo yuu na tjaa'naⁿ nn'aⁿ. ³³ Saa jndye nn'aⁿ nty'iaatquia na cwi'oona ndo' ta'jnaaⁿ naⁿñeeⁿ joona na 'oowinomna. Ndo' jla'tyuaa'ti naⁿñeeⁿ, jnaⁿna njoomna ty'eca'na, ty'enquiandyena 'ndyoo ndaaluee. Joona tquiejndyeena yuu na wjaa Jesús ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. ³⁴ Quia jlueeⁿeⁿ ts'om w'aandaa nty'iaaⁿaⁿ na jeeⁿ jndye nn'aⁿ jnda tjomndye jo' jo'. Ty'oom na jeeⁿ wi' ts'oom naⁿñeeⁿ ee cwe' m'aⁿtona cha'cwijom cwii tmaaⁿ canmaⁿ na tjaa 'ñeeⁿ juu na ya nnteix'ee. Quia jo' tooⁿoⁿ na jndye ñ'oom tyo'mooⁿ ndaana. ³⁵ Quia na jnda tmaaⁿ, nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ty'entyjaa'na jom, jluena nnoom:

—Je' jnda tmaaⁿ ndo' tjaa'naⁿ l'aa meiⁿ rancho 'naaⁿ nn'aⁿ. ³⁶ Cajñom' naⁿm'aⁿ na nnc'oona ranchoo nn'aⁿ oo njoom nch'u na nndyoo' nndyoo' cha jo' jo' nnda nla'jndana na nlcwa'na. Ee joona tjaa'naⁿ na c'omna na nlcwa'na.

³⁷ T'o Jesús ndaana, tsoom:

—'O quia'yo' na nlcwa'na.

Quia jo' jluena nnoom:

—¿Cwaaⁿ nnda nleijndeii meiiⁿ nntsalajndaayâ cha'na we siaⁿnto s'om denario tyoo' na ññe'quiaayâ na nlcwa' naⁿm'aⁿ?

³⁸ Tax'eeⁿ ndaana, tsoom:

—¿Cwanti tyoo' cwileiñ'om'yo'? Canty'ia'yo' cwanti na mawaa.

Jnda na l'ueena, jluena nnoom:

—Ñe'om taⁿ tyoo' ñ'eⁿ we catscaa cwilein'ooⁿyâ.

³⁹ Quia jo' saⁿtjoom na cal'a nn'aⁿ cwii cwii tmaaⁿ ndo' cwindyuaandyena nacjoo' jnda nch'u. ⁴⁰ Nt'om naⁿñeeⁿ ty'emeindyuaandyena cwii siaⁿnto na cwii cwii tmaaⁿ, ndo' nt'om naⁿñeeⁿ l'ana wen'aaⁿ nchoo' nqui na cwii cwii tmaaⁿ joona. ⁴¹ Jnda na to'ñoom 'om taⁿ tyoo' ñequio we catscaa, quia jo' jlundañê cañoom'luee. Tquiaaⁿ na quianl'uaa' Tsotyeeⁿ. Jnda jo' tyjeeⁿ tyoo'ñeeⁿ, tquiaaⁿ joona' ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê cha joona nnt'oomna joona' ndaa nn'aⁿ na meindyuaandye. Majo'ti s'aaⁿ ñ'eⁿ we catscaa.

⁴² Tcwa' cha'tsondyena nn'aⁿ hasta tjacjoona. ⁴³ Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê jla'tjomna ntaⁿ ntyoo' ñ'eⁿ calcaa na 'ndiina'.

Too' canchoo'we tsquiee. ⁴⁴ Ndo' jndye nn'aⁿ na tcwa' ntyoo' na tyot'oom naⁿñeeⁿ. Tue'ntyjo cha'na 'om meiⁿ na cwe' naⁿnom.

Tjacaá Jesús nnom ndaalúee

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Quia jo' mantya jñom Jesús nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na cuona ts'om w'aandaa, c'ooñetina, nncwit'ioo'na xndyaa' ndaalúee na nlquiena tsjoom Betsaida. Jom njoo'ñetyeeⁿ yocheⁿ na majñoom nn'aⁿ na jndyendye. ⁴⁶ Ndo' jnda na jñoom naⁿñeeⁿ, tjawaaⁿ cwii joo quii' jndaa yuu na ñenqueⁿ na nntseineiⁿ nnom Tsotyeeⁿ. ⁴⁷ Quia na jnda teincōⁿ, juu w'aandaa'ñeeⁿ mam'aaⁿna' xcwe ts'om ndaalúee, ndo' Jesús ñenqueⁿ cwii m'aaⁿ tyuaatcwii. ⁴⁸ Nty'iaaⁿaⁿ na jeeⁿ wi' cwtjoom naⁿñeeⁿ na ñjomndye w'aandaa, ee matseilcwe'tya' jndye juuna'. Jeeⁿ cwila'jndana na cwicantyaandyena n'oom pala' cwentaa' w'aandaa'ñeeⁿ. Cha'na ñequiee na cwtjsjoom jnaaⁿ tjacaⁿ nnom ndaalúee. Tuee'cañoom na m'aⁿna, ndoo' cwe' nncwinoom'm joona. ⁴⁹ Quia nty'iaana na mawjaacaⁿ nnom ndaalúee, jla'tiuuna jndii cwinty'iaana. Jndei tyola'xuaana. ⁵⁰ Jeeⁿ ndya' tyuena ee cha'tsondyena nty'iaana jom. Mantya t'maaⁿ joona, tsoom ndaana: —C'om'yo' na t'maⁿ n'om'yo'. Manncō luaa. Tilacatyuendyo'. ⁵¹ Quia jo' tuōⁿ ts'om w'aandaa yuu na ñjomndyena, mana teicheⁿ jndye. Jo' chii jeeⁿ seiñ'eeⁿñena' joona cantya 'naaⁿaⁿ. ⁵² Ee tila'nōⁿna cantya 'naaⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ na s'aa Jesús ñequio ntyoo' na tcwa' nn'aⁿ. Ndo' ndicwaⁿ tileiqueⁿna cwentaa' ñeeⁿ cwiluiñê.

Sein'maⁿ Jesús nn'aⁿwii ndyuaa Genesaret

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Quia na jnda tei'xndyaandyena ndaalúee, tqiiena ndyuaa Genesaret. Jo' jo' teicjoomna w'aandaa 'ndyoo ndaalúee. ⁵⁴ Quia jlui'na w'aandaa mañoom' ta'jnaaⁿ nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ Jesús. ⁵⁵ Jla'tyuaa'na, ty'ena cha'waa ndyuaa'ñeeⁿ, tyo'oochona nn'aⁿwii cwe' ñ'eⁿ nduu meiⁿyuucheⁿ joo na ndyena na mawee' Jesús. ⁵⁶ Ndo' meiⁿyuucheⁿ na tueⁿeⁿ, meiiⁿ njoom nch'u, meiiⁿ njoom t'maⁿ, meiiⁿ jo ndo' jndaa, tyotsaⁿna nn'aⁿwii ts'om nato. Ndo' joo nn'aⁿwii'ñeeⁿ tyola'ty'oondyena nnoom na ñnequiaaⁿ meiiⁿ cwe' 'ndyoo liaⁿaⁿ na ñne'quio'na. Ndo' cha'tso nn'aⁿ na tye'nquio' 'ndyoo liaⁿaⁿ n'maaⁿ.

Waa na mach'eena' na til'ueñe ts'aⁿ jo nnom Ty'oōts'om

(Mt. 15:1-20)

7 ¹ Nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwt'mōⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, jnaⁿna Jerusalén, tqiiena na m'aaⁿ Jesús. ² Ee jnda tqueⁿna cwentaa' chiuu cwil'a nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na cwicwa' na tyootjei'ljuu'ndyena cha'xjeⁿ costumbre na waa ee tyoondyuu'na

cha'xjeⁿ nquiu naⁿñeeⁿ na macaⁿna'. Jo' chii tyola'ncjoo'ndye naⁿñeeⁿ nacjoona. ³ Ee nn'aⁿ fariseos ñequio cha'tso nn'aⁿ judíos, jeeⁿ cwiqueⁿndyena na cwila'candana costumbre na tqueⁿ nn'aⁿ na tyoluiitquiendye ndaana. Jo' chii mati ticwa'na xeⁿ nchii na nndyuu'jndyeena cha'xjeⁿ na matso costumbre'ñeeⁿ. ⁴ Ndo' quia na cwinquiolcwee'na na ty'ena ts'ua ticwa'na xeⁿ nchii na cwiqueⁿlju'ndyejndyeena. Mati jndye nt'omcheⁿ costumbre cwila'wena na matseijndaa'ñena' chiuu waa na nntmaaⁿ waso, ñequio caseito, ñequio xjo casuela, ñequio jnduu. ⁵ Quia jo' nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ta'x'leena nnom Jesús, jluena:

—Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyu' ¿chiuu na ticala'candana costumbre na tqueⁿ nn'aⁿ na tyoluiitquiendye ndaaya na cwicwa'na na ndicwaⁿ m'aⁿna na tiqueⁿlju'ndyena?

⁶ T'o Jesús ndaana, tsoom:

—'O nn'aⁿ na we waa cwila'tiuu'yo', jeeⁿ teixcwe ñ'oom tjei' profeta Isaías cantyja 'na'yo' quia na seiljeiⁿ ñ'oom na matsona':

Na'm'aⁿ ndoo' na jeeⁿ cwila't'maaⁿndyena ja,
saa t'maⁿ waa na tixcwee' n'omna ñ'eⁿndyo.

⁷ Cwe' ts'iaaⁿndyo na cwila't'maaⁿndyena ja
ee cwit'mooⁿna ñ'oom na cwe' cwiqueⁿ nn'aⁿ, tachii ñ'oomya.

⁸ Ndo' tsoti Jesús ndaana:

—'O yacheⁿ cwi'ndye'yo' ñ'oom na sa'ntjom Ty'ooots'om ndo' cwitsantyjo'yo'yo' costumbre na cwe' nn'aⁿ tqueⁿ. Joo costumbre'ñeeⁿ cwit'mooⁿna' chiuu waa na nntmaaⁿ caseito, ñequio waso, ndo' jndye nt'omcheⁿ ñ'oom na laa'ti' macaⁿna' na calacanda'yo'.

⁹ Ndo' tsotyeen ndaa naⁿñeeⁿ:

—'O jeeⁿ cwil'a'yo' na til'ue ljeii na sa'ntjom Ty'ooots'om, cha nndaa nntsantyjo'yo' costumbre na cwil'uee'ndyo' ncjo'yo'. ¹⁰ Ee matso Moisés: “Catseit'maaⁿndyu' tsotye' ñ'eⁿ tso'ndyo”, ndo' mati matsoom: “Ñeeⁿ juu na matso ñ'oomwi' nacjoo' tsotye oo tsondyee, cala'cuee' nn'aⁿ juu.”

¹¹ Saa 'o cwindu'yo' wanaaⁿ na nntso ts'aⁿ nnom tsotyeen oo tsoñeeⁿ: “Catseit'maⁿ ts'om' taxocandaa nnteijndeiya 'u 'naⁿ na tjoondyu' ee cha'tso 'na'ya na niom la'xmaⁿna' Corbán.” (Ñ'oomwaa' ma'moⁿna' na cha'tso 'naaⁿ ts'aⁿ jnda tqueeⁿ joona' cwentaa' Ty'ooots'om). ¹² Ndo' quia na luaa' cwindu'yo' cwil'a'yo'yo' na tacaⁿna' na cateijndei ts'aⁿ tsotyeen oo tsoñeeⁿ. ¹³ Ndo' laa'ti' cwil'a'yo' na til'ue ñ'oom na tqueⁿ Ty'ooots'om ee cwilacanda'yo' costumbre na tqueⁿ nn'aⁿ. Mati jndye nt'omcheⁿ nnom na cwil'a'yo' cha'na nmeiⁿ.

¹⁴ Cwiicheⁿ cwii ndii' t'maⁿ Jesús nn'aⁿ na jndyendye na m'aaⁿ, tsoom ndaana:

—Candye'yo' cha'tsondyo' ndo' cala'noⁿyo': ¹⁵ Tjaa'naⁿ cwii nantquie na macwa' ts'aⁿ na nnts'aana' na til'ueñê jo nnom Ty'ooots'om. Saa

ñ'oom na cwinaaⁿ naquii' ts'oom nl'ana' na til'ueñê. ¹⁶ 'Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

¹⁷ Quia jo' 'ndii Jesús nn'aⁿ na jndyendye, tjaqueⁿeⁿ quii' w'aa. Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eñê ta'x'eendyena cantyja 'naaⁿ ñ'oom tjañoom' na seineiⁿ. ¹⁸ Quia jo' tsoom ndaana:

—¿Aa maxjeⁿ mati 'o tila'noⁿyo'? ¿Aa tiqueⁿyo' cwentá na tjaa'naⁿ cwii nnom nantquie na cwicwa' nn'aⁿ na juuna' nnts'aana' na til'ueñê ts'aⁿ jo nnom Ty'oⁿots'om? ¹⁹ Ee nchii naquii' ts'om ts'aⁿ nncuee'na'. Maxjeⁿ ts'om tsiaⁿaⁿ nncuee'na', jndaⁿ chii nnteiⁿeⁿ juuna'.

Luaa' tsoom na ma'mooⁿ na ya nlcwa' ts'aⁿ cha'tso nnom nantquie. ²⁰ Jndaⁿ chii tsoom ndaana:

—Joo na cwinaaⁿ naquii' ts'om ts'aⁿ cwil'ana' na til'ueñê jo nnom Ty'oⁿots'om. ²¹ Ee cantyjati na tseixmaⁿ naquii' ts'om ts'aⁿ jo' na cwiwitquioo' natia na matseitiuu cha'na cwe' nnc'oomya ts'aⁿ ñ'eⁿ x'iaaⁿaⁿ, oo ñ'eⁿ sculjaa', cha'na nntseicuee' ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ, ²² cha'na nnch'uee ts'aⁿ, cha'na nntseiqueeⁿ ts'om ts'aⁿ 'naaⁿ x'iaaⁿaⁿ, cha'na nnc'oom ts'aⁿ na wi'ñe, cha'na cwe' ñequiu'nn'aⁿ ts'aⁿ, cha'na meiⁿ cwe' tajnaaⁿto ts'aⁿ, cha'na nntseitaa' ts'om ts'aⁿ, cha'na nntio'ñ'oom ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ, cha'na nntseis'añe oo nntseiscuñe ts'aⁿ, oo cha'na nntseintjeiⁿñe cheⁿnquii ts'aⁿ. ²³ Cha'tso natiameiⁿ cwinaaⁿna' naquii' ts'om ts'aⁿ ndo' joona' cwil'ana' na tjaa yuu l'ueñê jo nnom Ty'oⁿots'om.

Cwii yuscu na seiya' ñequio Jesús

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Jluí' Jesús jo' jo', tjaaⁿ ndyuaa Tiro ñ'eⁿ Sidón. Jo' tjaqueⁿeⁿ quii' w'aa ee tical'ue ts'oom na ndye nn'aⁿ na jo' m'aaⁿ. Saa tîcandaa nncwanti'oom. ²⁵ Mañoom' jndii cwii yuscu na jo' m'aaⁿ. Tyje'cañoom jo' jo' ndo' tco' xtye jo nnom Jesús. Ee m'aaⁿ yuscuchjoo jnda yuscu'ñeeⁿ na maleiñ'oom jndyetia. ²⁶ Ndo' jom nchii ts'aⁿ judío. Jom ts'aⁿ sirofenicia. S'aa ty'oo nnom Jesús na cwji' tsaⁿñeeⁿ jndyetia naquii' ts'om yuscuchjoo jnaaⁿ. ²⁷ Saa tso Jesús nnoom:

—Matsona' na nlcwa'jndyee yocanch'u, ee ticaty'iomna' na nntjeii'a na cwicwa'na na ññe'quiaayoo joona' ndaaⁿ calue' nch'u.

²⁸ Yuscu'ñeeⁿ t'oⁿ nnom Jesús. Tsoom:

—Jeeⁿ mayuu', 'u Ta, saa canty'ia', calue' nch'u ndya' cwicwa'yo' meiⁿ cwe' nacajndaⁿ na cwiquiaa nacjee' meiⁿsa na jla'quiaa yocanch'u.

²⁹ Quia jo' tso Jesús nnom yuscu'ñeeⁿ:

—Jeeⁿ majo'ndyo ñ'oom na tsu'. Ya xeⁿ wja'to' wa'. Jndaⁿ jlui' jndyetia naquii' ts'om yuscuchjoo jnda'.

³⁰ Tja tsaⁿñeeⁿ ndo' quia na tueⁿeⁿ waⁿaⁿ, ljeiⁿ na mawaacheⁿ yuscuchjoo cjoo' jnduu. Mayuu' na jndaⁿ jlui' jndyetia naquii' ts'om.

Sein'maⁿ Jesús cwii ts'aⁿ na tileicatseineiⁿ

³¹ Tjalcwe' Jesús na ñet'oom jo' jo'. Tjawinoom ndyuaa Tiro, ndo' ndyuaa Sidón ñequio ndyuaa jo ndo' njoom Decápolis. Tueⁿeⁿ ndaaluee chjoo ts'ondaa Galilea. ³² Ndo' tquion'om nn'aⁿ cwii ts'aⁿ na cantaa' ndo' canchee'ñe. L'ana ty'oo nnom Jesús na catioom ts'ooⁿ nacjoo' tsaⁿñeeⁿ.

³³ Quia jo' tjei'ñooⁿ tsaⁿñeeⁿ quii'ntaaⁿ naⁿñeeⁿ, ty'ena yuu na ñe'wendyena. Tjaa'ñê ndaal'ooⁿ n'om lua'qui tsaⁿñeeⁿ, seicanaⁿaⁿ nomts'ooⁿ ñ'eⁿ ndaajnaaⁿaⁿ, quia jo' tyenquioom'm nomtsaa tsaⁿñeeⁿ.

³⁴ Jnda jo' nty'iaaⁿaⁿ cañoom'luee, ndo' tcom ts'oom na jnda ntyjeeⁿ, tsoom:

—Efata. (Ñ'oomwaa' matsona': Catseicanaaⁿñena'.)

³⁵ Mantya jnaaⁿ n'om lua'qui tsaⁿñeeⁿ ndo' mati x'ee tsaa. Ndo' mana jnaⁿna' na ya matseineiⁿ. ³⁶ Quia jo' seicu' Jesús ndyuee naⁿñeeⁿ na ticaluena nnom meiⁿcwii ts'aⁿ cantya na tuii. Saa meiⁿ na ñenquii'cheⁿ tyotsoom ndaana na ticaluena, joona yacheⁿ jndyeti tyola'neiⁿna ndaa nc'iaana. ³⁷ Ndo' jeeⁿ tjawee' n'om naⁿñeeⁿ, tyola'neiⁿna, tyoluena:

—Jesús jeeⁿ ya mach'eeⁿ ee nn'aⁿ na cantaa, mach'eeⁿ na ya cwindyena. Ndo' nn'aⁿ na tileicala'neiⁿ mach'eeⁿ na ya cwilaneiⁿna.

Tquiaa Jesús na tcwa' ñequiee meiⁿ nn'aⁿ

(Mt. 15:32-39)

8 ¹ Joo ncuee'ñeeⁿ tjomndyennda' cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye. Ndo' tjaa'naⁿ na cwileiñ'om naⁿñeeⁿ na nlcwa'na. Jo' chii t'maⁿ Jesús nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, tsoom ndaana:

² —Wi' ts'ooⁿya tmaaⁿ nn'aⁿm'aⁿ, ee je' jnda ndyee xuee na m'aⁿna ñ'eⁿndyo ndo' tatjaa'naⁿ ljo' cwii cwileiñ'omna na nlcwa'na. ³ Ndo' xeⁿ njñooⁿya joona na c'oolcwee'na l'aana na ñe'jndo'na, quia jo' nato m'aⁿna nntycwii na jndeiⁿ n'omna ee ñ'eeⁿ nt'omndye joona na tquia jnaⁿna.

⁴ Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê jluena nnoom:

—Tjaa'naⁿ chiuu ya na nnts'aa ts'aⁿ na ñnequiaaⁿ na nlcwa' naⁿm'aⁿ na jndyendyena, ee ljoo na m'aaⁿya jo jnda.

⁵ Tax'eeñê ndaana:

—¿Cwanti tyoo' cwileiñ'om'yo'?

T'ooⁿna, jluena:

—Ntquiee' taⁿ tyoo'.

⁶ Quia jo' saⁿntjoom na c'oocwindyuaandye nn'aⁿ nomtyuaa. To'ñoom ntquiee' taⁿ tyoo'ñeeⁿ, tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oots'om, jnda jo' tyjeeⁿ joona'. Tquiaaⁿ joona' ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ndo' joona tquiana joona' ndaa nn'aⁿ. ⁷ Mati cwileiñ'omna cwantindyo calcaa nch'u. Jnda na tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oots'om, tsoom na quiana jooyo' ndaa nn'aⁿ. ⁸ Ndo' cha'tsondye naⁿñeeⁿ tcwa' tjacjoona. Too'

ntquiee' tsquiee na jla'tjomna ntaⁿ ntyoo' ñequio ntaⁿ calcaa na 'ndiina'. ⁹ Ndo' joo nn'aⁿ na tcwa' jo' tuee' cha'na ñequiee meiⁿ joona. Quia jo' t'maⁿ Jesús naⁿ ñeeⁿ na c'ootona. ¹⁰ Jnda chii tuooⁿ ts'om w'aandaa ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ ñê. Ty'ena ndyuua Dalmanuta.

Nn'aⁿ fariseos cwitaⁿ na cwii 'naaⁿ na nnty'iaana

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Tquie'cañom nn'aⁿ fariseos na m'aaⁿ Jesús, toⁿ na na cwila'ncjoo'ndyena ñ'eⁿ ñê. Ndo' cha na nlqueⁿ na xjeⁿ jom, taⁿ na na ca'mooⁿ ndaana cwii 'naaⁿ na nna'na' na m'aaⁿ Ty'oots'om. ¹² Jesús jeeⁿ tcom ts'oom na chjoo' ts'oom, tsoom:

—Naⁿ m'aⁿ cwitaⁿ na cwii 'naaⁿ na nnty'iaana na nna'na' cañoom'luee. Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', maxjeⁿ xonquia na nnty'iaana meiⁿ cwii 'naaⁿ meiⁿ na cwitaⁿ na.

¹³ Quia jo' tjaaⁿ. Ñ'eeⁿ naⁿ ñeeⁿ. Tuonnaaⁿ aⁿ ts'om w'aandaa, teixndyaañê cwiicheⁿ nantyja ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ ñê.

Ndaaljo' na la'xmaⁿ nn'aⁿ fariseos

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús ñecwii taⁿ tyoo' cwileiñ'omtina ts'om w'aandaa ee tsuu' n'omna na nnc'oon'omna na nlcwa'na. ¹⁵ Quia jo' seijnooⁿ oⁿ n'omna na ticjaañ'oomna' joona cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwit'mooⁿ nn'aⁿ fariseos. Ndo' seijoom'ñê ñ'oom'ñeeⁿ ñequio ndaaljo' na cwiluii tyoo'. Tsoom ndaana:

—C'om'c'eendyo' na cal'a'yo' cwent cantyja 'naaⁿ tyoo' 'naaⁿ nn'aⁿ fariseos ñequio Herodes ee ndaaljo' 'naaⁿ na tis'a laxmaⁿ na'.

¹⁶ Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús toⁿ na na cwilaneiⁿ na ndaa nc'iaana cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa'. Jluena:

—Luaa' matsoom cwe' ee tjaa'naⁿ tyoo' tquiochooya.

¹⁷ Sei'noⁿ Jesús na ljo' cwila'tiuuna. Tsoom ndaana:

—¿Chiuu na jeeⁿ matseiñ'eeⁿ ñena' 'o cwe' jnaaⁿ na tjaa'naⁿ tyoo' tquiocho'yo'? ¿Aa maxjeⁿ ndicwaⁿ ticala'noⁿ yo' ndo' na tileicjo ñ'oom naquii' n'om'yo'? ¿Aa maxjeⁿ tileiqueⁿ yo' cwent? ¹⁸ 'O na niom n'omndaa'yo', ¿aa maxjeⁿ ticajndo'yo'? Ndo' 'o na niom lue' n'om lua'qui'yo', ¿aa maxjeⁿ ticandye'yo'? ¿Aa tacjaanjoom' n'om'yo' ljo' s'aaya quia na seitjoona' na nlcwa' nn'aⁿ? ¹⁹ Quia na tyjaya 'om taⁿ tyoo' na tcwa' 'om meiⁿ nn'aⁿ, ¿cwanti lquiee na ñjom tyoo' 'ndiina' na jla'we'yo'?

T'ooⁿ na, jluena nnoom:

—Canchoo'we lquiee 'ndiina'.

²⁰ —Ndo' cwiicheⁿ cwii ndii' quia na tyjaya ntquiee' taⁿ tyoo' na tcwa' ñequiee meiⁿ nn'aⁿ, ¿cwanti lquiee na 'ndiina'?

Joona t'oona nnoom, jluena:

—Ntquiee' 'ndiina'.

²¹ Quia jo' matsoom ndaana:

—¿Aa maxjeⁿ hasta je' ticala'noⁿ'yo'?

Sein'maⁿ Jesús cwii tsaⁿnchjaaⁿ tsjoom Betsaida

²² Quia na jnda tquiena tsjoom Betsaida tquion'om nn'aⁿ cwii tsaⁿnchjaaⁿ na m'aaⁿ Jesús. Tyol'ana ty'oo na catioyaaⁿ ts'o^o nacjoo' tsaⁿñeeⁿ na catsein'maaⁿ juu. ²³ Quia jo' t'ueeⁿ ts'o tsaⁿnchjaaⁿ. Tjañ'oom juu nnom tsjoom. Ty'oomñê ndaajnaaⁿ'aⁿ lua'nnom ndo' tyenquioom'm lua'nnom tsaⁿñeeⁿ, jnda chii tax'eeⁿ nnom, tsoom:

—¿Aa waa ljo' manty'ia'?

²⁴ Sein'meiⁿ tsaⁿnchjaaⁿñeeⁿ lua'nnoom, tsoom:

—Manty'ia nn'aⁿ ndoo' ntyjii cha'cwijom n'oom joona, saa cwi'ooca'na.

²⁵ Cwiicheⁿ cwii ndii' tionnda' Jesús l'o^o cjoo' lua'nnom tsaⁿñeeⁿ. Quia jo' nquiee nty'iaa' tsaⁿnchjaaⁿ ndo' mana n'maaⁿ, xueeya nty'iaaⁿ'aⁿ. ²⁶ Jnda chii jñom Jesús jom. Tso nnoom:

—Cja'to', cja'ndye'yu' wa'. Ticwinoom' quii' tsjoom, meiⁿ tintsu' nnom meiⁿcwii ts'aⁿ chiuu tuii.

Macwji'yuu'ñe Pedro na Jesús cwiluiñê Cristo

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Jnda chii jlui' Jesús tsjoom Betsaida ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Ty'ena njoom nch'u ndyuaa tsjoom Cesarea Filipo. Ndo' xcwe na ñjomndyena nato, tax'eeⁿ ndaana, tsoom:

—¿Ñeeⁿ cwilue nn'aⁿ na cwiluiindy^o?

²⁸ Naⁿñeeⁿ t'oona, jluena:

—Nt'om nn'aⁿ cwilue na 'u Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ. Ndo' nt'omcheⁿ cwilue Elías 'u. Saa nt'omcheⁿ cwilue na 'u cwii profeta na jnda wando'xco'.

²⁹ Quia jo' tax'eennaaⁿ'aⁿ ndyueena, tsoom:

—Ndo' 'o je', ¿ñeeⁿ juu cwindu'yo' na cwiluiindy^o?

T'o Pedro, tso:

—'U maxjeⁿ nquii Cristo cwiluiindy^u'.

³⁰ Jesús ñecwii ñ'oom sa'ntjoom na ticaluena nnom meiⁿcwii ts'aⁿ na cwiluiñê na ljo'.

Matseicandii Jesús cantyja na nncueeⁿ'eⁿ

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Quia jo' tooⁿ'oⁿ na tyo'mooⁿ ndaana cantyja 'naaⁿ nqueⁿ na cwiluiñê ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Tsoom jndye nawi' tseixmaaⁿ na catjoom. Ndo' tyo'mooⁿ na xocato'ñoom nn'aⁿ judíos na

cwiluiitquiendye jom, meiⁿ ntyee na cwiluiitquiendye, meiⁿ nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Maxjeⁿ nla'cuee'na jom saa xuee jnda ndyee, nncwando'nnaaⁿaⁿ na nncueeⁿeⁿ. ³² Ndyeyu seineiiⁿ ñ'oommeiⁿ ndaana. Ndo' Pedro tjañ'oom Jesús cwii ntyja. Tooⁿoⁿ na matseitaaⁿaⁿ juu na nmeiⁿ matso na nluii. ³³ Teiqueⁿ Jesús, nty'iaaⁿaⁿ ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Seitaaⁿaⁿ Pedro, tsoom:

—Quindyoo' nacañomya 'u na matseijomndyu' ñ'eⁿ Satanás. Ee ñ'oom na matsei'tiuu' jnaⁿna' cwe' cantyja na cwila'tiuu nn'aⁿ, nchii cantyja na l'ue ts'om Ty'ooots'om.

³⁴ Quia jo' t'maaⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿ yuu na m'aaⁿ ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tsoom ndaana:

—Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na l'ue ts'om na nncw'aa'ñe ja, cwji'ñê cantyja na matseituu nqueⁿ. Caljoya ts'oom nawi' na matjoom, meiiⁿ cueeⁿeⁿ. Ndo' candyontyjoⁿ cantyja na mats'aa. ³⁵ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mañequiaaⁿñe na catjom ljo' na nntjom ee na m'aaⁿ cantyja 'naⁿya ñequio ñ'oom naya, juu tsaⁿñeeⁿ nlui'n'maaⁿñê. Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mal'ueeⁿñe cheⁿnquii chiuu nlui'n'maaⁿñe, majo'to jo' nntsuuñe. ³⁶ Meiⁿ cha'waa tsjoomnancue cuaana' cwentaa' ts'aⁿ, saa ¿yuu waa na mateijndeina' juu ee xoc'ona' ñ'eⁿñê na ticatsuuñe añmaaⁿaⁿ? ³⁷ ¿Aa ndaa nnts'aa ts'aⁿ na nnjoml'ua na nlui'n'maaⁿñe añmaaⁿaⁿ? Cwaaⁿ ndaa. ³⁸ Tiempo je' laxmaⁿ nn'aⁿ na ticala'yu'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'ooots'om ndo' la'xmaⁿna jnaⁿ, xeⁿ jnaaⁿna ja ñequio ñ'oom naya na mañequia, mati ja na cwiluiindyⁿ ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, quia na ndyondda'a ñequio na matseit'maaⁿñena' Tsotya ñequio ángeles na lju' n'om, nnc'ooⁿ na jnaaⁿa naⁿñeeⁿ.

9 ¹ Mati tso Jesús ndaana:

—Mayuu'cheⁿ ndye'yo' nntsjoⁿ, m'aⁿ nn'aⁿ ñjaaⁿ na xocwjena hasta xeⁿ jnda nty'iaandaana na matsa'ntjom Ty'ooots'om ñequio cha'tso najnda na matseixmaaⁿ.

Seichuii'na' Jesús

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Jnda na teinom yom xuee, tjañ'oom Jesús Pedro ñ'eⁿ Jacobo ñ'eⁿ Juan. Ty'ena cwii sjo nandye yuu na ñenquieena. Ndo' jo' jo' seichuii'na' jom jo ndaana. ³ S'aana' na caxuee liaⁿaⁿ, canchii'tina' cha'na tsaaⁿ. Meiⁿ tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na ndaa mmaⁿ cwii liaa na nleicanchii'ti juuna' cha'na liaⁿaⁿ. ⁴ Ndo' xjeⁿñeeⁿ teitquoo'ñe Elías ñ'eⁿ Moisés na cwila'neiⁿna ñ'eⁿ Jesús. ⁵ Quia jo' tso Pedro nnom Jesús:

—Jeeⁿ ndya' ya na m'aaⁿya ñjaaⁿ. Cwa, nl'aayâ ndyee xquie' ncwaⁿ. Cwii cwentaa' nncu', cwii cwentaa' Moisés, ndo' cwii cwentaa' Elías.

⁶ Ñ'oommeiⁿ tsoyom cwe' nc'e na seiñ'eeⁿñ'eⁿna' jom ee na jeeⁿ ndya' cwicatyena. ⁷ Quia jo' jndyocue cwii nchquiu na seincwaaⁿñena'

nacjoona. Ndo' teic'uua na seineiⁿ Ty'o^oots'om naquii' nchquiu'ñeeⁿ,
tsoom:

—Luaañe Jndaaya na jeeⁿ candya' ts'o^oñya. Candye'yo' ñ'oom na
matseineiⁿ.

⁸ Mats'iaa jo' quia jleity'iomndaana, jliuna cwa tac'oomñe Elías ñ'eⁿ
Moisés ñ'eⁿndyena. Macanda ñenquii Jesús cwim'aaⁿ.

⁹ Yochēⁿ na cwinquiocuenta sjo'ñeeⁿ, sa'ntjom Jesús na meiⁿcwii
ñ'oom ticaluena ndaaⁿ nn'aⁿ chiuu waa na nty'iaana na seichuii'na' jom.
Ñequii'cheⁿ na nla'neiⁿna ñ'oomwaa' quia jnda mawando'xcoom xeⁿ
jnda jla'cuee' nn'aⁿ jom. ¹⁰ Ndo' tyola'wena ñ'oom'ñeeⁿ ñequio na jeeⁿ
xcwee' n'omna. Tyota'x'eendye che'nquieena ndaana ljo' ñecatso ñ'oom
na tsoom na quia nncwando'xcoom na nncueeⁿeⁿ. ¹¹ Quia jo' jluena
nnoom:

—Nquiee nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés cwilue macaⁿna' na
Elías ndyoyñeeⁿ.

—¿Chiuu na luaa' cwilue naⁿñeeⁿ?

¹² Ndo' t'o Jesús ndaana tsoom:

—Mayuu' na ncwjeel'jndyee Elías na nntseijndaa'ñê cha'tso. Saa ja na
cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ¿chiuu waa na matso ljeii 'naaⁿ
Ty'o^oots'om cantyja 'naⁿya? Matsona' na jndye nawi' catjoⁿ ndo' nnc'om
nn'aⁿ na ticuee' n'omna ja. ¹³ Saa matsjoo ndaa'yo' na nquii na cwiluiiñe
Elías, jnda tyjeeⁿeⁿ, ndo' tyol'a nn'aⁿ cha'xeⁿ na l'ue n'omna ñ'eⁿñê ee
luaa' matso ljeii 'naaⁿ Ty'o^oots'om na tseixmaaⁿ na catjoom.

Sein'maⁿ Jesús cwii tyochjoo

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Jnda na tquiennada'na yuu ljoo'ndye nt'omcheⁿ nc'iaana, quia jo'
nty'iaana na jnda tquie'cañom cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye
nacañoom naⁿñeeⁿ. Ñ'eeⁿ nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, na
cwila'ñ'eeⁿ ndyueena ñ'eⁿ naⁿñeeⁿ. ¹⁵ Ndo' nn'aⁿ tmaaⁿñeeⁿ quia na
nty'iaana jom, t'omna na jeeⁿ tjawee' n'omna. Jla'tyuaa'na,
ty'ecatjomndyena jom. Tquiana na xmañê. ¹⁶ Quia jo' tax'eeⁿ ndaana,
tsoom:

—¿Ljo' ñ'oom na jeeⁿ cwilañ'eeⁿ ndyuee'yo'?

¹⁷ Cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ naquii' tmaaⁿ naⁿñeeⁿ, t'o^o. Tsoom:

—Maestro, jndyōñ'oⁿya ti'jndaaya ñjaaⁿ, ee maleiñ'oom jndyetia jom
ndo' mach'ee na tileicatseineiⁿ. ¹⁸ Ndo' meiⁿyuucheⁿ na m'aaⁿñê quia
jnda jna'na' maxjeⁿ matseiquioo jndyetia jom nomtyuaa. Cwilui' chom'
ñom, mati manqueeⁿ ndei'n'oom, ndo' cwileiquiñê. Ma'ndiina' jom na
tajneiⁿ. Ndo' jnda s'aa ty'oo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyu' na
catjeii'na jndyetia'ñeeⁿ, saa tîcandaa l'ana.

¹⁹ Quia jo' tso Jesús:

—'O nn'aⁿ na ticala'yu'ya' n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'o^oots'om, ¿cwanti yo macaⁿna' na cwii nljoo'ndyo ñ'eⁿndyo' na m'mooⁿtya ndaa'yo'? ¿Cwanti xuee cwii nnda^a nntseiquii ts'o^oya ñ'eⁿndyo'? Quio'ñ'om'yo' tyochjoom'aaⁿ ñjaaⁿñe.

²⁰ Quia jo' tquioñ'omna tyochjoo na m'aaⁿ Jesús. Ndo' quia nty'iaa' jndyetia Jesús, s'aana' na tyocoñoomñena' tyochjoo'ñeeⁿ. Tiooñê nomtyuaa, tyotseicantyeⁿñê ndo' tyocalui' chom' 'ñom. ²¹ Ta'x'ee Jesús nnom tsotye tyochjoo, tsoom:

—¿Cwanti xuee na luaa' matjoom?

T'o^o tsotyeeⁿ, tso:

—Xjeⁿ na cachjooñêcheⁿ jnaⁿna'. ²² Ndo' teijndye ndii' matseiquioona' jom quii' chom ndo' quii' ndaa, cha cueeⁿeⁿ. Jo' chii c'oom' na wi' ts'om' ñ'eⁿndyô xeⁿ waa na nnda^a nntsa', cateijndei' jâ.

²³ Tso Jesús nnom:

—Matsu' xeⁿ nnda^a nts'aa. Cha'tso nnda^a nluii quia na matseyu' ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'o^oots'om.

²⁴ Quia jo' jndeiⁱ seineiⁿ tsotye tyochjoo, tso:

—Ja matseyu'a. Cateijndei' ja na nntseyu'yatya.

²⁵ Quia na nty'iaa' Jesús na ntyjantyja jaawijndyendye nn'aⁿ nacañom'm, quia jo' seitiaaⁿaⁿ jndyetia'ñeeⁿ, tsoom:

—'U jndyetia na mache' na cantaa nn'aⁿ ndo' na tileicala'neiⁿna, matsaⁿntjôⁿ na calui' ndo' tajom nncja'quie'nnda' naquii' ts'om tyochjoom'aaⁿ.

²⁶ Quia jo' jndeiⁱ seixuaa jndyetia. S'aaⁿ na jeeⁿ tyoco'ñoomñena' tyochjoo, mana jlueeⁿeⁿ. 'Ndiina' juu cha'cwijom ts'oo. Jo' chii majndyeti nn'aⁿ jluea na jnda^a tue' tyochjoo. ²⁷ Saa Jesús t'ueeⁿ ts'o^o tyochjoo'ñeeⁿ, seiweeⁿ juu. Mañoom' teintyjee'.

²⁸ Jnda^a jo' tjaquiee' Jesús quii' w'aa. Tju'na' na ñenqueⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Ndo' ta'x'eena ñ'oom'ñeeⁿ 'ñom, jluea:

—¿Chiuu waayuu na jâ tîcanda^a nntjeii'â jndyetiam'aaⁿ?

²⁹ Quia jo' tsoom nda^aana:

—Cha'na jndyetiam'aⁿ, tjaa'naⁿ 'neeⁿ nnda^a nncwji' joona xeⁿ nchii na nntseineiⁿ ts'aⁿ nnom Ty'o^oots'om ndo' na nntseicwejndo'ñe.

Matseicandiinnda' Jesús na nncueeⁿeⁿ

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Jnda^a na jlui' Jesús jo' jo' ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, ty'ena, teinomna ts'ondaa Galilea. Saa tical'ue ts'oom na nliu nn'aⁿ na jo' wjaⁿ.

³¹ Ee ma'mooⁿ chiuu waa na nntjoom na cwiluiiñê ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na ñnequiaa ts'aⁿ cwenta jom luee nn'aⁿ ndo' nla'cuee' jom saa xeⁿ jnda^a ndyee xuee na tueeⁿeⁿ maxjeⁿ nncwando'xcoom. ³² Saa joona ticala'noⁿna ñ'oom na tsoom ndo' nquiaana na nnta'x'eena nnoom ljo' ñe'ca'moⁿna'.

¿'Neeⁿ na t'maⁿti cwiluiiñe?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Tquiena Capernaum. Ndo' quia na jnda mam'aⁿna quii' w'aa, quia jo' tax'eeⁿ ndaana, tsoom:

—¿Cwaaⁿ ñ'oom ñejla'ncjoo'ndyo' ndaa ntyjee'yo' xjeⁿ na ñetquiooya nato?

³⁴ Saa joona yacheⁿ jla'cheⁿna, ee mayuu' xjeⁿ na ñeñjomndyena nato tyola'ncjoo'ndyena 'ñeeⁿ cwii joona t'maⁿti cwiluiiñe. ³⁵ Jnda na tjacjoo Jesús, tqueeⁿñê canchoo'wendye joona na c'oontyjaa'tina. Tsoom ndaana:

—'Neeⁿ juu ts'aⁿ na maqueⁿ ts'om na nlco'nnomna' juu jo ndaa'yo', tsaⁿñeeⁿ matsona' na cju'ñecjeeⁿ ndo' candi'ntjoom ndaa cha'tso nc'iaaⁿaⁿ.

³⁶ Quia jo' t'ueeⁿ cwii tyochjoo, tcoom'm juu xcwe quii'ntaaⁿna. Jnda chii ty'oom juu ndo' tsoom ndaana:

³⁷ —Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na maco'ñom cwii yucachjoo ñequio xueya cha'na yucachjoom'aaⁿ, ja maco'ñom tsaⁿñeeⁿ. Ndo' ts'aⁿ na maco'ñom ja, nchii macanda ñennco maco'ñom. Mati maco'ñom nqueⁿ na jñoom ja.

Ts'aⁿ na m'aaⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús

(Mt. 10:42; Lc. 9:49-50)

³⁸ Tso Juan nom Jesús:

—Maestro, nty'iaayâ cwii ts'aⁿ na macwji' jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ ñequio xue'. Juu tsaⁿñeeⁿ tyootseijomñê ñ'eⁿndyo jaa. Jo' chii jla'tsaaⁿndyô jom.

³⁹ Saa tso Jesús ndaana:

—Tala'tsaaⁿndyo' jom ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ t'maⁿ ñequio xueya, xocats'aana' na ndanquia nntso cwii ñ'oom wi' nacjoya. ⁴⁰ Ee ts'aⁿ na tic'oom nacjoya, cwiluiiñe ts'aⁿ na m'aaⁿ cantyja 'naⁿya. ⁴¹ Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñnequiaa meiⁿ ñechjoowi' ndaatoo na nncwe'yo' nc'e na cwilaxmaⁿ'yo' cantyja 'naⁿ nncô na cwiluiindyô Cristo, mayuu'cheⁿ waa naya 'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ.

Quaaⁿya cwent na tical'aya natia

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² 'Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nts'aa na catseitjooñe cwii ts'aⁿ na cachjoo matseyiu' ñ'eⁿndyo, juu tsaⁿñeeⁿ yati xeⁿ cwityeⁿ cwii tsjo'suu xtyoom'm, ndo' catuee' nn'aⁿ jom ts'om ndaaluee. ⁴³ Xeⁿ na wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'oots'om jnaaⁿ cwii ts'o', catsa' xjeⁿ juuna' cha'cwijom na catyjee' juuna' cha tintsei'tjoondyu'ti'. Ee yati nntseixmaⁿ na ticantycwii na nncwando' meiiⁿ cha'cwijom na

ticandaa' we ts'o' nchiiti na candaa'ndyu' ndo' nncju'na' 'u quii' b'io yuu na tijoom canduu' chom. ⁴⁴ Yuu tijoom cwje canti meiⁿ na nnduu' chom. ⁴⁵ Ndo' xeⁿ wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'oos'tom jnaaⁿ cwii x'e', catsa' xjeⁿ cha'cwijom na catyjee' juuna' cha tintsei'tjoondyu'ti'. Ee yati nntseixmaⁿ na ticantycwii na nncwando' meiiⁿ cha'cwijom ticandaa' we nc'e' nchiiti na candaa'ndyu' ndo' nncju'na' 'u quii' b'io yuu na tijoom canduu' chom. ⁴⁶ Ndo' tijoom cwje canti meiⁿ na nnduu' chom. ⁴⁷ Ndo' xeⁿ cwe' cantyja na manty'ia' wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'oos'tom, catsa' xjeⁿ cha'cwijom na cwji' ts'omnjom' cha tintsei'tjoondyu'ti'. Ee yati na nncja'quie' cantyja na matsa'ntjom Ty'oos'tom meiiⁿ cha'cwijom na nchjaⁿ nchiiti na candaa' we n'omnjom' ndo' nncju'na' 'u quii' b'io ⁴⁸ yuu na tijoom cwje canti ndo' meiⁿ na nnduu' chom.

⁴⁹ ' Ee ticwii cwii ts'aⁿ nleichjeⁿñê ñequio chom. Cwila'chjeⁿ nn'aⁿ seii quioo' na cwiñe'quiana na cwila't'maaⁿndyena Ty'oos'tom. ⁵⁰ Jeeⁿ l'ue tsjaaⁿ saa xeⁿ jnda jlui' na chjeⁿna', tjaa yuu cwii nl'ue juuna'. Jo' chii 'o c'om'yo' cha'na tsjaaⁿ na xocalui' na chjeⁿna' quia jo' ñenquii'cheⁿ nleil'uendyo' quii'ntaaⁿ nc'ia'yo' ndo' tjoom' ñ'oom nnc'om'yo' ñ'eⁿndyena.

Tintseityuii' ts'aⁿ ljeii na tocoom

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

10 ¹ Cwiicheⁿ cwii ndii' jnaⁿ Jesús Capernaum, tjaaⁿ, tueⁿeⁿ ts'ondaa Judea. Teinoom cwiicheⁿ nantyjaa' jndaa Jordán. Tjomndyennda' cwii tmaaⁿ nn'aⁿ yuu na m'aaⁿ. Quia jo' t'mooⁿ ndaana cha'xjeⁿ na quich'eeⁿ. ² Majuu xjeⁿñeeⁿ tquie'cañom nn'aⁿ fariseos na m'aaⁿ na ñe'cal'ana xjeⁿ jom. Ta'x'eenaa nnoom:

—¿Aa matsa'ntjomna' na tsaⁿs'a nntseityueeⁿeⁿ ljeii na tocoom ñ'eⁿ scoom'm?

³ Jom t'ooⁿ, tsoom ndaana:

—Juu ñ'oom na tqueⁿ Moisés, ¿ljo' matsona' na cal'a'yo'?

⁴ Quia jo' jluena:

—Moisés tquiaaⁿ na wanaaⁿ na nntyuii' ljeii na toco tsaⁿs'a ñequio scoom'm. Ndo' tsaⁿscu nnc'oñoom cwiicheⁿ ljeii na matsona' na macanda cwitoⁿndyena ñ'eⁿ saaⁿaⁿ.

⁵ T'o Jesús ndaana, tsoom:

—Cwe' ee na 'o jeeⁿ quie' n'om'yo', jo' na seiljeii Moisés ñ'oomwaa'.

⁶ Saa cantyjati xuee na to' Ty'oos'tom na tqueeⁿ cha'tso, s'aaⁿ tsaⁿs'a ñ'eⁿ tsaⁿscu. ⁷ Ndo' tsoom: “Macwe' jo' na n'ndii tsaⁿs'a tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ, cha tyeⁿ nnc'oom ñ'eⁿ scoom'm, ⁸ ndo' wendyena ñe'cwii sei' nla'xmaⁿna.” Jo' chii meiiⁿ na we ts'aⁿ ñejla'xmaⁿna saa je' ñecwii ts'aⁿ cwiluiindyena.

⁹ Ndo' nc'e' na luaa', seijndaañe nquii Ty'oos'tom na ñecwii ts'aⁿ

cwiluiindyena, jo' chii ticatsona' na cwe' ts'aⁿ nntseityuii' na luaa' cwiluiindyena.

¹⁰ Ndo' quia na tquiennda'na na waa w'aa, nquiee nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús jla'lcwii'ndyennda'na juu ñ'oomwaa'. ¹¹ Tsoom ndaana:

—Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na nntseityuii' ljeii na toco ñ'eⁿ scuu' ndo' nncoco ñ'eⁿ cwiicheⁿ yuscu, tsaⁿñeeⁿ waa jnaaⁿ nnom scuu' nc'e na matsona' cantyja 'naaⁿ na cwe' m'aaⁿya ñequio cwiicheⁿ yuscu. ¹² Ndo' mati xeⁿ m'aaⁿ cwii yuscu na nntseityuii' ljeii na toco ñ'eⁿ saa' ndo' nncoco ñ'eⁿ cwiicheⁿ tsaⁿs'a, majo'ti matseijndaa'ñena' na waa jnaaⁿ na m'aaⁿ ñ'eⁿ cwiicheⁿ tsaⁿs'a.

Matio'naaⁿñe Jesús yocanch'u

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Ndo' tyonquiocho nt'om nn'aⁿ yocanch'u na m'aaⁿ Jesús na catioom l'ooⁿ nacjoona. Saa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê jla'tia'na nn'aⁿ na tqiocho yocanch'u'ñeeⁿ. ¹⁴ Quia nty'iaa' Jesús na ljo' cwil'ana, seiloo'ñê ñ'eⁿndyena. Tsoom ndaana:

—Ca'ndye'yo' na quiontyjaa' yocanch'um'aⁿ ja. Tilacu'yo' joona, ee yuu na matsa'ntjom Ty'oots'om macanda nnc'ooquiee'ndye nn'aⁿ na ntyjaandye ja cha'na cwil'a yocanch'u. ¹⁵ Ñ'oom na mayuu' matsjoo ndaa'yo', meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ntyjaañe Ty'oots'om cha'na ntyjaandye yocanch'u ja, ndo' mañequiaañe na matsa'ntjom Ty'oots'om juu, tsaⁿñeeⁿ ndaa nncjaaquiee'ñê cantyja na maTsa'ntjom Ty'oots'om.

¹⁶ Quia jo' to'ñoom yocanch'u'ñeeⁿ naquii' l'ooⁿ. Tioom l'ooⁿ nacjoona na tio'naaⁿñê joona.

Matseineiⁿ tsaⁿtya ñ'eⁿ Jesús

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Tjatjati Jesús nato. Ndo' cwii tsaⁿs'a maleinom na jndyontyjaa' jom. Jndyoco' xtye jo nnoom. Tso:

—'U Maestro na ya ts'aⁿndyu', ¿ljo' macaⁿna' na cats'aa cha nntseixmaⁿya na ticantycwii na nncwa'ndo'a?

¹⁸ Ndo' tso Jesús nnom:

—¿Chiuu na matsu' na ya ts'aⁿndyo ja? Macanda nquii Ty'oots'om cwiluiñê na ljo'. ¹⁹ 'U mantyi' ljeii naqui na matsa'ntjoom. Matsona': "Tinc'om'ya' ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ. Tintsei'cue' ts'aⁿ. Tinch'uee' 'naaⁿ ts'aⁿ. Tintseineiⁿ ñ'oom na cwe' cantu nacjoo' ts'aⁿ. Tiñenquiu'nn'aⁿ ts'aⁿ. Catseit'maaⁿndyu' tsotye' ñ'eⁿ tso'ndyo'."

²⁰ Tsaⁿñeeⁿ tsoom nnom Jesús:

—Maestro, cha'tso ñ'oommeiⁿ matseicandaya xjeⁿ na cachjoondyochaⁿ.

²¹ Jesús nty'iaaⁿ'aⁿ nnom tsaⁿ'ñeeⁿ. S'aana' na jeeⁿ wi' ts'oom juu.

Tsoom nnom:

—Cwii waa na matseitjoona' 'u. Cja', cajndaa' cha'tso 'naⁿ. S'om'ñeeⁿ quiaa' ndaa ndyeñeeⁿ. Quia jo' nnc'oom' na tyandyu' nandye cañoom'luee. Ndo' caljoya ts'om' nawi' na nntjom' hasta meiiⁿ xeⁿ nntseicuee'na' 'u. Candyo'tsei'jomndyu' ñ'eⁿndyo.

²² Jnda na jñeeⁿ ñ'oomwaa' quia jo' jeeⁿ sei'ndaa'na' ntyjeeⁿ. Tjaaⁿ na chjoo' ts'oom ee jeeⁿ jndye 'naaⁿ'aⁿ niom.

²³ Quia jo' taqueⁿ Jesús ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ nacañom'm na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tsoom ndaana:

—Nn'aⁿ na tyandye jeeⁿ ndya' jndei'na' na nñe'quiandyena na nntsa'ntjom Ty'ooots'om joona.

²⁴ Jnda na jndyena ñ'oomwaa', seitsaⁿ'na' joona. Quia jo' tsonnaaⁿ'aⁿ ndaana:

—'O nn'aⁿya, joo nn'aⁿ na quit'maⁿ n'om 'naⁿ jeeⁿ jndei'na' na nñe'quiandyena na nntsa'ntjom Ty'ooots'om joona. ²⁵ Jndei'tina' na nncju'ñecje cwii tsaⁿtya na nntsa'ntjom Ty'ooots'om jom, nchiiti na nncwicandii'ñe quioo' camello tsue' x'e tsei'nchquia.

²⁶ Jnda na jndyena ñ'oomwaa' yacheⁿ seiñ'eeⁿ'ñ'eⁿna' joona.

Ta'x'eendye cheⁿnquieena ndaa ntyjeena, jluena:

—Quia jo' 'ñeeⁿ ts'aⁿ nndaⁿ nlui'n'maaⁿ'ñe?

²⁷ Nty'iaa' Jesús ndaana, tsoom:

—Tijoom candaⁿ nncwji'n'maaⁿ'ñe cheⁿnquii ts'aⁿ. Macanda nquii Ty'ooots'om nndaⁿ nncwji'n'maaⁿ'ñê ts'aⁿ. Ee tjaa'naⁿ cwii na xocandaⁿ nnts'aaⁿ.

²⁸ Ndo' tso Pedro nnom Jesús:

—Aa ndi' Ta, jâ jnda 'ndyaayâ cha'tso 'naaⁿyâ na cwitsaantyjooyâ naxeⁿl'.

²⁹ Tso Jesús ndaana:

—Candye'yo' nntsjoⁿ ñ'oom na mayuu'cheⁿ. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ma'ndii waa', oo ti'nquio oo ndyencjo, oo tsotye, oo tsondyee, oo scuu' oo ntseinda, oo ndyuaa' nc'e na matseijomñe ñ'oom na mañequia na macwji'n'maaⁿ'ñe Ty'ooots'om nn'aⁿ, ³⁰ juu tsaⁿ'ñeeⁿ tiempomeii'ñe nnco'ñoom siaⁿnto ndii'cheⁿ l'aⁿ'aⁿ, ti'nquioom, ndyencjoom, loñeeⁿ, ntseinaaⁿ, ndyuaaⁿ'aⁿ ñequio na nnta'wi' nn'aⁿ jom. Saa ncuee na cwii nddyona', ticantycwii na nncwanoom'm. ³¹ Ee jndye nn'aⁿ m'aⁿ na cwila'tiuu nquiee na t'maⁿ cwiluiindyee, saa nncue'ntyjo na nncju'cjena' joona. Ndo' jndye nn'aⁿ m'aⁿ na maju'cjena' saa ndanquia nntseiwendyena' joona.

Matseicandiinnda' Jesús na nncueeⁿeⁿ

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Jesús ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, ñjomndyena nato na cwi'oona Jerusalén. Jom wjaajñeeⁿ jo ndaana. Jeeⁿ matseiñ'eeⁿ'na' joona ndo' cwigatyena na cwi'oontyjona naxeeⁿeⁿ. Quia jo' tjei'ñoⁿ nn'aⁿ na canchoo'wendye, toⁿoⁿ na matseineiⁿ ndaana chiuu waa na nntjom nqueⁿ. ³³ Tsoom:

—Queⁿ'yo' cwenta, macwitsaawaaya Jerusalén. Ndo' ja na cwiluiindyⁿ ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee ñnequiaa ts'aⁿ cwenta ja luee ntyee na cwiluiitquiendye, ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljei na tqueⁿ Moisés na nla'jndaa'ndyetyeⁿ na na nnc'ioⁿ ndo' ñne'quiana cwenta ja luee nn'aⁿ na nchii judíos. ³⁴ Ndo' naⁿñeeⁿ nneiⁿ'ncona ndo' njñomna ndaajnaⁿ ja. Nntjaa'na ja ñ'eⁿ tjaⁿ'tsei' ndo' nla'cuee'na ja. Saa xuee jnda ndyee nncwa'ndo'xco.

Jacobo ñ'eⁿ Juan cwitaⁿna cwii naya

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Quia jo' ntseinda Zebedeo, Jacobo ñ'eⁿ Juan tquiontyjaa'na Jesús, jluena:

—Aa ndi' Ta, l'ue n'ooⁿyâ na ñnequiaa' cwii naya na cwitaaⁿyâ njom'.

³⁶ Tsoom ndaana:

—¿Ljo' l'ue n'om'yo' na cats'aa 'o?

³⁷ T'ooⁿna nnoom, jluena:

—Quia jnda mam'aaⁿ yuu na matseit'maaⁿñena' 'u, quiaa' na cwii jâ nncwacatyeeⁿ ntyja' ntyjaya ndo' cwiicheⁿ jâ nncwacatyeeⁿ ntyjatymaaⁿ.

³⁸ Quia jo' matso Jesús ndaana:

—'O maxjeⁿ ticala'noⁿ'yo' ljo' cwitaⁿ'yo' nooⁿ. Na wi't'maⁿ na nncwinooⁿ, ¿aa nndaⁿ nnaⁿndyo'? ¿Aa nndaⁿ nljoya n'om'yo' na nla'cwjee nn'aⁿ 'o cha'xjeⁿ na jnda ljoya ts'ooⁿ na nla'cuee'na ja?

³⁹ Joona t'ooⁿna, jluena:

—Nndaⁿ.

Tsoom ndaana:

—Mayuu' macaⁿna' na mañejuu nawi' na nncwinooⁿya, nncwi'nom'yo'. Ndo' macaⁿna' na caljoya n'om'yo' na nla'cwjee nn'aⁿ 'o cha'na cwiljoya ts'ooⁿ na nla'cuee'na ja. ⁴⁰ Saa nchii nncⁿ tseixmaⁿya na nntseijndaa'ndyo 'ñeeⁿ juu nncwacatyeeⁿ ntyjaa'a ntyjaya oo ntyjatymaaⁿ. Nquii Ty'oots'om ñnequiaaⁿ naya'ñeeⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na jnda seijndaa'ñê na nnto'ñoom juuna'.

⁴¹ Ndo' joo nquindy naⁿñeeⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús to'na tyola'wjeena we nc'iaana Jacobo ñ'eⁿ Juan. ⁴² Jo' chii Jesús tcwaaⁿ joona, tsoom ndaana:

—'O manqui'u'yo' nn'aⁿ na cwiluiitquiendye cwii cwii tsjoomnancue cwila's'andyena ndaa nn'aⁿ na cwitsa'ntjomna. Ndo' nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndye cwiqueⁿna xjeⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacje 'naaⁿna. ⁴³ Saa nchii laa'ti' nl'a'yo' quii'ntaaⁿ'yo'. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ 'o na ntyjaa' ts'om na nnc'oom na t'maⁿñe quii'ntaaⁿ'yo', tsaⁿñeeⁿ matsona' na jom candi'ntjoom ndaa'yo'. ⁴⁴ Ndo' 'ñeeⁿ juu quii'ntaaⁿ'yo' na maqueⁿ ts'om na juu nlco'nnomna' jo ndaa'yo', matsona' na cateijndeii 'o. ⁴⁵ Ee ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee jndyōō na nndi'ntjōⁿya ndaa nn'aⁿ, nchii na nndye'ntjom nn'aⁿ noōⁿ. Ndo' jndyōō na ñnequiaandyō na c'io na nntioōⁿya jnaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye cha nndyaandyena jnaaⁿna na waa.

Matsein'maⁿ Jesús tsaⁿnchjaaⁿ na jndyu Bartimeo

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Ndo' tquiena tsjoom Jericó. Jnda jo' majaacalui' Jesús ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ndo' ñequio cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye. Juu xjeⁿñeeⁿ wacatyeeⁿ tsaⁿnchjaaⁿ Bartimeo 'ndyoo nato. Jom jnda Timeo. Macaaⁿ ljo' na nleil'uee'ñê. ⁴⁷ Quia na jñeeⁿ na mawinom Jesús ts'aⁿ Nazaret, tooⁿ'oⁿ na matseixuaⁿ, tsoom:

—'U Jesús, na cwiluiindyū' tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo', c'oom' na wi' ts'om' ja.

⁴⁸ Jndye nn'aⁿ jla'tia'na jom na catseicheeⁿ, saa jom yacheⁿ tyotseixuaatyeeⁿ, tsoom:

—'U, na cwiluiindyū' tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo', c'oom' na wi' ts'om' ñ'eⁿndyō.

⁴⁹ Jesús tjameintyjeeⁿeⁿ, tsoom:

—Cwaⁿ'yo' jom.

Quia jo' tcwaⁿna tsaⁿnchjaaⁿ, jluena nnoom:

—C'om't'maaⁿndyū' ts'om'. Quicantyja' ee macwaaⁿ 'u.

⁵⁰ Ndo' jom cwe' tju'toom liaa na wanjoom'ñê, teicantyjaaⁿ, tjaaⁿ na m'aaⁿ Jesús. ⁵¹ Tax'ee Jesús nnoom:

—¿Aa waa na nntsa' ja?

T'o tsaⁿnchjaaⁿ, tsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, l'ue ts'oōⁿ na nleitquiōya.

⁵² Tso Jesús nnoom:

—Cja'to'. Jnda n'maⁿ nc'e na matsei'yu' ñ'eⁿndyō.

Mañoom' teitquoom'm. Tjantyjoōⁿ naxeⁿ Jesús na ty'ety'etina nato.

Tjaquiee' Jesús Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

11 ¹ Jnda ty'ewindyōona Jerusalén na nndyoo' tsjoom Betfagé ñequio Betania. Tquiena ndyeyu ta Olivos, quia jo' jñom Jesús we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na c'oona l'aa. ² Tsoom ndaana:

—Catsaaquie'yo' tsjoom chjoo la'ñeⁿ. Quia na jndā squie'yo' mantyjacheⁿ nliu'yo' cwii snom xcoo na ñjom. Juuyo' quioo' na meiⁿjom ndii' tyooljo ts'aⁿ. Cala'naⁿyo' ndo' quio'ñ'om'yo' juuyo' luaa. ³ Xeⁿ m'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na nntso ndaa'yo' chiuu na luaa' cwil'a'yo', candu'yo' nnom na nquii tsaⁿ na matsaⁿntjom 'o tjoōñê snom'ñeeⁿ ndo' mantya nntseicwanomnnaaⁿaⁿ juuyo'.

⁴ Quia jo' ty'ena, jliuna snom xcoo na ñjomyo' 'ndyoots'a waa' ts'aⁿ 'ndyoo nato. Ndo' jlacanaⁿna juuyo'.

⁵ Jlue nt'om nn'aⁿ na meintyjee' jo' jo':

—¿Ljo' cwil'a'yo'? ¿Chiuu na cwilacanaⁿyo' snom xcoom'aaⁿ'?

⁶ Joona t'oona ndaa naⁿñeeⁿ cha'xeⁿ na jndā tso Jesús na caluena. Quia jo' 'ndye naⁿñeeⁿ na c'oona. ⁷ Ty'eñ'omna snom xcoo na m'aaⁿ Jesús. Tioona liaana naxeⁿyo', jndā jo' tjaljoom juuyo'. ⁸ Jndye nn'aⁿ tyotsaⁿna liaana ts'om nato na wjaⁿ, ndo' nt'om tyotyje tso, tyotsaⁿ joona' ts'om nato'ñeeⁿ.

⁹ Ndo' nn'aⁿ na cwi'oojndyee ñequio nn'aⁿ na cwi'oontyjo, ñequii'cheⁿ tyola'xuaana, tyoluena:

—Matseit'maaⁿñena' tsaⁿm'aaⁿ. Matio'naaⁿñena' jom na macwjee'cañoom ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ta Ty'oōts'om. ¹⁰ Matio'naaⁿñena' jom na nntsaⁿntjoom cha'xeⁿ na ñesaⁿntjom welooya David tiyo. Matseit'maaⁿñena' Ty'oōts'om nandye cañoom'luee.

¹¹ Tjaquiee' Jesús naquii' tsjoom Jerusalén. Tjaaⁿ wats'om t'maⁿ. Ndo' quia jndā nty'iaaⁿaⁿ ndiocheⁿ naquii' wats'om quia jo' tjalcweeⁿeⁿ Betania ñ'eⁿ nn'aⁿ na canchoo'wendye ee na jndā tmaaⁿ.

Ñ'oomwi' tju' Jesús nacjoo' ts'oom higuera

(Mt. 21:18-19)

¹² Teincoo cwiicheⁿ xuee quia na m'aⁿna nato na jnaⁿna Betania, jndyo na ñe'jndo' Jesús. ¹³ Nty'iaa'tquiaaⁿ cwii ts'oom higuera na niom tscoo'na'. Seicandyoo'ñê, tjacanty'iaaⁿaⁿ aa nljeiiⁿ tā na nlqueeⁿ. Saa quia na tue'cañoom, cwe' tso ljeiiⁿ ee tjoōcheⁿ na nncue' tā. ¹⁴ Tsoom nnom ts'oom'ñeeⁿ:

—Tajom xuee nntsa'nnda' tā na nlquii ts'aⁿ.

Ndyechēⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na luaa' ñ'oom tsoom.

Macwji' Jesús nn'aⁿ na wi'ndye naquii' wats'om t'maⁿ

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Jndā na tquiennnda'na Jerusalén, quia jo' cwiicheⁿ cwii ndii' tjaquiee' Jesús naquii' wats'om t'maⁿ. Jo' jo' niom jndye nnom 'naⁿ ñ'eⁿ quioo' na cwindaaⁿ nn'aⁿ ndo' cwila'jnda nn'aⁿ na macaⁿna' joona na cwila't'maaⁿndyena Ty'oōts'om. To' Jesús na tyocwjeeⁿeⁿ naⁿñeeⁿ ch'eⁿ. Tyotseicantqueeⁿ meiⁿsa 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'jndyoondye s'om, ñequio ntsulā 'naaⁿ nn'aⁿ na cwindaaⁿ cantu'. ¹⁶ Meiⁿ tatinquiaaⁿ na

nncwinom nn'aⁿ tach'eeⁿ wats'om t'maⁿ na cwilei'chona 'naⁿ. ¹⁷ T'mooⁿ ndaa naⁿñeeⁿ, tsoom:

—Aa nchii mawaa ljeii 'naaⁿ Ty'ooots'om na matsona': "W'aya tseixmaⁿna' w'aa yuu cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue cwila'neiⁿna nnom Ty'ooots'om." Saa 'o cwil'a'yo' juuna' cha'cwijom tsue'tsjō' yuu na cwicatoo'ndye naⁿcanty'ue.

¹⁸ Ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, quia tyondyena na luaa' matso Jesús, tyol'ueendyena chiuu ya nl'ana na nla'cuee'na jom. Saa nquiaana na nnt'uena jom ee na cha'tsondye nn'aⁿ jeeⁿ tjawee' n'om ñ'oom na tyo'mooⁿ ndaa. ¹⁹ Ndo' ticwii tmaaⁿ tyocalui' Jesús Jerusalén.

Tcaaⁿ ts'oom higuera

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Teincoo cwiicheⁿ xuee tei'nomnnda'na x'ee ts'oom higuera'ñeeⁿ. Nty'iaana na jnda tcaaⁿñ'eⁿna' xjeⁿ quii' nch'ioo'na'. ²¹ Quia jo' tjañjoom' ts'om Pedro, tsoom nnom Jesús:

—Canty'ia' Maestro, ts'oom na tju'wi' ñ'oom nacjoo' jnda tcaaⁿñ'eⁿna'.

²² T'o Jesús, tsoom:

—C'om'yo' na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'ooots'om. ²³ Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjoō, meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñe'cwii waa na matseituu ndo' matseyoom'm naquii' ts'oom na nluii cha'xjeⁿ na matsoom, nntsoom nnom sjowaa': "Quicantyja', cja', cju'ndyu' ts'om ndaaluee." Ndo' nluii cha'xjeⁿ na matsoom. ²⁴ Cwe' jo' matsjoō ndaa'yo', cha'tso na cwitaⁿ'yo' quia na cwilaneiⁿ'yo' nnom Ty'ooots'om, calayu'yo' na cwito'ñoom'yo' joona', quia jo' nnto'ñoom'yo' na cwitaⁿ'yo'. ²⁵ Ndo' quia xcwe na matsei'neiⁿ nnom Ty'ooots'om xeⁿ waa na mach'eenaa' 'u ñ'eⁿ x'ia', catseit'maⁿ ts'om' jom, cha mati Tsotye' na m'aaⁿ cañoom'luee, nndaā nntseit'maⁿ ts'oom 'u jnaⁿ na waa. ²⁶ Ee xeⁿ 'u tiñe'catseit'maⁿ ts'om' x'ia', mati Tsotye' na m'aaⁿ cañoom'luee xocatseit'maⁿ ts'oom 'u juu na matsei'tjoōndyu'.

Cantyja 'naaⁿ najndeii na matseixmaⁿ Jesús

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Quia jo' cwiicheⁿ ndii' tquiennnda'na Jerusalén. Ndo' yochēⁿ na matseicaañe Jesús nomch'eⁿ wats'om t'maⁿ ty'entyjaa' ntyee na cwiluiitquiendye jom, ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos. ²⁸ Ta'x'eenaa nnoom:

—¿Ñeeⁿ najndeii ñ'eⁿ na tjei' naⁿñeeⁿ wats'om? Ndo' ¿ñeeⁿ tquiaa na matsei'xmaⁿ juuna'?

²⁹ Tso Jesús ndaana:

—Mati nncwax'a ja cwii ñ'oom ndaa'yo'. Cat'o'yo' noo'ya quia jo' mati ja nntsjoō ndaa'yo' 'ñeeⁿ juu tquiaa najndei na matseixmaⁿya na s'aaya na ljo'. ³⁰ Juu na tyotseits'oomñe Juan nn'aⁿ, ¿yuu jnaⁿ najndei na tyotseixmaaⁿ? ¿Aa na m'aaⁿ Ty'oōts'om? oo ¿aa nn'aⁿ jlue na ljo' cats'aaⁿ? Cat'o'yo'.

³¹ Quia jo' to'na na tyola'neiⁿ cheⁿnquieena, tyola'ñ'eeⁿ ndyueena. Jluena:

—¿Chiuu l'uuyoo? Xeⁿ nl'uuya juu najndei na tyotseixmaaⁿ jnaⁿna' na m'aaⁿ Ty'oōts'om, quia jo' majo'to nntso Jesús ndaaya: “¿Chiuu na ticalayu'yo' ñ'oom na tyoñequiaaⁿ?” ³² Ndo' xeⁿ nl'uuya na jnaⁿna' cwe' ee na nn'aⁿ jlue na ljo' cats'aaⁿ, ¿chiuu nntjoō'yoo?

Luaa' jla'tiuuna na nquiaana nn'aⁿ na jndyendye. Ee cha'tsondye nn'aⁿ cwila'yu' na mayuu'cheⁿ Juan cwiluiiñê profeta. ³³ Jo' chii t'oona nnom Jesús, jluena:

—Aa jâ maxjeⁿ ticaliuuyâ.

Tsoom ndaana:

—Mati ja xocatsjoō ndaa'yo' 'ñeeⁿ tquiaa najndei na matseixmaⁿya na mats'aa ts'iaaⁿmeiⁿ.

Nn'aⁿ na tyol'a cwenta l'oontjom

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

12 ¹ Quia jo' to' Jesús na tyotseineiⁿ ñ'oom tjañoom' ndaa naⁿñeeⁿ. Tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ. Jnoom'm l'oō tauva nnom tyuaaⁿaⁿ. S'aaⁿ tiom ndiocheⁿ nnom ntjoom'm. Mati s'aaⁿ cwii peila na nnc'oocue ndaa na jnda 'ndiindyena ta'ñeeⁿ. Na macanda s'aaⁿ cwii tatsiaⁿndye yuu na nnts'aa ts'aⁿ cwenta ntjoom'm.

'Ndo' teijneiⁿ tyuaaⁿaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na nl'a ts'iaaⁿ, jnda jo' tjayaaⁿ cwiicheⁿ ndyuaa. ² Quia na jnda tquie ntjom, jñoom cwii mosoom'm yuu m'aⁿ nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ tyuaaⁿaⁿ na ññe'quia naⁿñeeⁿ ta na tseixmaⁿ cwentaaⁿaⁿ. ³ Saa joona yacheⁿ t'uena moso'ñeeⁿ, cwajndii tyotjaa'na juu. Jñoomna juu na meiⁿcwii tjaa ljo' tjañoom. ⁴ Quia jo' jñomnaaⁿaⁿ cwiicheⁿ mosoom'm. Juu tsaⁿñeeⁿ jñomna ljo'. Jla'quieeⁿndyena xqueⁿ ndo' tyola'jnaaⁿna juu. ⁵ Saa ts'aⁿ na 'naaⁿ tyuaa jñomnaaⁿaⁿ cwiicheⁿ mosoom'm, tsaⁿñeeⁿ jla'cueeⁿna jom. Ndo' malaa'ti' l'ana ñequio jndye nt'omcheⁿ mosoom'm na jñoom. Tjaa'na nt'om naⁿñeeⁿ ndo' nt'om jla'cwjeena.

⁶ Ñecwii ts'aⁿ cwii m'aaⁿ na matseitoom na njñoom, nquii jnaaⁿ jo', na jeeⁿ candya' ts'oom. Tsaⁿñeeⁿ jñoom na macanda, ee luaa seitoom: “Matsona' na nla't'maaⁿndyena ti'jndaaya.” ⁷ Saa nquiee nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ tyuaaⁿaⁿ, tyoluena ndaa ntyjeena: “Juu tsaⁿm'aaⁿ nljo ntjomwaañe l'oōⁿ ee jom jnda nquii ts'aⁿ na 'naaⁿ tyuaawaa. Chiuu

ticala'cuaa'a tsaⁿm'aaⁿ cha jaa nljona' 'naaⁿya.” ⁸ Jo' chii t'uena tsaⁿñeeⁿ, jla'cuee'na jom. Ty'ecatquiee'na jom tquia nnom ntjom'ñeeⁿ.

⁹ Quia jo' tax'ee Jesús ndaana, tsoom:

—Nquii ts'aⁿ na 'naaⁿ tyuaa'ñeeⁿ, ¿chiiu nnts'aaⁿ? Maxjeⁿ ñoom, nntseicwjeⁿ naⁿñeeⁿ ndo' ñnequiaaⁿ tyuaaⁿaⁿ ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ na nl'a ts'iaaⁿ.

¹⁰ ¿Aa tyoola'naⁿyo' ljeii 'naaⁿ Ty'o^ots'om na matsona':

Majuuto tsjo' na tixocwil'ue nquiu luañeⁿ na cwil'a tsiaⁿtsjo', jnda mawacatyeeⁿna' nqui tsiaⁿtsjo'?

¹¹ Nquii Ta Ty'o^ots'om seijndaa'ñê na ljo' ndo' jeeⁿ cwijaaweeⁿ n'o^oya na cwinty'iaaya na luaa' tuii.

¹² Ndo' nn'aⁿ na tyondye ñ'oommeiⁿ tyoqueⁿndyena na nnt'uena Jesús, ee jla'noⁿna na cjoo joona seineiⁿ ñ'oom tjañoom'waa'. Saa nquiaana nn'aⁿ na jndyendye, cwe' jo' 'ndyena jom, mana ty'ena.

¿Ñeeⁿ nnom ñne'quiaana ts'iaaⁿndaana?

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Jndanquia nn'aⁿ fariseos jñoomna cwantindye nc'iaana ñequio nn'aⁿ 'naaⁿ Herodes na m'aaⁿ Jesús. Naⁿñeeⁿ nnc'omna cwent a ñ'oom na matseineiⁿ cha ndaa nnt'uiina' jom cantyja 'naaⁿna'. ¹⁴ Jnda na tquiena na m'aaⁿ, jluena nnoom:

—Maestro, nquiuuyâ na maxjeⁿ ñ'oom na mayuu' matsei'neiⁿ ndo' ñecwii xjeⁿ mache' ñequio meiⁿnquia nn'aⁿ ee titseiñ'oom'ndyu' ljo' waa na cwiluiindyena. Mayuu' ñ'oom na ma'mo^o cantyja 'naaⁿ natoo' Ty'o^ots'om. ¿Aa matsaⁿntjomna' na nntio^oya ts'iaaⁿndaaya nnom César, oo aa ticatsaⁿntjomna'? ¿Aa laxmaaⁿya na catio^oya jo' oo aa ticalaxmaaⁿya?

¹⁵ Ndo' sei'noⁿ Jesús na cwe' cwilueyana. Tsoom ndaana:

—¿Chiiu na ñe'cat'ue'yo' ja? Quia'yo' cwii tsjo'ñjeeⁿ denario na nnty'iaaya.

¹⁶ Tquiaana cwii denario ndo' jnda na nty'iaaⁿaⁿ tsoom ndaana:

—¿Ñeeⁿ 'ndyoo nnom luaa? Ndo' ¿ñeeⁿ xuee' teiljeii luaa?

Ndo' t'o^ona, jluena:

—Tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ, César.

¹⁷ Ndo' tsoom:

—Catiom'yo' ts'iaaⁿndaaya'yo' nnom César yuu na tseixmaⁿna' cwentaaⁿaⁿ. Ndo' mati quia'yo' cwentaa' Ty'o^ots'om yuu na tseixmaⁿna' cwentaa' nqueⁿ.

Tjawee' n'omna ñ'oom na t'o^o saa tiya nquiuna na ticat'uiina' jom.

Cwita'x'eena cantyja na nntando'nnda' nn'aⁿ

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Jnda jo' tquio nt'om nn'aⁿ saduceos na m'aaⁿ Jesús. Naⁿñeeⁿ ticala'yu'na na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja. Ta'x'eena nnoom, jluena:

¹⁹ —Maestro, waa ljeii na 'ndii Moisés luaaya na matsona' xeⁿ tue' cwii tsaⁿs'a ndo' 'ndiina' scuu' na ñenquii, tjaa'naⁿ ndana, quia jo' tyjee ts'oo'ñeeⁿ cocoom ñ'eⁿ scuu' xioom. Nnc'om ntseinaaⁿ ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ cha nntseinoomñê na tjaa ntseinda xioom t'om. ²⁰ Tyom'aⁿ ntquiee' naⁿnom na ñenquii ts'aⁿ ntseinda. Juu tsaⁿtquiee tocoom saa tyuaa' tueeⁿeⁿ, tjaa'naⁿ ndana ñ'eⁿ scoom'm. ²¹ Quia jo' tsaⁿ na jnda we tocoom ñ'eⁿ scuu' xioom saa mati jom tueeⁿeⁿ ndo' tjaa'naⁿ ndana ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ. Mati tsaⁿ na jnda ndyee tocoom ñ'eⁿ scuu' xioom ndo' majo'ti tjoom. ²² Malaa'ti' cha'tso ntquiee'ndye naⁿnom'ñeeⁿ tuncona ñequio yuscu'ñeeⁿ ndo' majo'ti quia tjana, tjaa'naⁿ ndana ñ'eⁿñe. Ndo' na macanda tue'to yuscu'ñeeⁿ. ²³ Ñe'cata'x'aayâ njom', Ta, quia na nnta'ndo'xco cha'tso nn'aⁿ na jnda tja, quia jo' ñ'ñeeⁿ cwiindye joona na nluii scuu' yuscu'ñeeⁿ? Ee jom ñet'oom scuu cha'tso na ntquiee'ndye naⁿñeeⁿ.

²⁴ Matso Jesús ndaana:

—Aa nchii ñ'oomwaa' matseicanooⁿna' na tixcwe cwiitjei'yo' cwenta, ee meiiⁿ na cwila'naⁿyo' ljeii 'naaⁿ Ty'ooots'om saa ticala'noⁿyo' ljo' ma'moⁿna'. Meiⁿ cantyja 'naaⁿ najndeii na matseixmaaⁿ. ²⁵ Ee quia na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja taxoc'unconnda' meiⁿ naⁿnom, meiⁿ naⁿlcu ee nnc'omna cha'na ángeles na m'aⁿ cañoom'luee. ²⁶ Saa cantyja 'naaⁿ ñ'oom na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja, áaa chii jnda ñejla'naⁿyo' libro na seiljeii Moisés yuu na matseineiⁿna' cantyja 'naaⁿ ts'oom niroom na nty'iaaⁿaⁿ? Jo' jo' xcwe naquii' ntsaachom na cwico ts'oom'ñeeⁿ, teic'uaa na matseineiⁿ Ty'ooots'om nnoom, tso: “Ja cwiluiindyō Ty'ooots'om cwentaa' Abraham, Isaac ndo' Jacob.” ²⁷ Jo' chii caliu'yo' na cwita'ndo' naⁿñeeⁿ ee jom nchii cwiluiiñê Ty'ooots'om cwentaa l'oo. Jom cwiluiiñê Ty'ooots'om cwentaa nn'aⁿ na cwita'ndo'. Cwe' jo' ma'moⁿna' na 'o meiⁿchjoo ticala'noⁿyo'.

Ñ'oom na matsa'ntjom Ty'ooots'om na t'maⁿti tseixmaⁿna'

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Cwii ts'aⁿ na ma'moⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés tyjee'cañoom na m'aⁿ nn'aⁿ saduceos'ñeeⁿ. Tyondiñeecheeⁿ cha'tso ñ'oom na tyola'neiⁿna ndo' tyoqueeⁿ cwenta na jeeⁿ xcwe ñ'oom t'ō Jesús ndaana. Tax'eeⁿ nnom Jesús, tsoom:

—Quii'ntaaⁿ cha'tso ñ'oom' Ty'ooots'om na matsa'ntjomna', ácwaaⁿ cwii joona' na t'maⁿti tseixmaⁿna'?

²⁹ T'ō Jesús, tsoom:

—Luaa matso ñ'oom na t'maⁿti: “Candye'yo', 'o nn'aⁿ Israel. Nquii Ta Ty'o^oots'om cwentaaya, macanda ñenqueⁿ cwiluiiñê na matsa'ntjoom.

³⁰ C'oom' na candya' ts'om' Ta Ty'o^oots'om cwenta' ñequio na xcwee'ya ts'om', ñequio cha'waa na jnda ntyji', ñequio cha'waa na jndo'ya ts'om', ndo' ñequio cha'waa najndu'.” Luaa' ñ'oom na t'maⁿti na matsa'ntjomna'. ³¹ Ndo' ñ'oom na jnda we matseijomna' ñ'oom'ñeeⁿ. Luaa matsona': “C'oom' na wi' ts'om' nc'ia' cha'xjeⁿ na jnda ntyji' ñequio nncu'. Tjaa'naⁿ cwiicheⁿ ñ'oom na t'maⁿti na matsa'ntjomna' cha'na ñ'oommeiⁿ.”

³² Quia jo' t'o tsaⁿñeeⁿ na ma'moⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, tsoom:

—Maxjeⁿ ya, 'u Maestro. Luaa' ñ'oom na mayuu' matsu' na ñecwii Ty'o^oots'om. Tjaa'naⁿ cwiicheⁿ na matsa'ntjom, macanda jom. ³³ Ndo' na nnc'oom ts'aⁿ na candya' ts'oom Ty'o^oots'om ñequio na xcwee'ya ts'oom, ñequio cha'waa na jndo'ya ts'oom, ñequio cha'waa na jnda ntyjeeⁿ, ndo' ñequio cha'waa najneiⁿ, ndo' mati na nnc'oom na wi' ts'oom nc'iaaⁿ'aⁿ cha'xjeⁿ jnda ntyjii nqueⁿ, cha'tso nmeiⁿ l'ueti nchiiti quioo' na nlco na mañequiaa ts'aⁿ nnom Ty'o^oots'om ñequio meiⁿnquia nt'omcheⁿ na cwiñe'quia nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyena jom.

³⁴ Jnda na nty'iaa' Jesús na jndo' ts'om tsaⁿñeeⁿ ñ'oom na t'o, tsoom nnom:

—Jnda teindyoo' na ñnequiaandyu' na nntsa'ntjom Ty'o^oots'om 'u. Jnda jo' tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ cwii jndaⁿ ts'om na nncwax'eti.

Cristo cwiluiiñê Jnda Ty'o^oots'om

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Cwiicheⁿ ndii' na tyom'aaⁿ Jesús naquii' wats'om t'maⁿ na tyo'mo^o ndaaⁿ nn'aⁿ, tsoom:

—Nquiee nn'aⁿ na cwit'mo^o ljeii na tqueⁿ Moisés cwiluena na nquii Cristo cwiluiiñê tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo'. ³⁶ Saa manquiiti David cantyja na t'moⁿ Espíritu Santo nnoom tsoom na Cristo cwiluiiñê Ta na matsa'ntjom jom. Tsoom:

Nquii Ta Ty'o^oots'om tsoom nnom juu Ta na matsa'ntjom ja:

“Cajmaⁿ ntyjaa'a ntyjaya yuu na matseit'maaⁿñena' 'u

hasta xjeⁿ na jnda ts'aⁿ nn'aⁿ na jndoo 'u na c'omna nacje 'naⁿ.”

³⁷ Cwe' jo' mawax'aaya ndaa'yo' ñchiiu waayuu na cwiluiiñê Cristo tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo' ee manquiiti David tsoom na juu cwiluiiñê Ta na matsa'ntjom jom?

Ndo' jndyendye nn'aⁿ ñequio na neiiⁿ na tyondyena ñ'oom na seineiiⁿ.

Matseitia' Jesús nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Naquii' ñ'oom na tyo'mooⁿ, tsoom:

—Cal'a'yo' cwentá nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ee joona jeeⁿ cjaawee' n'omna na nnco'nomna na cwee'na liaa jnda na tei'ncoo ndo' na nntaⁿ nn'aⁿ lueena na nla't'maaⁿndye joona ñequio na jndoo'cheⁿ nn'aⁿ. ³⁹ Joona jeeⁿ ñe'cwindyuaandyena ntsula nacañoomticheⁿ naquii' lan'om ndo' majo'ti cwil'ana quia na cwicwa'na na waa xuee. ⁴⁰ Mati cwitjeii'na 'naaⁿ yolcu na jnda ljonnye na tja s'aa, ndo' cha nntseicu'na' na luaa' la'xmaⁿna, jeeⁿ yo cwila'neiⁿna nnom Ty'ooots'om. Jo' t'maⁿti nnt'uiiweeⁿeⁿ joona.

Tsjo'ñjeeⁿ na tquiaa yuscu na jñeeⁿñe

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Cwii xuee wacatyeeⁿ Jesús ndyeyu na meintyjee' castom na cwituee' nn'aⁿ s'om cwentaa' wats'om t'maⁿ. Nty'iaa'cheeⁿ na cwitioom nn'aⁿ s'om ts'om castom ndo' na jndye naⁿtya t'maaⁿ s'om cwitioomna. ⁴² Mati tyje'cañoom cwii yuscu na jnda ljoñe. Jeeⁿcheⁿ ndya' jñeeⁿñe. Tjajoom'm we tsjo'ñjeeⁿ chjoo s'om wee na meiⁿchjoo tit'maaⁿ. ⁴³ Chii t'maⁿ Jesús nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñe. Tsoom ndaana:

—Na mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjo, yuscum'aaⁿ ts'aⁿ na jnda tue' saa' ndo' jeeⁿ jñeeⁿñe, saa t'maaⁿti tjoom'm ts'om castom, nchiiti cha'tso nt'omcheⁿ. ⁴⁴ Ee cha'tsonnye naⁿm'aⁿ tioomna s'om na cwe' waljoo' na cwilei'chona, saa jom meiiⁿ na jeeⁿcheⁿ nty'iaa'ñe, tju'ñ'eeⁿ cha'waati na maleiñ'oom na nntseijnaaⁿ na nlcwaaⁿaⁿ.

Matso Jesús na nntyuii' wats'om t'maⁿ

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

13 ¹ Xjeⁿ na jaacalui' Jesús na waa wats'om t'maⁿ seineiⁿ cwii ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿñe, tso nnoom:

—Maestro, canty'ia', jeeⁿ tjacanjoom' ts'iaaⁿ na tuii ñ'eⁿ ljo'meiⁿ ndo' jeeⁿ nei'ncoo' l'aameiⁿ.

² Tsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Mayuu' na jeeⁿ nei'ncoo' l'aa na manty'ia'. Saa queⁿ cwentá, ljo'meiⁿ xocaljoo'tyeⁿna' nacjoo nc'iaana'. Maxjeⁿ nntyuii'ñ'eⁿna'.

'Naaⁿ na cwit'mooⁿna' na manndyoo' na nntycwii

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Ty'ena ta na jndyu Olivos ndyeyu yuu na meintyjee' wats'om t'maⁿ. Jo' jo' tjajoo Jesús. Ndo' Pedro ñ'eⁿ Jacobo, ñ'eⁿ Juan ñ'eⁿ Andrés ty'entyjaa'na jom cha ndaa nla'neiⁿna ñ'eⁿñe na ñenquieena. Ta'x'eena nnoom, jluena:

⁴ —Catsu' ndaayâ, ¿cwaaⁿ nncue'ntyjo na nluii nmeiⁿ? Ndo' ¿cwaaⁿ 'naaⁿ m'moⁿna' na manndyoo' nluii nmeiⁿ?

⁵ Quia jo' to' Jesús tyotseineiⁿ ndaana:

—Cal'a'yo' cwenta na meiⁿcwii ts'aⁿ tinquiu'nn'aⁿ 'o cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ. ⁶ Ee nleitquioo'ndye nn'aⁿ cwii cwii ntyja na nla'cajndyundyena xueya ee nluena na joona cwiluiindyena Cristo. Ndo' jndye nn'aⁿ ññe'quio'nn'aⁿ na na ljo' nl'ana.

⁷ 'Nnty'ia'yo' na nndyocwje'cañoom ntia' ndo' nleic'uaa ñ'oom na cwiluii ntia' cwiicheⁿ ntyja, saa tiñe'quiandyo' na nlacatyundyoy', ee maxjeⁿ jndei'na' na nmeiⁿ nncwinomjndyee. Saa tyoowe'ntyjo xjeⁿ na nntycwiiñeⁿ. ⁸ Nla'wendye nn'aⁿ cwii ndyuaa nacjoo nn'aⁿ cwiicheⁿ ndyuaa. Ndo' cwii tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ nntseiweñe nacjoo' cwiicheⁿ tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ. Jndye joo nnts'eii ndo' nnc'oom jndo' t'maⁿ ndo' t'maⁿ nntseiñ'eeⁿna' nn'aⁿ. Saa cha'tso nawi'meiⁿ cwe' we'yandyo la'xmaⁿna'. Quia nnquioo nt'omcheⁿ nawi' na jaa'ti.

⁹ 'Saa 'o c'om'c'eendyo', ee m'aⁿ nn'aⁿ na ññe'quia cwenta 'o luee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' lan'om ndo' joona nntsa'ntjomna na catjaa' nn'aⁿ 'o naquii' lan'om. Mati nl'a nn'aⁿ na jndei'na' nncwintyje'jnaⁿyo' jo ndaa gobiernom ñequio jo ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwiitsa'ntjom nc'e na laxmaⁿyo' cantyja 'naⁿya. Ndo' na luaa' nntjom'yo', ññequiaana' na 'o nntjei'yuu'ndyo' ñ'oom naya 'naⁿya ndaa naⁿñeeⁿ. ¹⁰ Ee cwii tjoocheⁿ na nntsuu tsjoomnancue ññe'quia nn'aⁿ ñ'oom cantyja na macwji'n'maaⁿñe Ty'ooots'om nn'aⁿ na cha'waa tsjoomnancue. ¹¹ Ndo' quia na nnt'uena 'o na ññe'quiana cwenta 'o, tinc'om'yo' ñomtiuu cwaaⁿ ñ'oom na nndu'yo' ndaa naⁿman'iaaⁿ. Ee xjeⁿñeeⁿ m'moⁿ Ty'ooots'om cwaaⁿ ñ'oom na nnt'o'yo'. Ee nchii nlanei'yo' ñ'oom na nquiu' ncjo'yo' saa nquii Espíritu Santo nnts'aaⁿ naquii' n'om'yo' ljo' ñ'oom na nndu'yo'. ¹² Maxio ts'aⁿ ññequiaa cwenta jom na cueueⁿeⁿ. Ndo' majo'ti nnts'aa ts'aⁿ ñ'eⁿ ntseinaaⁿ. Ndo' nda nn'aⁿ nla'wendyena nacjoo lotyena, londyeena, nl'ueendyena chiuu nncwje naⁿñeeⁿ. ¹³ Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ nla'jndoona 'o nc'e na m'aⁿyo' cantyja 'naⁿya. Saa juu ts'aⁿ na tyeⁿ cwiljoo'ñe ñ'eⁿndyo hasta na macanda, tsaⁿñeeⁿ nlui'n'maaⁿñê.

¹⁴ 'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na matsei'naaⁿ ñ'oommeiⁿ, catsei'noⁿ ljo' ñecatsona'. Juu profeta Daniel, seiljeiⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ tsaⁿ na jeeⁿcheⁿ ndya' tiaa' na nntseityuii' cha'tso. Quia na nnty'ia'yo' na jnda mameintyjeeⁿeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ yuu na meiⁿchjoo ticatsa'ntjomna' na nnc'oom, quia jo' 'o na m'aⁿyo' ts'ondaa Judea catsaalei'nom'yo' quii' ntsjo. ¹⁵ Ndo' majuu xjeⁿñeeⁿ, ts'aⁿ na ljo nacjoo' waa' yuu na su, ticandyocueeⁿ na nncjaaqueⁿeⁿ na nncwjeeⁿeⁿ 'naaⁿaⁿ. Catseityuaaⁿaⁿ, calei'noom. ¹⁶ Ndo' ts'aⁿ na m'aaⁿ jo jndaa na mach'ee ts'iaaⁿ tyuaa', ticjaalcweeⁿeⁿ na nncjaacachoom liaⁿaⁿ. ¹⁷ Juu xjeⁿñeeⁿ jeeⁿ wi' nntjoom yolcu na ndeiindyene ñequio joo yolcu na 'ndaandye nda.

¹⁸ Cataⁿyo' nnom Ty'oots'om na nchii xcwe ncuee na teiⁿ na nlcaⁿna' na calei'nom'yo' nawi'ñeeⁿ. ¹⁹ Ee quia ljo'cheⁿ nnquioo cwii nawi' na t'maⁿticheⁿ na meiⁿjom ndii' tyootjoom nn'aⁿ cantyjati na tqueⁿ Ty'oots'om tsjoomnancue hasta je'. Ndo' xuee na cwiwjaatina' meiⁿ tajom cwinluiinda' cwiicheⁿ nawi' cha'na juuna'. ²⁰ Xeⁿ nchii nquii Ta Ty'oots'om tqueeⁿ na tijndyeti xuee nnc'oom nawi'ñeeⁿ, meiⁿcwii ts'aⁿ xocalui'n'maaⁿñe cantyja 'naaⁿna'. Saa nc'e na wi' ts'oom joo nn'aⁿ na jnda tjeii'ñê cwentaaⁿaⁿ, jo' chii nnts'aaⁿ na tijndyeti xuee nnc'oom nawi'ñeeⁿ.

²¹ 'Ndo' xeⁿ quia ljo' nntso cwii ts'aⁿ ndaa'yo': "Canty'ia'yo', ljo m'aaⁿ Cristo", oo nntso: "Canty'ia'yo', laa'ñeⁿ m'aaⁿ", ticalayu'yo'. ²² Ee maxjeⁿ nlquie'cañom profetas na tiyuu' ñ'oom cwiñequia ñequio nn'aⁿ na nlue na joona cwiluiindyena Cristo. Nl'ana jndye nnom 'naaⁿ t'maⁿ ñequio ts'iaaⁿ t'maⁿ na nncjaawee' n'om nn'aⁿ hasta nquiee nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ ñequio'nn'aⁿ ts'iaaⁿñeeⁿ joona xeⁿ na nndaⁿ nl'ana. Saa Ty'oots'om tixonquiaaⁿ na nndaⁿ nl'ana. ²³ Cha'tso nmeiⁿ jnda tsjoo ndaa'yo' cwii tjoocheⁿ na nluii cha cal'a'yo' cwentaa.

Luaa nncuaa quia na ndyonnda' Jesús

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ 'Ncuee quia na jnda teinom nawi' t'maⁿñeeⁿ, quia jo' nleijaaⁿñe ñe'quioom', ndo' taxocwixueeⁿ chi'. ²⁵ Nntquiaandye cancjuu. Ndo' cha'tso najnda na matseixmaⁿ tsjo'luee nntyuii'. ²⁶ Quia ljo'cheⁿ nnty'iaa nn'aⁿ ja na cwiluiindyⁿ tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na macwjacañooⁿnda'a tsjoomnancue. Nndyoo naquii' nchquiu ñequio najndeii na matseixmaⁿya ndo' ñequio na neiⁿncoo' nacaxuee na matseit'maaⁿñena' ja. ²⁷ Njñooⁿya ángeles 'naⁿya na c'ona cwii cwii ntyjaa' tsjoomnancue ndo' mati ndiocheⁿ cañoom'luee na nla'tjomna nn'aⁿ na jnda tjeii'ndyo cwentaya.

²⁸ 'Cala'noⁿyo' 'naaⁿ na ma'moⁿna' ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ ts'oom higuera. Quia na cwinty'ia'yo' na cwintei' l'ona' ndo' cwicandei' tso'ndaa juuna', quia jo' cwila'noⁿyo' na jaawindyoo' ncueesua'. ²⁹ Majo'ti quia na cwinty'ia'yo' na cwiluii cha'tso nmeiⁿ na jnda tsjoo ndaa'yo', quia jo' cala'noⁿyo' na jnda teitsioo' m'aaⁿna'. Mawaa mawaa xjeⁿ nncwjacañooⁿnda'a. ³⁰ Candye'yo' nntsjo, mayuu'cheⁿ na xocwjeñ'eⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ je' hasta xjeⁿ na jnda seicandaaⁿñena' cha'tso ñ'oommeiⁿ. ³¹ Tsjo'luee ñ'eⁿ tsjoomnancue nntycwiiñ'eⁿna' saa ñ'oom 'naⁿya maxjeⁿ nntseicandaaⁿñena'.

³² 'Saa meiⁿcwii ts'aⁿ ticaljeii cwaaⁿ xuee ndo' 'ñeeⁿ xjeⁿ na nluii cha'tso nmeiⁿ. Meiⁿ ángeles na m'aⁿ cañoom'luee ticaliuna, meiⁿ ja na cwiluiindy Jnda Ty'oots'om ticaljeiia cwaaⁿ. Macanda ñenquicheⁿ Tsotyaya ntyjeeⁿ.

³³ 'Jo' chii c'om'c'eendyo' ndo' queⁿyo' cwenta. Ndo' calaneiⁿyo' nnom Ty'oots'om, ee ticaliu'yo' cwaaⁿ nncue'ntyjo tiempo'ñeeⁿ.
³⁴ Nmeiⁿ matseijomna' cha'na mach'ee cwii ts'aⁿ na wjaa cwii ndyuua na tquia. Cwii tjo^ocheⁿ na nnaaⁿ waⁿaⁿ, nnty'ioom ts'iaaⁿ mosoom'm, cwii cwii nnom ts'iaaⁿ na cwii cwiindyena. Ndo' nnts'a'ntjoom ts'aⁿ na mach'ee cwenta 'ndyoots'a na ñe'quii'cheⁿ cats'aa cwenta. ³⁵ Malaa'ti' matseijomna' 'o ee na ticaliu'yo' 'ñeeⁿ xjeⁿ na nncwjee' nquii na matsa'ntjom 'o. ¿Aa nncwjeeⁿeⁿ natmaaⁿ, oo aa nateijaaⁿ? ¿Aa nncwjeeⁿeⁿ xcwe tsjom, oo aa na jaancoo? Jo' chii c'om'c'eendyo'. ³⁶ Ee ticatsona' na mats'ia jo' nncwjeeⁿeⁿ ndo' nljeiiⁿ 'o cha'cwijom na cwindayo'. ³⁷ Ñ'oom na jnda tsjo^o luaa' ndaa'yo', juuna' matsjo^o ndaa'yo' na cha'tsondyo', ñe'quii'cheⁿ c'om'c'eendyo'.

Cwi'maⁿna na nnt'uena Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

14 ¹ We xuee cwii tjo^o na nncuee' xuee pascua ñequio xuee na cwicwa' nn'aⁿ ntyoo' na tjaa ndaaljo' tjaquiee'. Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, tyol'ueendyena chiuu nl'ayoon na ñe'quio'nn'aⁿna Jesús cha nnt'uena jom, ndo' na nla'cuee'na jom. ² Jla'tiuuna, jluena ndaaⁿ ntyjeena:

—Saa ticat'uaaya jom xcwe ncuee, tints'aana' na nla'wendye nn'aⁿ nacjooya.

Tu'nquio María ncheⁿ nacjoo' Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Tyom'aaⁿ Jesús tsjoom Betania, waa' Simón, ts'aⁿ na ñechuu tycu lepra. Yocheⁿ na meindyuaandyena nacañoom' meiⁿsa, tue'cañoom cwii yuscu na malei'ñ'oom cwii tsioo na tuii ñ'eⁿ tsjo' canchii' na jndyu alabastro. Ñjom ncheⁿ na jndyu nardo na jeeⁿ cachi, ndo' jeeⁿ jndana'. Tyjeeⁿ yuu na ta'tyeⁿ tsioo'ñeeⁿ, chii tu'nquioom ncheⁿñeeⁿ xqueⁿ Jesús. ⁴ Nt'om nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' jla'lloo'ndyena nacjoo' yuscu'ñeeⁿ. Jluena ndaaⁿ ntyjeena:

—Jeeⁿ ndya' cwe'chi ncheⁿ 'naaⁿaⁿ na seicatsoom. ⁵ Yati xeⁿ teil'uana' ee nncwinom ndyee siaⁿnto denarios nncwji'na'. S'om'ñeeⁿ nnluii naya ndyeñeeⁿ.

Jnaaⁿ luaa' na tyola'wjeena yuscu'ñeeⁿ.

⁶ Saa tso Jesús:

—Ca'ndye'yo' tsaⁿm'aaⁿ. ¿Chiuu na cwila'lloo'ndyo' ñ'eⁿñê? Ee jeeⁿ tjacañjoom' nayawaa' na s'aaⁿ ñ'eⁿndyo. ⁷ Ee ja nchii ñequii'cheⁿ nnc'ooⁿya ñ'eⁿndyo'. Saa ndyeñeeⁿ ñequii'cheⁿ na m'aⁿna quii'ntaaⁿyo' ndo' quia na ñe'cal'a'yo' naya joona, wanaaⁿ. ⁸ Yuscum'aaⁿ s'aaⁿ cwanti na ndaaⁿ nnts'aaⁿ. Jom tu'nquioom ncheⁿ nacjoya cwii tjo^ocheⁿ na nnt'iuu nn'aⁿ ja. ⁹ Na mayuu'cheⁿ ndye'yo' nntsjo^o, meiⁿyuucheⁿ na

nñe'quia nn'aⁿ ñ'oom cha'waa tsjoomnancue na macwji'n'maa^{nñe}
Ty'oots'om nn'aⁿ, maxjeⁿ nla'neiⁿna cantyja 'naaⁿ naya na s'aa
yuscum'aaⁿ cha ticatsuu ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ.

Judas mañequiaaⁿ cwenta Jesús luee ntyee

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Jnda tuii na luaa', quia jo' Judas Iscariote, cwindye nn'aⁿ na
canchoo'wendye, tjaaⁿ na m'aⁿ ntyee na cwiluiitquiendye na
nntseijndaa'ñê ñequio joona na nñequiaaⁿ cwenta Jesús lueena. ¹¹ Jnda
na jndye naⁿñeeⁿ na ljo' nnts'aaⁿ tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿna. T'maⁿna na
nñe'quiana s'om nnoom. Quia jo' Judas tyol'uee'ñetyeeⁿ chiuu ya
nnts'aaⁿ na nñequiaaⁿ cwenta Jesús lueena.

Seijndaa'ñe Jesús na nncuaa Cena

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² Quia jo' xuee na cwiwityeⁿ ncuee na cwicwa' nn'aⁿ judíos tyoo' na
tjaa ndaaljo' tjaquiee', mañejuu xuee na cwila'cwjeena canmaⁿ nch'u,
nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Yuu l'ue ts'om' na nntsaalajndaa'ndyô cantyja 'naaⁿ xuee pascua,
na nleñ'oom' na nlqui' catsmaⁿ chjoo?

¹³ Ndo' jñoom we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê cwii l'aa. Tsoom
ndaana:

—Catsa'quie'yo' quii' tsjoom. Jo' jo' nliu'yo' cwii tsaⁿs'a na
maleñ'oom cwii tsjoo ndaatoo. Catsaantyjo'yo' naxeeⁿeⁿ. ¹⁴ Yuu na
nncjaaqueⁿeⁿ candu'yo' nnom ts'aⁿ na waa': "Luaa matso nqueⁿ na
matsaⁿntjoom jaa: ¿yuu waa cuarto na nlcwaa'a na nntseit'maaⁿndyo
xuee pascua ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyo?" ¹⁵ Juu tsaⁿñeeⁿ
m'mooⁿ cwii cuarto t'maⁿ w'aa nandye teicantyjo'. Maniom candaa'
'naⁿ na macaⁿna' na nncuaa xuee. Jo' calajndaa'ndyo' nantquie na
nlcwaa'a ñ'eⁿndyo'.

¹⁶ Ndo' ty'e we naⁿñeeⁿ. Quia na tqiiena tsjoom'ñeeⁿ jliuna cha'xjeⁿ
na jnda tsoom ndaana. Jo' jo' jla'jndaa'ndyena nantquie na nlcwa'na na
nla't'maaⁿndyena xuee pascua.

¹⁷ Cwe' tmaaⁿya, xjeⁿ na tyje'cañoom Jesús ñequio nn'aⁿ canchoo'we
na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. ¹⁸ Yocheⁿ na meindyuaandyena nacañoom'
meiⁿsa na cwicwa'na, tso Jesús ndaana:

—Mayuu'cheⁿ candye'yo' nntsjoô, cwiindyoyo' 'o na macwa' ñ'eⁿndyo
nñequiaa cwenta ja luee nn'aⁿ.

¹⁹ Ñ'oomwaa' jeeⁿ ndya' seichjoo'na' n'omna. To'na cwii ndo'
cwiindyena ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Aa ndya' nnts'aana' na ja?

²⁰ Quia jo' tsoom ndaana:

—Cwii 'o na canchoo'wendyo', cwii ts'aⁿ na cwinchjeendyô tyoo' ñ'eⁿñe ts'om xio jom ñeiquiaaⁿ cwenta ja. ²¹ Ee na mayuu'cheⁿ, ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, maxjeⁿ wjaañ'oomna' ja na nnc'io cha'xjeⁿ na matso ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om. Saa jeeⁿ nty'iaa'ñe ts'aⁿ na mañequiaa cwenta ja, yaticheⁿ xeⁿ ticaluiiñe tsaⁿñeeⁿ.

²² Yocheⁿ na cwicwa'na, to'ñom Jesús tyoo', tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oots'om. Jnda jo' tyjeeⁿ juuna', tquiaaⁿ ndaana. Tsoom:

—Cato'ñoom'yo', cwa'yo' tyoo'waa, ee cwiluiiñena' seii'a.

²³ Mati to'ñoom cwii waso na ñjom ndaa winom. Jnda na tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oots'om, quia jo' tquiaaⁿ juuna' ndaana, cha'tsondyena tana. ²⁴ Ndo' tsoom ndaana:

—Ndaa winomwaa cwiluiiñena' nioom'a na nnquioo na nncwji'n'maa'ndyô jndyendye nn'aⁿ. Ñ'eⁿ juuna' maquaⁿtyaⁿya ñ'oom xco. ²⁵ Candye'yo' nntsjoô na mayuu'cheⁿ taxoc'uannda'a winom hasta juu xuee na nnc'uaxco juuna' quia na nntsa'ntjom Ty'oots'om.

Jesús matseicañeeⁿ na nncwji'ñe Pedro

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Ndo' jnda na tana luantsa, jlui'na jo' jo'. Ty'ena ta Olivos. ²⁷ Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Tsjom je' cha'tsondyo' 'o nntjei'ndyo' ñ'eⁿndyô. Ee ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om matsona': "Nntseicua'a ts'aⁿ na mach'ee cwenta canmaⁿ, ndo' canmaⁿ ntsmeiiⁿeⁿ nnt'oom'ndyeyo'."

²⁸ Saa tso Jesús:

—Ndo' ja quia jnda na mawando'xco nncjoindyaa ts'ondaa Galilea, xeⁿ jnda nntsaantyjo'yo'.

²⁹ Quia jo' tso Pedro nnoom:

—Meiiⁿ cha'tsondye naⁿm'aⁿ nntjeii'ndyena ñ'eⁿndyu', saa ja tijoom cwji'ndyô ñ'eⁿndyu'.

³⁰ T'ô Jesús, tsoom nnom:

—Ñ'oom na mayuu' matsjoô njom', tsjom je' cwii tjoocheⁿ na nndaa' we ndii' na matseixuaa caxtijndyo, saa 'u xjeⁿñeeⁿ jnda ndyee ndii' jnda tjei'ndyu' ñ'eⁿndyô.

³¹ Saa Pedro yacheⁿ jndeii' ñ'oom t'ooⁿ:

—Meiiⁿ c'io ñ'eⁿndyu', saa tijoom cwji'ndyô cantyja 'naⁿ.

Ndo' cha'tso nc'iaaⁿaⁿ majo'ti jlueña.

Getsemaní matseineiⁿ Jesús nnom Ty'oots'om

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Quia jo' tqiiena cwii joo na jndyu Getsemaní. Tsoom ndaana:

—Cwindyuaandyo' ñjaaⁿñe yocheⁿ na jo luaa' na nntseinaⁿya nnom Ty'oots'om.

³³ Jo' chii tjatyeen, tjañ'oom Pedro ñ'eⁿ Jacobo ñ'eⁿ Juan. Ndo' jnaⁿna' na t'maⁿ matsei'ndaa'na' ntyjeeⁿ ndo' jeeⁿ matseichjoo'na' ts'oom.

³⁴ Tsoom ndaaⁿ naⁿñeeⁿ:

—Jeeⁿ matseichjoo'na' ts'ooⁿ hasta jom ndyowe' ts'ooⁿ. Caljoo'ndyo' ljoone. C'om'c'eendyo', nchii cwindayo'.

³⁵ Quia jo' tjatjatyeenⁿcheⁿ, tjacwanquoom nomtyuaa. Tyocaaⁿ nnom Ty'oots'om xeⁿ wanaaⁿ tintjoom nawi' na meiⁿndoo'na' jom juu xjeⁿñeeⁿ. ³⁶ Tsoom:

—Tsotyaya, 'u cha'tso ndaaⁿ nntsa'. Catseicandyaandyu' ja na ticwinooⁿya nawi'waa. Saa catsa' cha'xjeⁿ na l'ue ts'om' nncu' nchii cha'xjeⁿ na l'ue ts'ooⁿ ja.

³⁷ Quia jo' jndyolcwe' Jesús na m'aⁿ ndyee naⁿñeeⁿ. Ndo' ljeiiⁿ na cwindana. Tsoom nnom Pedro:

—Aa ndi' Simón, ¿aa wa'tsu'? ¿Aa maxjeⁿ tîcandaaⁿ nntsa' na ticatsu' meiⁿ ñe'cwii hora? ³⁸ Ñequii'cheⁿ c'om'c'eendyo' na calaneiⁿyo' nnom Ty'oots'om cha ticjaachuuna' 'o quia na ñe'cats'aana' xjeⁿ 'o. Jeeⁿ m'aaⁿc'ee' ts'om ts'aⁿ na nnts'aa yuu na ya, saa nc'e na ts'aⁿ tseixmaⁿ, tileicanaaⁿñe na nnts'aa na ljo'.

³⁹ Jndaⁿ jo' cwiicheⁿ ndii' tjannaaⁿaⁿ. Mañejooti ñ'oom seineiiⁿ nnom Ty'oots'om. ⁴⁰ Quia na jndyolcwe'nnaaⁿaⁿ na m'aⁿna, majo'ti ljeiiⁿ na cwindana, ee jeeⁿ tyeⁿ waa na maleichuu tsaⁿtsjom joona. Ndo' meiⁿ cwe' ticaliuna ljo' nluena nnoom. ⁴¹ Tjannaaⁿaⁿ na nntseineiⁿ nnom Ty'oots'om ndo' quia tyjeeⁿeⁿ na jndaⁿ ndyee ndii' na m'aⁿna, tsoom ndaana:

—Cwa ndicwaⁿ cwindayo' na cwita'jndyee'yo'. Malei'tyeⁿ. Jndaⁿ tue'ntyjo xjeⁿ 'naⁿya. Je' mannt'ue nn'aⁿ na wi'ndye ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ⁴² Quicantyja'yo'. Cjaaya. Luaa' mandyocwjee'cañoom juu ts'aⁿ na tjacatio cwenta ja luee nn'aⁿ.

T'uena Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Ndicwaⁿ matseineiⁿ Jesús ndo' tyjee'cañoom Judas, cwii joo nn'aⁿ na canchoo'wendye. Ñ'eeⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿ ñ'eⁿñê na cwilei'cho ncjo espadas ñequio n'oom nch'io. Naⁿñeeⁿ nn'aⁿ 'naaⁿ ntyee na cwiluiitquiendye, ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom. ⁴⁴ Ndo' Judas, ts'aⁿ na tqiaa cwenta jom luee naⁿñeeⁿ, jndaⁿ t'mooⁿ 'naaⁿ ndaana chiuu nnts'aaⁿ. Tsoom:

—Juu ts'aⁿ na nnc'ua ntsmaⁿ, majom jo'. Tyeⁿ cat'ue'yo' jom ndo' tsaañ'om'yo' jom. Cal'a'yo' cwenta na ticalacanom'yo' jom.

⁴⁵ Ndo' quia tquie'cañomna Jesús, mantya seicandyoo'ñê, tsoom nnom Jesús:

—Xmaⁿndyu' Maestro.

Ndo' t'om ntsmaⁿⁱ tsaⁿⁱñeeⁿ. ⁴⁶ Quia jo' jla'cjaa lueena Jesús. Tyeⁿ t'uena jom.

⁴⁷ Cwii ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿ Jesús na meintyjee' jo' tjeiiⁿⁱeⁿ xjo espada 'naaⁿⁱaⁿ. Tioom juuna' mosoo' nquii tyee na cwiluiitquieñe. Jnoⁿ tsua'qui. ⁴⁸ Ndo' tso Jesús ndaana:

—Jnda'jom tquio'cat'ue'yo' ja cha'cwijom tquio'yo' nacjoo' cwii tsaⁿcanch'ue na cho'yo' ncjo espadas ñ'eⁿ n'oom nch'io. ⁴⁹ 'Io ndii 'io ñet'ooⁿⁱya quii'ntaaⁿⁱyo' na ñet'mooⁿⁱya ndaa'yo' naquii' wats'om t'maⁿ saa tîcat'ue'yo' ja. Ñecuaa ee cwiluii na luaa' cha catseicandaa'ñena' ljeii 'naaⁿⁱ Ty'oots'om na waa.

⁵⁰ Quia jo' cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús, jlei'nomna, 'ndyena jom na ñenqueⁿ.

Cwii tsaⁿs'andyua na jleinom

⁵¹ Ndo' jo' jo' m'aaⁿ cwii tsaⁿs'andyua na tjantyjoⁿⁱ naxeⁿⁱ Jesús. Macanda chu'tyjoonê cwii sábara. Mati jom t'ue naⁿⁱñeeⁿ. ⁵² Saa jom je' jluiiñê naquii' sábara 'naaⁿⁱaⁿ, 'ñeeⁿ juuna', jlei'noom na ñecasei'ñê.

'Ooqueⁿna Jesús luee naⁿman'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Quia jo' ty'eñ'omna Jesús jo' nnom nquii tyee na cwiluiitquieñe ndaa ntyjentyeeñe. Jo' jo' tjomndye cha'tsondye ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿⁱ ljeii na tqueⁿ Moisés. ⁵⁴ Ndo' Pedro tquiacheⁿ tquia tjantyjoⁿⁱ. Macanda tuee'tyeeⁿ tach'eeⁿⁱ waa' tyee na cwiluiitquieñe. Jo' jo' tjacjom nacañoom nn'aⁿ na cwindye'ntjom wats'om t'maⁿ. Tyotseiwiñê 'ndyoo chom.

⁵⁵ Quia jo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio cha'tsondye naⁿman'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos tyol'ueena nn'aⁿ na calue ñ'oom cantu nacjoo' Jesús cha ndaa nleijndaa' jnaaⁿⁱaⁿ na cueeⁿⁱeⁿ. Saa tileicaliuna. ⁵⁶ Ee majndye nn'aⁿ ty'enquia ñ'oom na cwe' cantu saa tiñecwii ñ'oom tquiana jo' chii ticalui'yuu' ñ'oom'ñeeⁿ nacjoom'm. ⁵⁷ Jnda jo' tei'cantlya nt'omcheⁿ nn'aⁿ na tquia cwiicheⁿ ñ'oom na tiyuu' nacjoom'm, jluena:

⁵⁸ —Jâ jndyaayâ na tso tsaⁿm'aaⁿⁱ na jom nntseityueeⁿⁱeⁿ wats'om t'maⁿwaa na l'a nn'aⁿ, ndo' ñendyee xuee nnts'aaxcoom cwiicheⁿ na nchii nn'aⁿ nl'a.

⁵⁹ Saa meiiⁿ jluena ñ'oomwaa', maxjeⁿ ticatjoom' ñ'oom.

⁶⁰ Quia jo' teintyjee' nquii tyee na cwiluiitquieñe xcwe quii' ntaaⁿna, tax'leeⁿ 'ndyoo Jesús, tsoom:

—¿Aa maxjeⁿ meiiⁿcwii ñ'oom tic'o'? ¿Chiuu waayuu cantyja 'naaⁿⁱ ñ'oom na cwituee'na nacjo'?

⁶¹ Saa Jesús ñemaaⁿcheeⁿ m'aaⁿ. Meiⁿcwii ñ'oom tic'ooⁿ. Quia jo' juu tyee na cwiluiitquieñe tax'eeñennaaⁿaⁿ, tsoom:

—¿Aa 'u cwiluiindyⁿu' Cristo, Jnda nquii Ty'oots'om na cwila't'maaⁿndyô?

⁶² T'o Jesús, tsoom:

—Mayuu' na jo' ja. Ndo' nnty'ia'yo' ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na nncwa'catyaⁿ ntyjaa' Ty'oots'om ntyjaya na jom matseixmañ'eeⁿ cha'tso nnom najnda na nndyocuaya, na nnaaⁿ cañoom'luee ñequio nchquiu.

⁶³ Quia jo' juu tyee na cwiluiitquieñe jndii'ñê tsca'nnoom na lioom'm, tsoom:

—¿Aa cwimacaⁿtina' 'ñeeⁿ ññequiotjei'yuu'ndyeti jnaaⁿaⁿ? ⁶⁴ 'O macwindye'yo' ñ'oom ntjeiⁿ na matseineiⁿ nacjoo' Ty'oots'om. ¿Chiuu cwilatuu'yo' ñ'eñê?

Ndo' cha'tsondyena ñe'cwii jla'jomndyena na waa jnaaⁿaⁿ ndo' tseixmaaⁿ na cueeⁿeⁿ.

⁶⁵ Cwantindyena to'na na tyojñomna ndaajnaⁿ jom. Jla'cata'na nnoom, tyotmeiiⁿna nda' jom, jluena:

—Cjaawee' 'ndyo' 'ñeeⁿ tquiaa 'u.

Mati nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om tyoñe'quiana nda' watmeiiⁿ nnoom.

Macwji'ñe Pedro cantyja 'naaⁿ Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Yocheⁿ na m'aaⁿ Pedro jo nacje, tach'eⁿ w'aa'ñeeⁿ, tjantyjaa' cwii yuscu jom na mandi'ntjom nnom tyee na cwiluiitquieñe. ⁶⁷ Quia na ljeiiⁿ Pedro na matseiwiñe 'ndyoo chom, quiee tyonty'iaaⁿaⁿ tsaⁿñeeⁿ.

Tsoom:

—'U mati ñeñ'eⁿ ñ'eⁿ Jesús, ts'aⁿ tsjoom Nazaret.

⁶⁸ Saa tjei'ñe Pedro, tsoom:

—Ja ticwajnaⁿa tsaⁿñeeⁿ. Meiⁿchjoo ticaljeiia ñ'oom na matsu' luaa'.

Jnda jo' teiñoⁿ nacañoom nn'aⁿ, tjaaⁿ yuu waa 'ndyoots'atiom. Xjeⁿñeeⁿ mana seixuaa caxtijndyo. ⁶⁹ Ndo' majuu yuscu na mandi'ntjom, cwiicheⁿ cwii ndii' nty'iaa'nnaaⁿaⁿ Pedro. Tooⁿoⁿ na tsonnaaⁿaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo':

—Tsaⁿm'aaⁿ maxjeⁿ cwiindyⁿe joona jom.

⁷⁰ Ndo' Pedro tjei'ñennaaⁿaⁿ. Ndo' tiyocheⁿ majluennda' nn'aⁿ na meintyjee' jo' jo' nnoom:

—Mayuu'cheⁿ cwiluiindyⁿu' cwii joona. Ts'aⁿ Galilea 'u ee ljo'yu ñ'oom na matsei'neiⁿ cha'na cwila'neiⁿ joona.

⁷¹ Quia jo' tooⁿoⁿ na tju' cheⁿnqueⁿ ñ'omwi' nacjoom'm, ndo' tsoom na ntyjiicheⁿ Ty'oots'om na mayom'm. Tsoom:

—Meiⁿchjoo ticwajnaⁿa ts'aⁿ na cwindu'yo' luaa'.

⁷² Ndo' mañoom' seixuaa caxtijndyo na jnda we ndii'. Quia jo' tjañjoom' ts'om Pedro ñ'oom na tso Jesús nnoom: “Cwii tjo^ocheⁿ na nntseixuaa caxtijndyo we ndii', saa 'u je' jnda ndyee ndii' macwji'ndyu' cantyja 'naⁿya.” Ndo' quia tjañjoom' ts'oom ñ'oommeiⁿ, jeeⁿ ndya' tyoty'ioom.

'Ooñ'omna Jesús na m'aaⁿ Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

15 ¹ Ndo' na jaawixuee ntyee na cwiluiitquiendye tjomndyena ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio cha'tso naⁿman'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos. Jla'jndaa'ndyena. Jnda jo' jla'tyeⁿna Jesús, ty'eñ'omna jom. Ty'ecatioona cwentaa jom l'o Pilato. ² Ndyeyu tax'ee Pilato nnoom, tso:

—¿Aa 'u cwiluiindy' rey cwentaa nn'aⁿ judíos?

Ndo' t'o^o:

—Majo'ndyo cha'xjeⁿ na matsu'.

³ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye jndye jnaaⁿaⁿ tquiana. ⁴ Quia jo' tax'eennda' Pilato nnoom, tso:

—¿Aa maxjeⁿ meiⁿcwii ñ'oom xoc'o'? Queⁿ cwentaa na jndye jnaⁿ cwiluena nacjo'.

⁵ Saa tjaa na t'oti Jesús hasta tquiaana' na jeeⁿ tyom'aaⁿ ts'om Pilato.

Cwiwijndaa'tyeⁿ na nncue' Jesús

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Ndo' ticwii chu na cwiwee' xuee pascua waa costumbre na matseicandyaañe Pilato meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ praso na l'ue n'om nn'aⁿ.

⁷ Quia ljo'cheⁿ m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na jndyu Barrabás w'aancjo ñequio nt'omcheⁿ praso. Joona jla'wendyena nacjoo' gobiernom, ndo' jla'cwjeena nn'aⁿ. ⁸ Ty'entyjaa' cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na m'aaⁿ Pilato. To'na na tyotaⁿna na cats'aaⁿ cha'xjeⁿ quich'eeⁿ na nntseicandyaañe cwii ts'aⁿ.

⁹ Quia jo' tso Pilato ndaana:

—¿Aa l'ue n'om'yo' na catseicandyaandyo juu rey cwentaa 'o nn'aⁿ judíos?

¹⁰ Luaa' tsoom ee jnda sei'no^on'oⁿ na joo ntyee na cwiluiitquiendye taa' n'omna Jesús, jo' na ty'ecatioona tsaⁿñeeⁿ l'o^o. ¹¹ Ndo' joona tyola'jndo'na n'om nn'aⁿ na jndyendye na cataⁿna nnom Pilato na catseicandyaañe Barrabás, nchii Jesús. ¹² Quia jo' tax'eennda' Pilato ndaa nn'aⁿ na jndyendye, tsoom:

—Ndo' ¿ljo' l'ue n'om'yo' na cats'aaya ñ'eⁿ juu ts'aⁿ na cwindu'yo' na cwiluiiñe rey cwentaa 'o nn'aⁿ judíos?

¹³ Tacwaxua ndyueena, jluena:

—Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

¹⁴ Tax'ee Pilato ndaana:

—¿Ljo' jeeⁿ tis'a s'aaⁿ nquiu'yo'?

Saa joona ñe'quii'cheⁿ najndeii tyola'xuaana, jluea:

—Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

¹⁵ Quia jo' Pilato, cwe' ee na l'ue ts'oom na calue nn'aⁿ na ya ts'aⁿñê, jo' na seicandyaañê Barrabás. Ndo' sa'ntjoom na catjaa' sondaro Jesús ñ'eⁿ tja'tsei'. Jnda jo' tquiaaⁿ juu lueena na caty'ioomna juu ts'oom'naaⁿ.

¹⁶ Ndo' ty'eñ'om sondaroñeeⁿ Jesús naquii'cheⁿ wats'iaaⁿ cwentaa' gobiernom. Jo' jo' tjomndye cha'tso nc'iaana. ¹⁷ Jla'cweena cwii liaa colo catsioo' jom. Tyola'tyjoondyena l'oo niroom, l'ana cwii tsei, tiroomna juuna' xqueeⁿ. ¹⁸ Jnda jo' to'na, ndoo' na cwila't'maaⁿndyena jom, jluea:

—Catseit'maaⁿñena' 'u na cwiluiindy' rey cwentaa nn'aⁿ judíos.

¹⁹ Ndo' tyotmeiiⁿna ts'oom xqueeⁿ. Tyojñomna ndaajnaⁿ jom, tyota'na cantyena jo nroom cha'cwijom cwila't'maaⁿndyena jom.

²⁰ Quia na jnda jla'jnaaⁿñ'eⁿna jom, quia jo' tjeii'na liaa catsioo'. Jla'cweennda'na jom liaⁿaⁿ. Jnda jo' ty'eñ'omna jom na nnty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ.

Cwity'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Xcwe na cwi'oocalui'na naquii' tsjoom ndo' tjomndyena ts'aⁿ tsjoom Cirene na jndyu Simón na jnaⁿ jnda. Jom tsotye Alejandro ñequio Rufo. L'a sondaro na jndeina' cjaañ'oom ts'oom na nroom Jesús.

²² Quia jo' ty'eñ'omna Jesús Gólgota. Ñ'oomwaa' ma'moⁿna' cwii ta na jndyuna' Tsei'xqueⁿ Ts'oo. ²³ Ndo' tquiana winom na nnc'om na tjoom'na' ñequio mirra. Saa jom tîco'ñoom juuna'. ²⁴ Jnda chii ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. Ndo' sondaro ty'oona x'iaa, cha nnty'iaana cwaaⁿ liaⁿaⁿ nleijnoom' cwii cwii joona. Laa'ti' t'oomna liaⁿaⁿ.

²⁵ Jnda tuee' cha'na ñjeeⁿ nacwitsjoom quia ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. ²⁶ Ndo' jnaaⁿaⁿ na teiljeii luaa matsona': "Rey cwentaa nn'aⁿ judíos." ²⁷ Mati ty'ioomna we naⁿcanty'ue nacjoo noom'naaⁿ. Cwii tsaⁿñeeⁿ ntyjaaⁿaⁿ ntyjaya ndo' cwiicheⁿ tsaⁿñeeⁿ ntyjatymaaⁿ. ²⁸ Ndo' na l'ana na ljo', seicandaañena' na matso ljeii 'naaⁿ Ty'ooots'om: "Seicañ'eⁿyuuna' jom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na wi'ndye."

²⁹ Nn'aⁿ na tyowinom jo' jo', tyola'jnaaⁿna jom. Tyola'caandyena nqueⁿna, tyoluena:

—'U je', na nntseityui' wats'om t'maⁿ 'naaⁿyâ ndo' ñendyee xuee nntseiwe'nda' juuna', ³⁰ cwji'n'maaⁿndyu' cheⁿnncu'. Candyo'cue' na ñoom' ts'oom'naaⁿwaa'.

³¹ Mati ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés malaa'ti' tyola'jnaaⁿna jom. Jluena:

—Jeeⁿ ya ñetjei'n'maaⁿñe tsaⁿm'aaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ saa tileicandaa nncwji'n'maaⁿñe cheⁿnqueⁿ. ³² Jom na matsoom na cwiluiiñê Cristo ndo' Rey cwentaa jaa nn'aⁿ Israel, cwa candyocueeⁿ na ñoom ts'oom'naaⁿ cha nnty'iaaya quia jo' nlayuu'a ñ'eⁿñê.

Ndo' mati we nn'aⁿ na ñom noom'naaⁿ ñ'eⁿñê tyola'jnaaⁿna jom.

Tquiaañe Jesús na tueeⁿeⁿ

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Quia na jndā tuee' na quiajmeiⁿ, teijaaⁿñe tsjoomnancue hasta na ndyee na matmaaⁿ. ³⁴ Juu xjeⁿñeeⁿ jndeii seixuaa Jesús, tsoom:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? (Ñ'oommeiⁿ matsona': Ty'oots'omya, Ty'oots'omya, ¿chiiu na ma'ndii' ja?)

³⁵ Nt'om nn'aⁿ na meintyjee' ndyoo' nacañom'm, quia jndyena na seixuaⁿ, jluena:

—Aa ndye'yo', macwaaⁿ profeta Elías.

³⁶ Quia jo' jleinom cwii ts'aⁿñeeⁿ, jndyoñ'oom cwii 'naⁿ na ya maw'ana' ndaa. Nchjeeñê juuna' naquii' winom na tā. Tjaa'ñê juuna' nnom cwii ts'oom, chii ty'ioom juuna' 'ndyoo Jesús na cateii'ñe. Tsoom:

—Cwa je' nnty'iaaya aa nncwjee'cañoom Elías na nncwjii'ñe jom na ñoom ts'oom'naaⁿ.

³⁷ Jndā na seixuaa Jesús jndeii mana tueeⁿeⁿ. ³⁸ Ndo' liaa na ntyjaty'io na matseicu'na' yuu na lju'ti naquii'cheⁿ wats'om t'maⁿ, jndii'tcona' hasta xjeⁿ nomtyuaacheⁿ. ³⁹ Juu capeitaⁿ na meintyjee' ndyeyu jo nnom Jesús, quia jñeeⁿ na seixuaa ndo' nty'iaaⁿaⁿ na luaa' tuui na tue' tsaⁿñeeⁿ, quia jo' tsoom:

—Mayuu'cheⁿ tsaⁿm'aaⁿ cwiluiiñê Jnda Ty'oots'om.

⁴⁰ Mati jo' jo' meintyjee'tquia nt'om yolcu na jeeⁿ cwinty'iaa na ljo' tuui. Quii'ntaaⁿ joona m'aaⁿ María Magdalena ñequio Salomé ñequio cwiicheⁿ María, tsondyee José ñ'eⁿ Jacobo, tsaⁿ na titquieñeti. ⁴¹ Joo yolcum'aⁿ tyocañ'eeⁿna ñ'eⁿ Jesús quia ñet'oom ts'ondaa Galilea. Tyondye'ntjomna nnoom. Ndo' mati jo' jo' meintyjee' jndye nt'omcheⁿ yolcu na jnaⁿ Galilea na ñencwi tquiowana Jerusalén ñ'eⁿ Jesús.

'Oocat'iuuna Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Tmaaⁿndye nn'aⁿ jo' jo'. Ndo' juu xjeⁿñeeⁿ xuee na cwila'jndaa'ndye nn'aⁿ jndíos 'naⁿ na nlcaⁿna' joona ee jndā jnaⁿna' xuee na nnta'jndyena. ⁴³ Mati jo' jo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ tsjoom Arimatea na jndyu José. Jom t'maⁿ cwiluiiñê naquii' tmaaⁿ naⁿman'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos. Jeeⁿ meinom'm xuee na nnty'iaa'nnoom na matsa'ntjom Ty'oots'om. Ndo' nc'e na jndā jaamaaⁿ chii tjaaⁿ na m'aaⁿ Pilato.

Ty'oomt'maaⁿñê ts'oom tjacaaⁿ sei'ts'o 'naaⁿ Jesús nnom tsaⁿñeeⁿ.
⁴⁴ Jeeⁿ seitsaⁿna' Pilato quia na jñeeⁿ na tyuaa' tue' Jesús. Ee ntyjeeⁿ yo cwiñom nn'aⁿ noom'naaⁿ ndo' cwiwjena. Jo' chii tqueeⁿñê capeitaⁿ, tax'eeñê 'ndyoo tsaⁿñeeⁿ aa maxjeⁿ jnda tue' Jesús. ⁴⁵ Ndo' quia na jñeeⁿ ñ'oom 'ndyoo capeitaⁿ na mayuu' na ljo', quia jo' tquiaaⁿ ñ'oom'm na cjaañ'oom José sei'ts'o 'naaⁿ Jesús. ⁴⁶ Quia jo' tjatseijnda José cwii sávana ya, jnda jo' tjacatyjeeñê sei'ts'o 'naaⁿ Jesús, seityjooñê liaa'ñeeⁿ juu, ndo' tjacaty'ioom juu naquii' tsue'tsjo' na tuiiya. Jnda chii seicuu'ñê 'ndyoo tsue'tsjo' ñequio cwii tsjo' t'maⁿ. ⁴⁷ Ndo' María Magdalena ñequio María, tsondyee José, nty'iaana na tjacant'iuu'ñe Jesús.

Cantyja na tando'xco Jesús

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

16 ¹ Jnda na tjacue ñe'quoom' juu xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos, tja María Magdalena ñequio Salomé ñequio María, tsondyee Jacobo, ty'ela'jndana ncheⁿ cachi na nnc'oocaty'oomndyena sei'ts'o 'naaⁿ Jesús. ² Ndo' cwitsjoomya xuee najndyee smanaⁿ manlui'nom ñe'quoom', ty'ena yuu waa tsei'tsuua' Jesús. ³ Nato ñjomndyena tyoluecheⁿnquieena ndaa ntyjeena:

—¿Ñeeⁿ ya nnteijndei jaa na nnquindyō tsjo' 'ndyoo tsei'tsuua'?

⁴ Saa quia na jnda tquiena jo', jleinty'iaana, jliuna cwa jnda teindyō tsjo'. Ndo' juuna' jeeⁿ t'maⁿna'. ⁵ Ndo' jnda na ty'equie'na quii' tsei'tsuua'ñeeⁿ, nty'iaana cha'cwijom cwii tsa's'andyua wacatyeeⁿ ntyjaya. Cweⁿ cwii liaatco, liaa canchii'. Jeeⁿ ndya' nioom tyuena. ⁶ Tso tsaⁿñeeⁿ ndaana:

—Tintyue'yo'. 'O cwil'ue'yo' Jesús na jnaⁿ Nazaret, jom na ty'ioom nn'aⁿ ts'oom'naaⁿ. Jnda tando'xcoom na tueeⁿeⁿ. Tac'oomñê ñjaaⁿ. Canty'ia'yo' yuu na tqueⁿna jom. ⁷ Je' catsa'yo' na m'aaⁿ Pedro ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús. Calacandii'yo' joona na nncjaajñeeⁿ Galilea, jndanquia nnc'oontyjoⁿa. Jo' jo' nleicwindyena ñ'eⁿñê cha'xjeⁿ jnda tsoom ndaa'yo'.

⁸ Quia jo' jlui'na naquii' tsei'tsuua. Jndei ty'elcwee'na ndo' cwiteindyena, ndoo' nquiuna na tanchii joona. Ndo' cwe' na jeeⁿ tyuena, jo' na seitsaⁿna' joona, meiⁿ ticaluena nnom meiⁿcwii ts'aⁿ chiuu tuii.

Teitquioo'ñe Jesús nnom María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

⁹ Mañejuuti cwitsjoom xuee najndyee smanaⁿ quia na jnda tando'xco Jesús, najndyee teitquioo'ñê nnom María Magdalena, tsaⁿ na tjeiiⁿeⁿ ntquiee' jndyetia naquii' ts'om. ¹⁰ Ndo' María'ñeeⁿ tjatseicañeeⁿ nquiee nn'aⁿ na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿ Jesús. Xjeⁿñeeⁿ jeeⁿ xcwe na m'aⁿna na chjoo' n'omna ndo' cwityueena. ¹¹ Saa quia jndyena na Jesús jnda

mawa'ndo'xcoom, ndo' juu yuscu'ñeeⁿ jnda nty'iaa'nnom jom, maxjeⁿ tîcala'yu'na.

Teitquioo'ñe Jesús ndaa we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'e'ñê
(Lc. 24:13-35)

¹² Jndaⁿquia teitquioo'ñe Jesús ndaa we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'e'ñê na cwi'oo nato jndaⁿ, s'aana' na cwiicheⁿ ljo waaⁿ. ¹³ Ndo' ty'elcwee' na'ñeeⁿ Jerusalén, ty'ela'candiina nc'iaana. Saa meiiⁿ ñ'omndyuee joona, tjaa 'ñeeⁿ seiyyu'.

Majñom Jesús nn'aⁿ na c'oonquiiana ñ'oom'm
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Jnda jo' teitquioo'ñê ndaa canchoo'cwii nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'e'ñê yochēⁿ na cwimeindyuaandyena nacañoom' meiⁿsa na cwicwa'na. Nc'e na tiñe'cala'yu'ya n'omna, jo' na seitiaaⁿaⁿ joona na quie' n'omna. Ee tîcala'yu'na na jnda wando'xcoom meiiⁿ na jla'candii nn'aⁿ na jnda nty'iaandaⁿ jom. ¹⁵ Xjeⁿñeeⁿ tsoom ndaana:

—Catsa'yo' cha'waa tsjoomnancue, ññe'quia'yo' ñ'oom naya ndaa cha'tso nn'aⁿ na macwji'ñ'maaⁿñe Ty'ooots'om joona. ¹⁶ Juu ts'aⁿ na nntseyu' ndo' nleits'oomñe, nlui'n'maaⁿñe. Saa juu ts'aⁿ na ticatseyu', maxjeⁿ nnt'uiityeⁿna' juu cantyja jnaaⁿ. ¹⁷ Ndo' nn'aⁿ na cwila'yu' jndye ts'iaaⁿ t'maⁿ nl'ana. Ñequio xueya nntjeii'na jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ, ndo' nla'neiⁿna nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na tjachuii'. ¹⁸ Xeⁿ nnt'uena canduu ñequio lueena oo xeⁿ nncwena nasei wjee, tjaa'naⁿ ljo' nntjoomna. Ndo' quia na nntioona lueena nacjoo nn'aⁿwii, nn'maaⁿ na'ñeeⁿ.

Tjawa Jesús cañoom'luee
(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Quia na jnda teinom na seineiⁿ Ta Jesús ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'e'ñê, tjañ'oomna' jom cañoom'luee. Tjacjom ntyjaa' ts'o Ty'ooots'om ntyjaya yuu na matseit'maaⁿñena' jom. ²⁰ Quia jo' jnaⁿ na'ñeeⁿ ty'ena, tyoñe'quiiana ñ'oom naya ndaa nn'aⁿ meiⁿyuucheⁿ na ty'ena. Ndo' manquiiti Ta Jesús tyoteijneiⁿ joona. Tquiaaⁿ na tyocandaⁿ tyol'ana ts'iaaⁿ t'maⁿ na tjei'yuu'ndyena' na mayuu' ñ'oom na tyoñe'quiiana. Amén.